

5è. Informe de competitivitat de la comarca d'Osona

5è. Informe de competitivitat de la comarca d'Osona

Novembre 2019

Autors:

Sandra Álamo Nogueron, Sergi Castañé López, Montse Casas Brunet

Observatori Socioeconòmic d'Osona

Creació, Agència d'Emprenedoria, Innovació i Coneixement

Amb el suport de :

Ajuntament de Manlleu

Ajuntament de Vic

Cambre de Comerç
de Barcelona
Delegació a Osona

Consell Comarcal d'Osona

CONSELL
EMPRESARIAL
D'OSONA

UVIC
UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

Sessions de contrast i reptes de futur

Col·laboradors externs:

Jordi Amblàs
Imma Bover
Josep Casassas
Cristòfol Estrella
Carles Garcia
Emília Macías
Sílvia Madrid
Sergio Ponsá
Lluís Ramis
Anna Rufí
Montserrat Solé
Jordi Valldeoriola
Jordi Vidal
Assumpta Vila

Equip de Creació:

Judith Batriu
Anna Esmarats
Cristina Espejo
Núria Macià
Anna Maresma
Núria Mas

Amb el suport de :

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

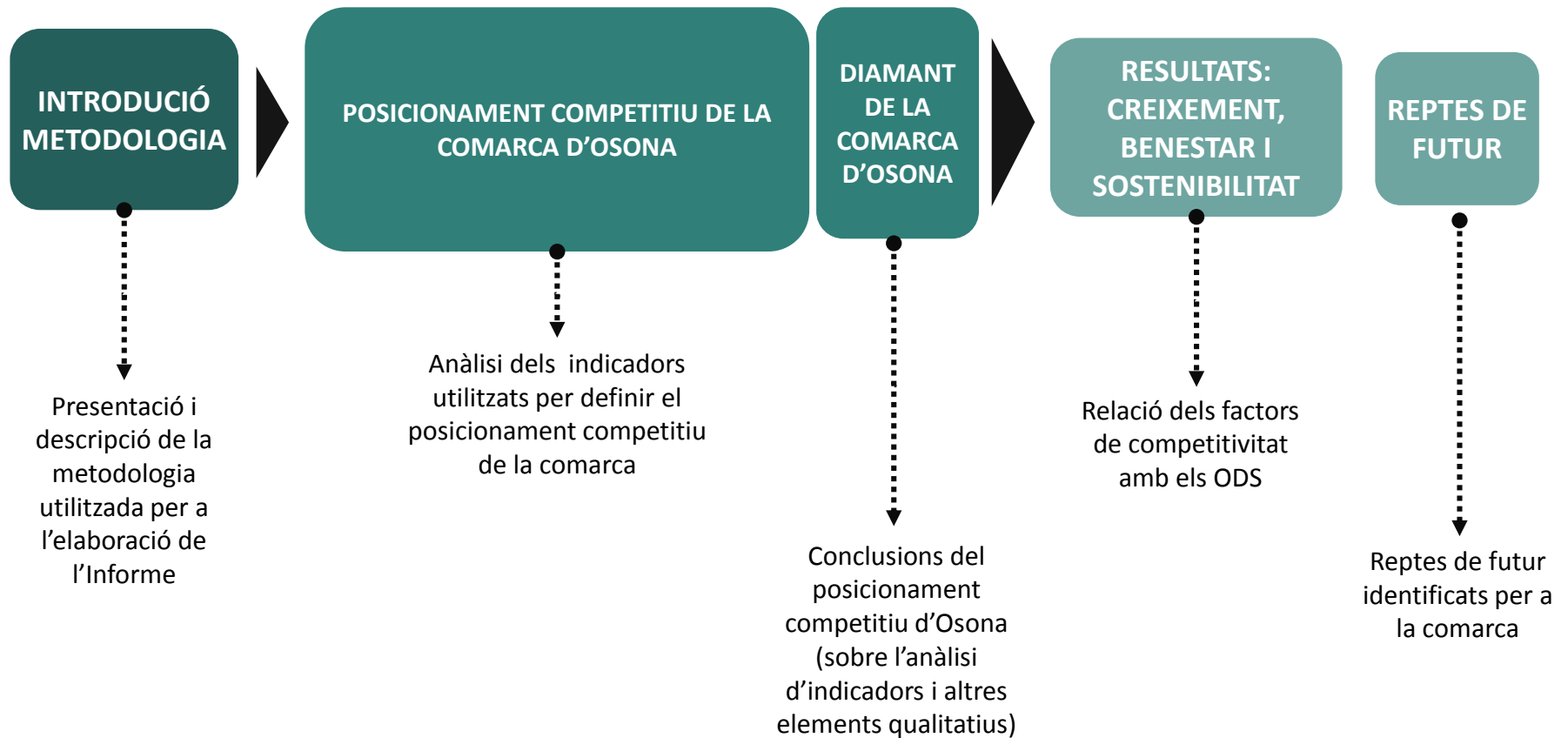
La comarca d'Osona és una comarca ben posicionada geogràficament però a la vegada amb unes infraestructures que han condicionat la dualitat actual del territori. Per una banda, hi ha l'eix de la C-17, que concentra la majoria de la població, de l'activitat econòmica, i també de la població estrangera; i per l'altra banda, hi ha els territoris més allunyats d'aquest eix central, amb taxes d'envelliment i de despoblament més elevades.

El teixit productiu que s'ha desenvolupat a l'entorn d'aquest eix té una gran dependència de la indústria agroalimentària. Aquesta ha produït un ecosistema industrial de baix nivell tecnològic i de pocs serveis intensius en coneixement. És una indústria intensiva en treball, que ha generat molta ocupació durant els darrers anys i ha posicionat a Osona com a una de les comarques líders en creixement. Però l'entrada a la desaceleració econòmica d'aquest darrer any posa en qüestió el model de creixement desenvolupat durant l'últim cicle econòmic. En conseqüència, la comarca d'Osona s'està caracteritzant per una indústria poc preparada per la digitalització, per una contractació fonamentada en el peonatge industrial i la temporalitat, uns treballadors amb baix nivell formatiu, uns salaris més baixos i un desencaix entre l'oferta formativa i les necessitats del teixit empresarial.

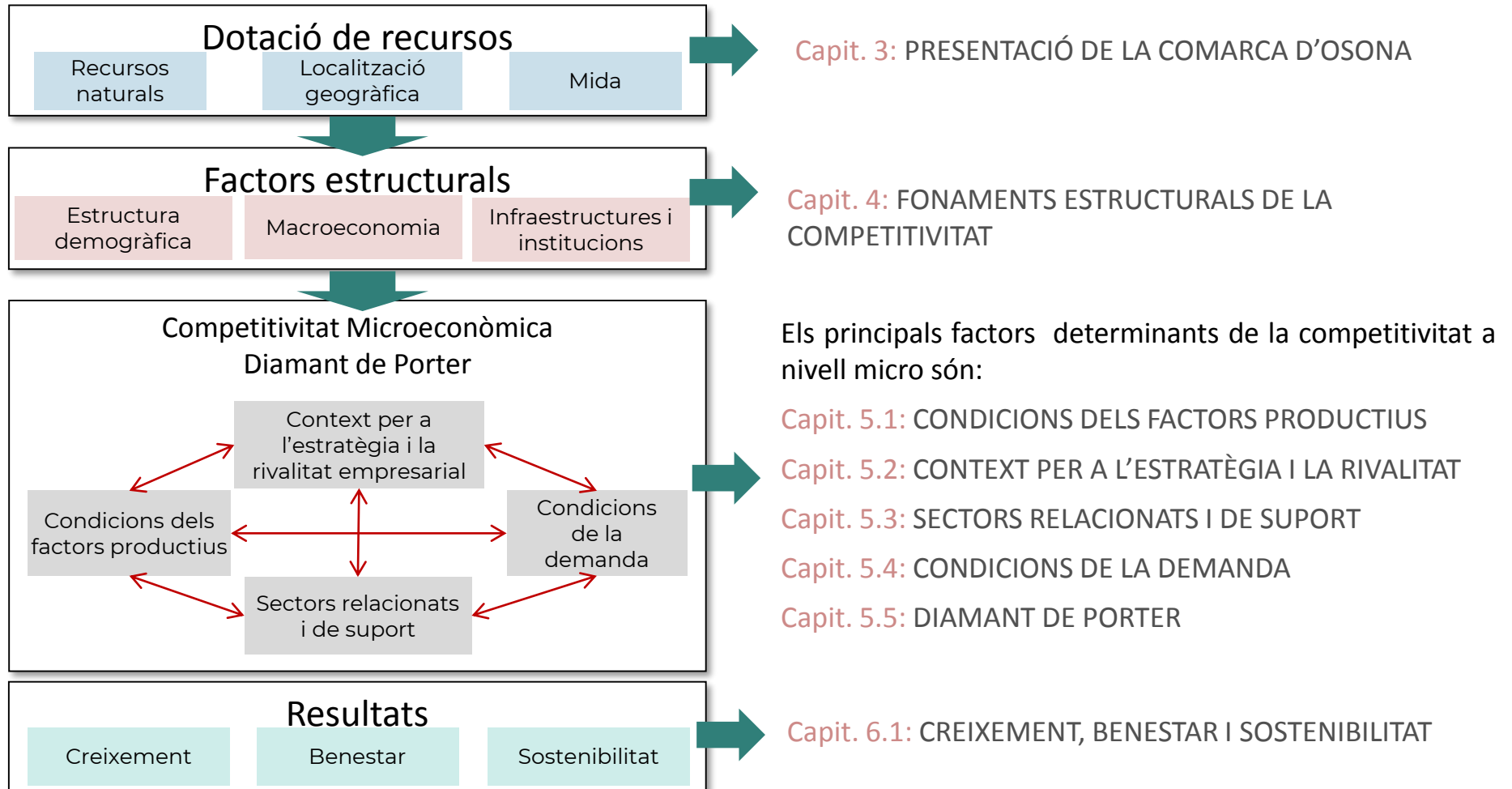
Com es va detectar en el 4rt Informe de competitivitat, la millora en els resultats econòmics no tenia correlació en l'àmbit social. Aquest fet es manté constant i ha concentrat en entorns urbans de la comarca a la població en risc d'exclusió social, afectant a les persones més vulnerables, com els infants. A la vegada, malgrat la reducció de l'atur, es mantenen col·lectius cronificats i de difícil inserció. Aquesta situació condiona la qualitat de vida i el benestar de la ciutadania, amb impacte a la salut de la població actual i de les generacions futures. De la mateixa manera que les condicions socioeconòmiques no han afavorit a la cohesió social tampoc ho han fet pel fa a la sostenibilitat mediambiental.

En aquest moments Osona té l'oportunitat de trobar l'equilibri entre el progrés econòmic, l'equitat social i la sostenibilitat. Aconseguint una millora en la productivitat de les empreses, en la qualitat de vida de les persones, en la reducció i aprofitament dels residus, i esdevenir un territori que faciliti la innovació i el desenvolupament del talent. En definitiva, millorar la competitivitat d'Osona.

1. INTRODUCCIÓ
2. METODOLOGIA
3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA
4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS

El següent informe s'ha elaborat en base al model definit per Michael Porter, professor de la Harvard Business School (HBS) i autoritat global reconeguda en temes d'estratègia d'empresa i desenvolupament econòmic de nacions i regions. Segons aquest model, el desenvolupament econòmic d'un territori, mesurat pel PIB per càpita o la productivitat, s'explicaria per tres tipus de factors: la dotació de recursos, els factors macro i els factors micro.

Aquest 5è informe de competitivitat de la comarca d'Osona s'inspira en l'anàlisi de factors de la competitivitat regional a través de la metodologia de Michael Porter a *The Competitive Advantage of Nations, 1990* i incorpora aquest any la metodologia que utilitza The World Economic Forum en el seu informe *The Global Competitiveness Report, 2019*.

A partir d'aquesta metodologia l'Informe s'organitza de la següent manera:

En primer lloc, una presentació de la comarca d'Osona (capítol 3) on es descriu la posició geogràfica, els recursos naturals i la mida. Seguidament un capítol on s'expliquen els factors estructurals de la competitivitat (capítol 4) que tenen a veure amb l'estructura demogràfica, la macroeconomia i les infraestructures.

El capítol 5 aglutina els factors determinants de la competitivitat, que permet mesurar l'avantatge competitiu d'una regió i elaborar el diamant de Porter:

1. **Condicions dels factors productius:** Analitza la competència formativa i tècnica de la població d'una regió i les seves condicions en el mercat de treball.
2. **Context per a l'estrategia i la rivalitat empresarial:** Analitza el teixit empresarial, la seva dimensió, el seu dinamisme, la seva productivitat i el grau d'internacionalització.
3. **Sectors relacionats i de suport:** Analitza la presència o absència en el territori de sectors especialitzats determinants per al desenvolupament competitiu territorial.
4. **Condicions de la demanda:** Analitza el poder adquisitiu de les famílies, la desigualtat social, la pobresa, les condicions de salut i accés a serveis i habitatge.

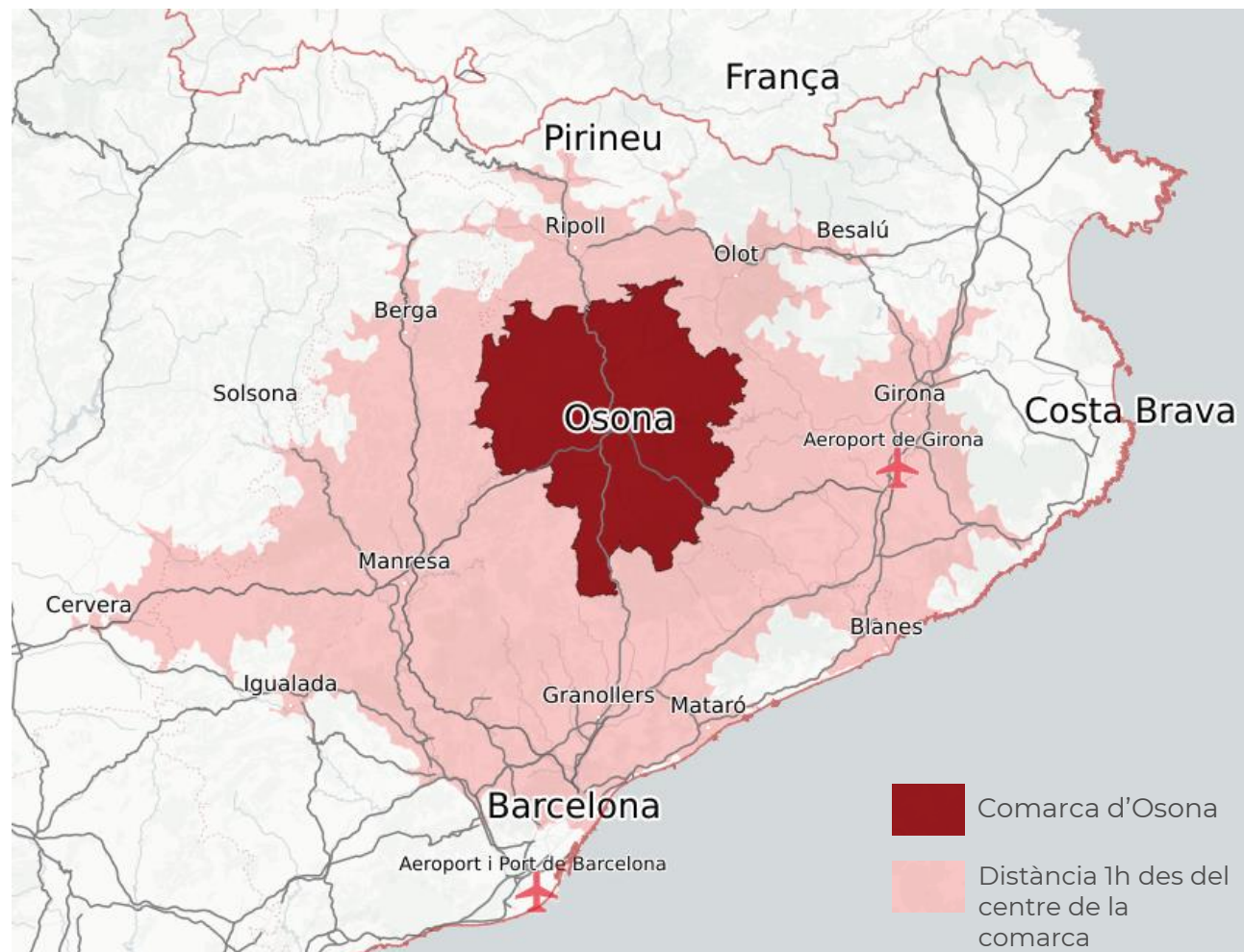
Finalment, el capítol 6, de resultats, vincula la diagnosi del diamant de Porter amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i els tres àmbits de competitivitat a llarg termini que vindrà determinada per un creixement econòmic sostingut, la cohesió social i benestar de la ciutadania i la sostenibilitat mediambiental.

La interrelació d'aquests tres àmbits donen com a resultat quatre dimensions que aquest Informe ha analitzat de forma qualitativa a través de sessions de contrast amb experts de cadascuna d'aquestes; la dimensió territorial, productiva, formativa i social. Les conclusions d'aquestes sessions han servit per definir els reptes de futur de la comarca.

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA

LOCALITZACIÓ DE LA COMARCA

Elaboració pròpia a través de Carto i Openroute service

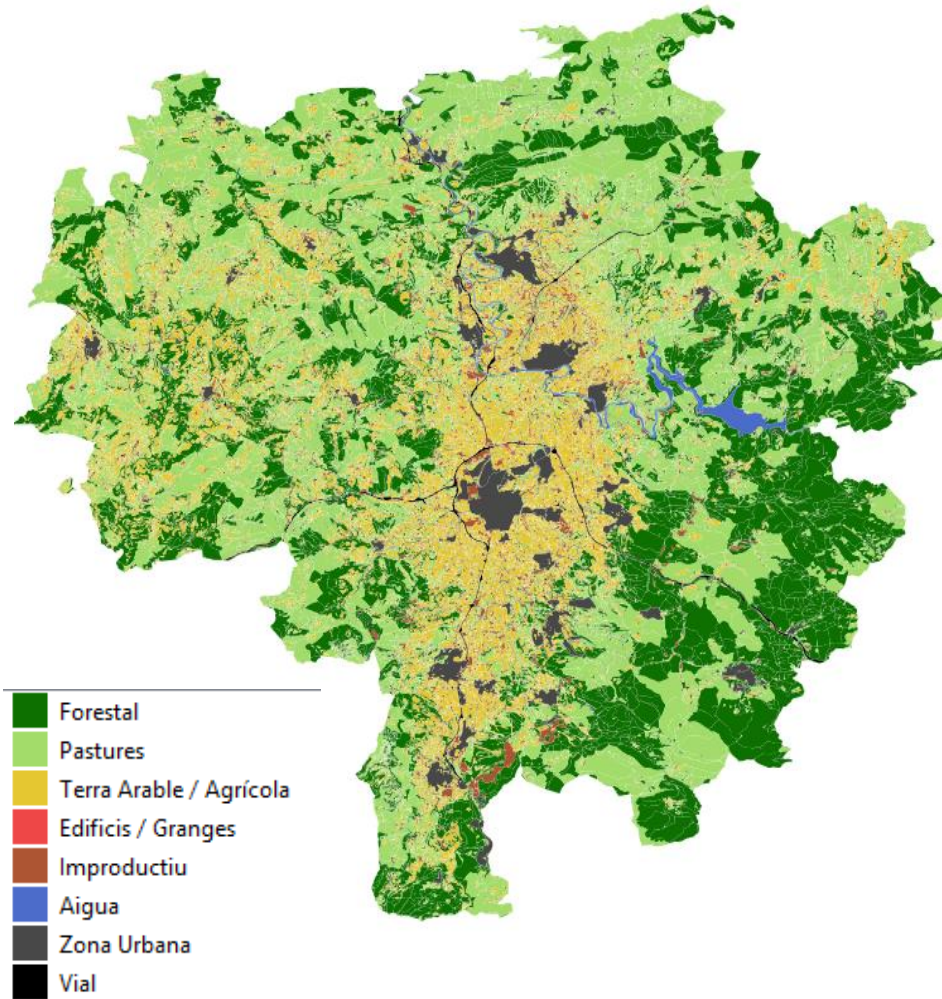
La comarca d'Osona es troba ubicada a l'**interior de Catalunya**, a les Comarques Centrals, a una hora de distància de la costa i a una hora del Pirineu.

Osona es troba també a **una hora de distància de la ciutat de Barcelona**, i en aquesta àrea en temps de desplaçament es troben ciutats com Girona, Olot, Ripoll, Berga, Manresa, Cervera, Igualada, Blanes, Granollers i Mataró.

L'eix de la C-17 que connecta la comarca amb Barcelona, forma part de la trama urbana consolidada de la regió metropolitana de Barcelona, amb més de 5 milions d'habitants. És per això que **a una hora en cotxe** des del centre de la comarca hi ha una població de **4 milions d'habitants**; els residents de bona part del nord de la regió de Barcelona, els residents d'una part de l'entorn metropolità de Girona i els residents de les Comarques Centrals.

3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA

RECURSOS NATURALS

Elaboració pròpia a través de les dades del SIGPAC 2019

En relació a la superfície territorial, Osona és una comarca on predomina l'**activitat ramadera**, ja que el 39% del sòl està dedicat a les pastures, amb un total de 48.584 ha. Les pastures es localitzen principalment al Lluçanès, a la Vall del Ges, Orís i Bisaura i al Collsacabra. El municipi amb més pastures és Sant Pere de Torelló amb 3.267,22 ha (59,5% del terme municipal).

La comarca també és **abundant en boscos**, ja que el 30,9% del seu territori està cobert per boscos, amb un total de 38.524 ha. El municipi amb més superfície boscosa és Vilanova de Sau amb 4.085,74 ha (69,8%).

Pel que fa a les **activitats agrícoles** (21,1% del sòl, 26.177 ha), a la comarca hi predominen les terres arables, principalment per cereals i localitzades a la Plana de Vic. El municipi amb més sòl agrícola és Gurb amb 2.376,72 ha (46,5%).

En relació a la resta d'usos del sòl, només l'1% l'ocupa les superfícies d'aigua, principalment concentrades al pantà de Sau i als municipis per on passa el Ter, el riu més important de la comarca d'Osona.

Finalment cal destacar que Osona té una part del territori dins del **parc natural del Montseny**, actualment protegit.

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

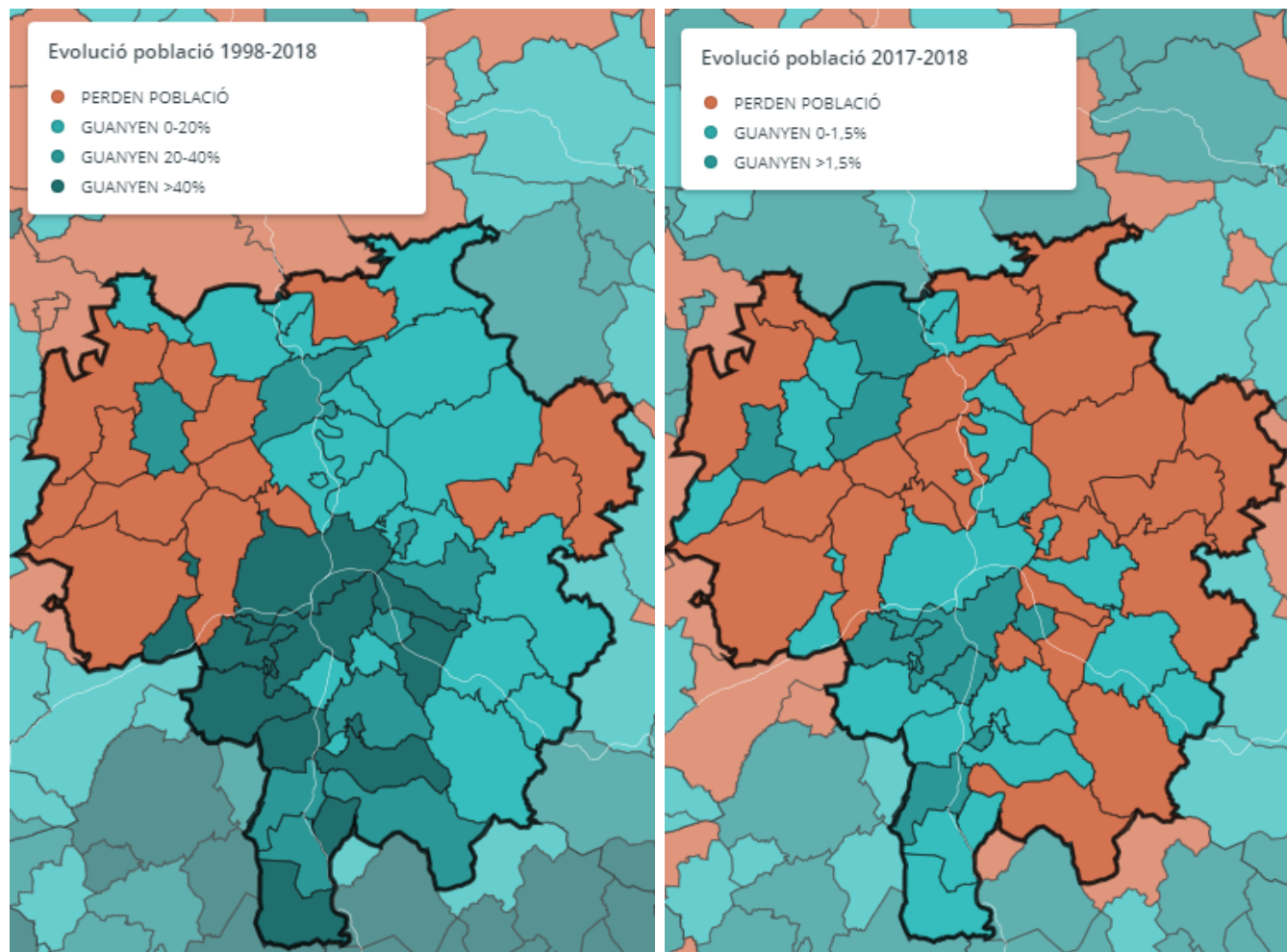
- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

DISPERSIÓ TERRITORIAL

Osona és una comarca amb 158.334 habitants, el 2,08% de la població de Catalunya. **La meitat de la població està ubicada només a 3 ciutats:** Vic, Manlleu i Torelló; i els 2/3 de la població estan ubicats a 7 ciutats: Vic, Manlleu, Torelló, Tona, Centelles, Taradell i Roda de Ter.

Pel que fa a les **variacions de la població**, Osona en conjunt creix més que Catalunya, ara bé, ho fa de forma desigual; en 20 anys els municipis de menys de 1.000 habitants han crescut només un 2,31%, mentre que els de 1.000 a 4.000 habitants ho han fet un 21,99%, i els municipis que ara concentren 2/3 de la població d'Osona, aquells de més de 4.000 habitants, han crescut un 32,15%.

Molts municipis de menys de 1.000 habitants perden població des del 2009. **Aquests municipis petits representen el 50% del territori però només tenen el 5% de la població d'Osona.**

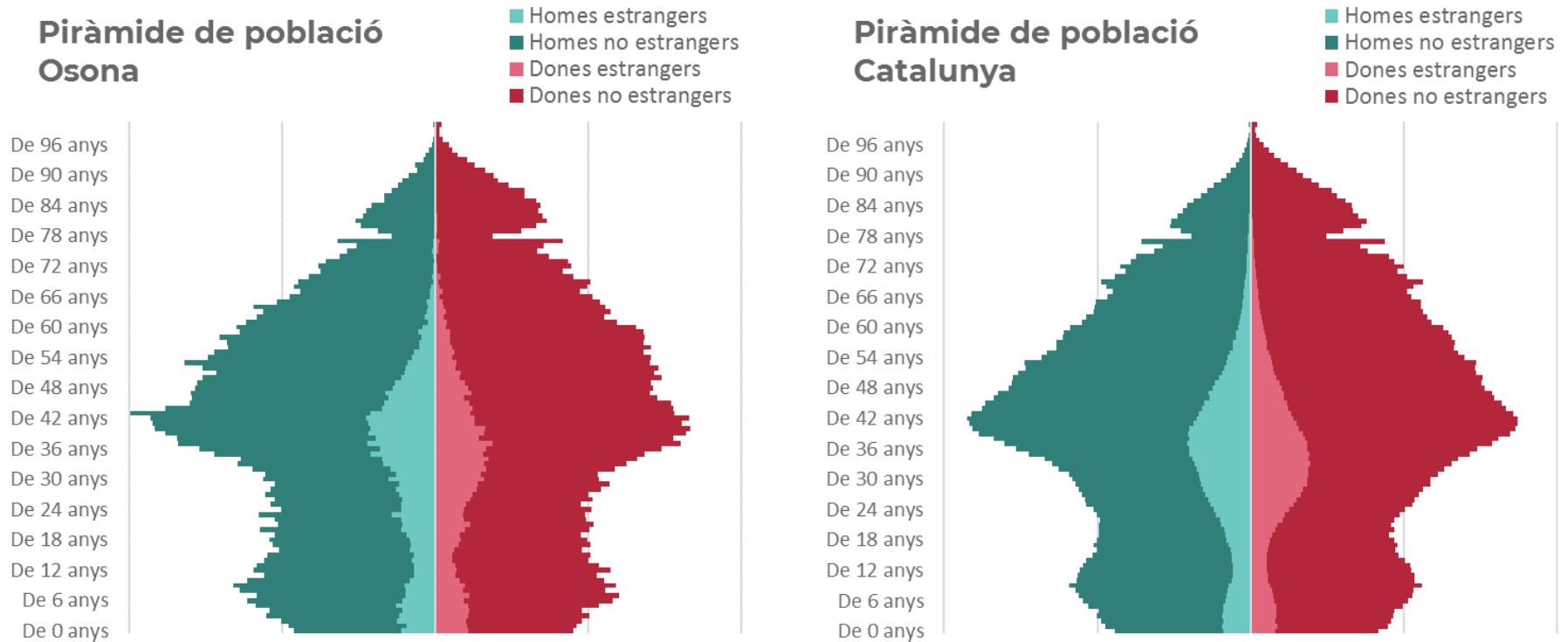

Elaboració pròpia a través de les dades d'Idescat

4.1. FACTORS DEMOGRÀFICS

ESTRUCTURA I PROJECCIONS DEMOGRÀFIQUES

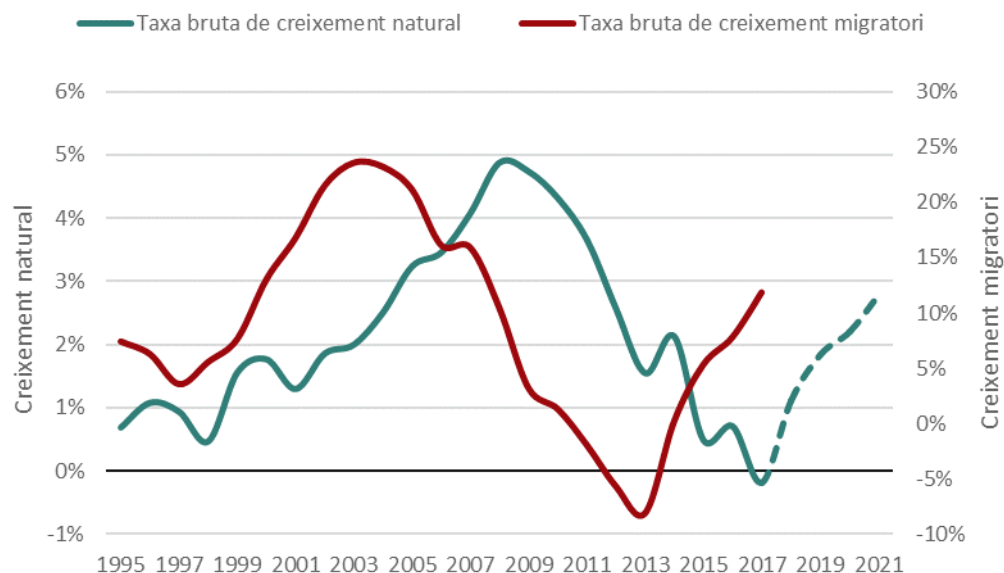
Osona té una piràmide de població similar a la catalana, ara bé, segons les projeccions demogràfiques d'Idescat (Projeccions del 2018), Osona es mantindrà dins la mitjana catalana, tant en població envellida com en població estrangera, però amb un **creixement de la població més accelerat** (+9,4%) que el del conjunt català (+6,2%) fins el 2030. L'any 2030, tant la piràmide de població de Catalunya com l'osonenca s'assemblaran més a l'actual piràmide poblacional d'Itàlia, amb un **pes molt superior de la població de 65 anys i més** i amb una base jove encara més reduïda. Fet, que si no canvien les polítiques de natalitat, farà que Osona en termes absoluts, mantingui fins el 2038 la mateixa població en edat de treballar i jove, però amb molta més població de 65 anys i més (+17.687).

Elaboració pròpia a través de les dades d'Idescat

CREIXEMENT I ONADES MIGRATÒRIES

Osona. Evolució taxes creixement natural i migratori

Segons les projeccions d'Idescat, la comarca d'Osona **seguirà creixent en població gràcies a les noves onades migratòries**, i no pas pel creixement natural de la població. L'any 2017, per primera vegada el creixement natural va ser negatiu a la comarca, les defuncions van superar els naixements. Ara bé, segons les projeccions, aquest creixement natural tornarà a ser positiu, tot i que no es preveu que superi les 200 persones/any en l'escenari mitjà, lluny de les més 700 persones de creixement natural a Osona dels anys 2008-2009.

En resum, les **noves onades migratòries seran clau** en el creixement poblacional de la comarca d'Osona i en el manteniment d'un creixement natural positiu. De fet, s'observa una correlació del 89% entre creixement natural i la taxa de creixement migratori dels 4 anys anteriors; és a dir, podríem dir que el descens actual del creixement natural té l'origen en el descens de la taxa de creixement migratori del 2013.

En aquests moments el creixement de població d'Osona depèn de la població estrangera. I es preveu, segons les projeccions demogràfiques, que **l'any 2030 la població comarcal arribarà als 171.341 habitants** perquè la taxa de creixement migratori continuarà creixent.

	Osona 2000	Osona 2018	Osona 2030
Població 1 de gener	125.892	156.592	171.341

Elaboració pròpia a través de les dades d'Idescat

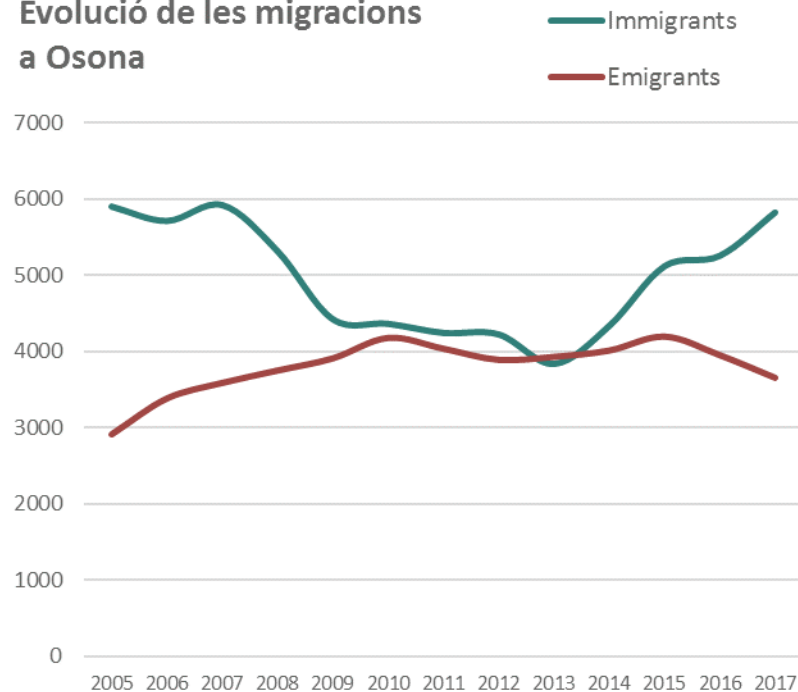
4.1. FACTORS DEMOGRÀFICS

CREIXEMENT I ONADES MIGRATÒRIES

Com dèiem, el creixement de la població a Osona s'explica i s'explicarà per la nova onada migratòria i no pas pel creixement natural de la població actual. Aquesta nova immigració no prové, com en anteriors períodes, del Marroc sinó **principalment de Ghana, l'Índia, Romania i el Senegal**.

A més a més, el creixement de la població estrangera dels darrers cinc anys **es concentra a Vic**, on hi ha el 74% dels nousvinguts de Ghana (566 persones), el 97% de l'Índia (597) i el 60% del Senegal (154). Els immigrants provinents de Romania s'han repartit més per la comarca. Barcelona serà la porta d'entrada de les noves onades migratòries però amb el temps repartirà aquesta població en diferents comarques, entre elles Osona, que **serà l'única de les Comarques Centrals amb un creixement superior al 8%**.

Evolució de les migracions a Osona

Elaboració pròpia a través de les dades d'Idescat

Fins el 2030 es preveu un augment dels estrangers en 14.709 persones, el 93% de tot el creixement poblacional que tindrà Osona. Tot i això, la comarca es mantindrà amb una població més envellida i dependent. Aquest creixement al concentrar-se a Vic i Manlleu provocarà encara **més dualitats territorials** entre la Plana de Vic i les zones més perifèriques de la comarca.

	Osona 2030	Osona 2018	Osona 2008	Osona 2000
Població total	171.341	158.334	150.139	124.320
Estrangers	37.391	22.683	20.767	4.936
Taxa d'estrangeria	21,82%	14,33%	13,83%	3,89%
Índex d'envelliment	140,0	101,3	96,9	116,3
Índex de sobreenvelliment	15,1	18,2	12,9	7,3
Índex de dependència juvenil	25,3	27	25,4	23,8
Índex de dependència senil	35,5	27,4	24,6	27,7
Índex de dependència global	60,8	54,4	50	51,5

4.1. FACTORS DEMOGRÀFICS

DUALITAT TERRITORIAL

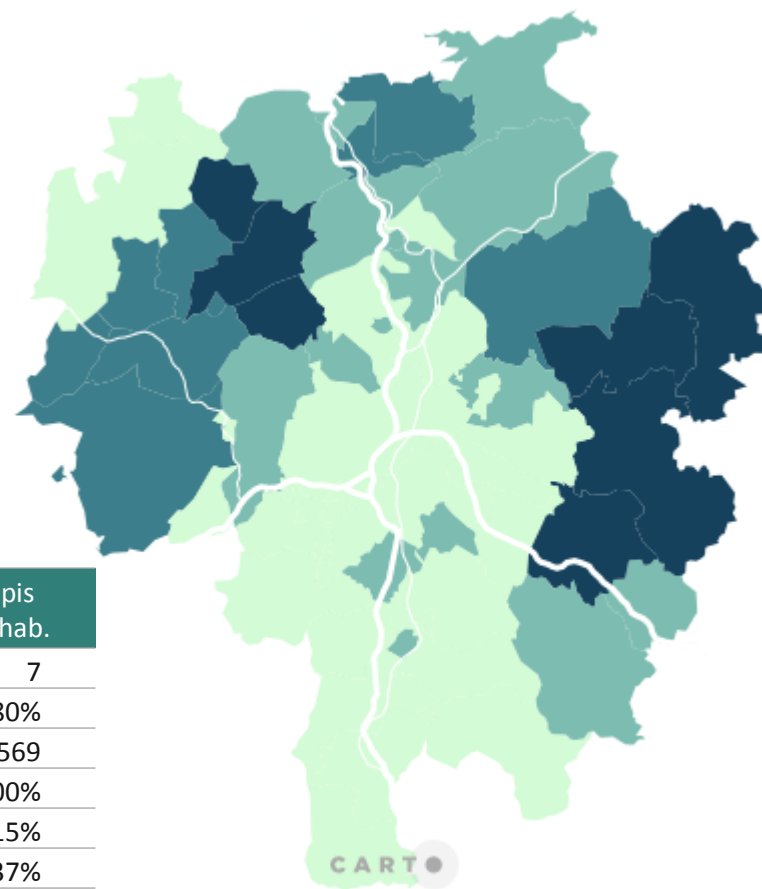
Aquestes tendències globals per Osona no es tradueixen de forma uniforme a tot el territori comarcal. Osona té un territori dual amb fortes diferències demogràfiques:

- Els municipis petits tenen un **índex d'envelliment més elevat**.
- Els municipis més grans tenen una **taxa d'estrangeria molt més elevada** (especialment Vic i Manlleu) i la població és més jove. Tenen així un índex de dependència juvenil més alt però no una dependència global elevada.

La **dualitat territorial** es pot observar perfectament amb l'envelliment. Mentre a la Plana de Vic, on es concentra la majoria de la població, hi ha més joves que persones de més de 64 anys, a la resta del territori, l'índex d'envelliment augmenta de forma considerable. La tendència és que aquesta dualitat s'accentuï per l'actual distribució del creixement migratori.

	Municipis <1.000 hab.	Municipis 1.000-4.000 hab.	Municipis > 4.000 hab.
Nombre de municipis	25	18	7
% del territori	56,00%	34,30%	9,80%
Població	8.290	42.475	107.569
% població	5,20%	26,80%	68,00%
Variació de la població en 20 anys	2,31%	21,99%	32,15%
Taxa d'estrangeria	4,89%	5,92%	18,37%
Índex d'envelliment	147	112	94
Índex de sobreenvelliment	17	19	18
Índex de dependència juvenil	23,7	25,6	27,8
Índex de dependència senil	34,8	28,7	26,3
Índex de dependència global	58,5	54,3	54,1

Elaboració pròpia a través de les dades d'Idescat

Envelliment

ÍNDEX D'ENVELLIMENT

66.8

297

145 AVG

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

CONTEXT MUNDIAL

Segons l'Informe anual de l'economia catalana (Dept. de Vicepresidència i d'Economia i Hisenda) del 2018, el creixement del PIB i del comerç mundial es revisa a la baixa i es preveu que la moderació econòmica serà més acusada del estava previst.

Segons les últimes dades disponibles, el PIB mundial va créixer un 3,6% el 2018 i el Fons Monetari Internacional (FMI) preveu que augmenti un 3,2% enguany, una dècima menys que en les previsions d'abril. Aquesta moderació respon en bona mesura a **les tensions comercials**, que estan reduint la confiança i afegint incerteses, que condicionen la demanda i la inversió. Segons l'FMI, l'afectació és rellevant en les cadenes de valor amb major contingut tecnològic. Per al 2020, l'FMI també rebaixa una dècima les estimacions de creixement de l'economia mundial (3,5%).

La desacceleració dins de la zona euro –que va créixer un 1,9 %– va ser pràcticament generalitzada al 2018, si bé destaca la moderació d'Alemanya i Itàlia.

En aquest sentit, l'economia catalana també entra en el **cicle de desacceleració**, al 2020 encara es preveu creixement econòmic però molt més moderat que aquests anys anteriors.

Previsions de creixement econòmic (% de variació interanual del PIB)

	2018	Projeccions		Diferència amb les projeccions d'abril	
		2019	2020	2019	2020
Economia mundial	3,6	3,2	3,5	-0,1	-0,1
Economies avançades	2,2	1,9	1,7	0,1	0,0
Estats Units	2,9	2,6	1,9	0,3	0,0
Japó	0,8	0,9	0,4	-0,1	-0,1
Regne Unit	1,4	1,3	1,4	0,1	0,0
Zona euro	1,9	1,3	1,6	0,0	0,1
Alemanya	1,4	0,7	1,7	-0,1	0,3
França	1,7	1,3	1,4	0,0	0,0
Itàlia	0,9	0,1	0,8	0,0	-0,1
Espanya	2,6	2,3	1,9	0,2	0,0
Economies emergents i en desenvolupament	4,5	4,1	4,7	-0,3	-0,1
Xina	6,6	6,2	6,0	-0,1	-0,1
Índia	6,8	7,0	7,2	-0,3	-0,3
Rússia	2,3	1,2	1,9	-0,4	0,2
Amèrica llatina i Carib	1,0	0,6	2,3	-0,8	-0,1
Brasil	1,1	0,8	2,4	-1,3	-0,1
Àfrica subsahariana	3,1	3,4	3,6	-0,1	-0,1
Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan	1,6	1,0	3,0	-0,5	-0,2
Comerç mundial	3,7	2,5	3,7	-0,9	-0,2

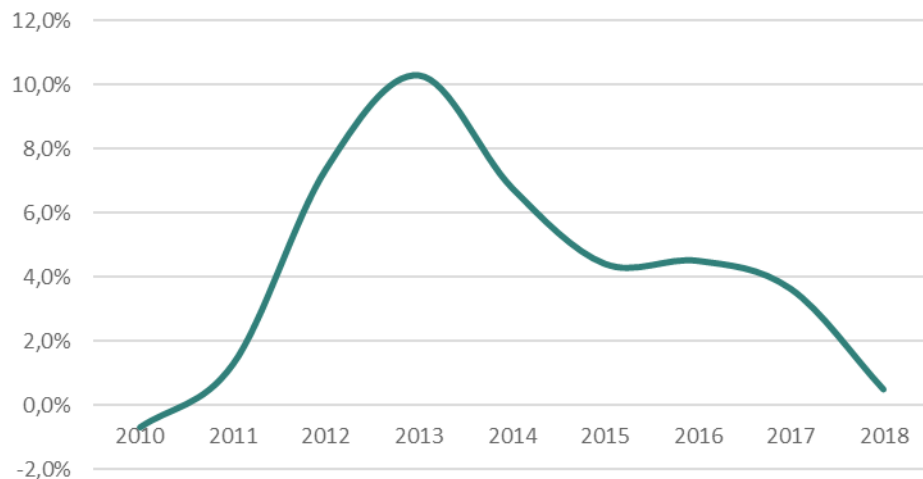
Informe anual de l'economia catalana 2018, Generalitat de Catalunya

BALANÇA COMERCIAL

En relació a les exportacions de l'economia catalana, ja es comença a notar una certa desacceleració. Per una banda, **el saldo comercial català s'està reduint** més per una frenada de les exportacions que no pas de les importacions. El 2017 les exportacions catalanes van créixer un 6,6%, mentre que aquest 2018 només ho han fet un 1,8%. Cal destacar que entre el 2008 i el 2018 Catalunya ha anat canviant la destinació de les seves exportacions. Mentre el 2008 el 48,3% de les exportacions es feien a Espanya, al 2018 aquesta xifra és del 35,2%. En conjunt en tot el període analitzat, les exportacions internacionals han crescut un 42%, mentre que les espanyoles han decrescut un -18%. En total, un creixement de les exportacions del 13,1% respecte el 2008.

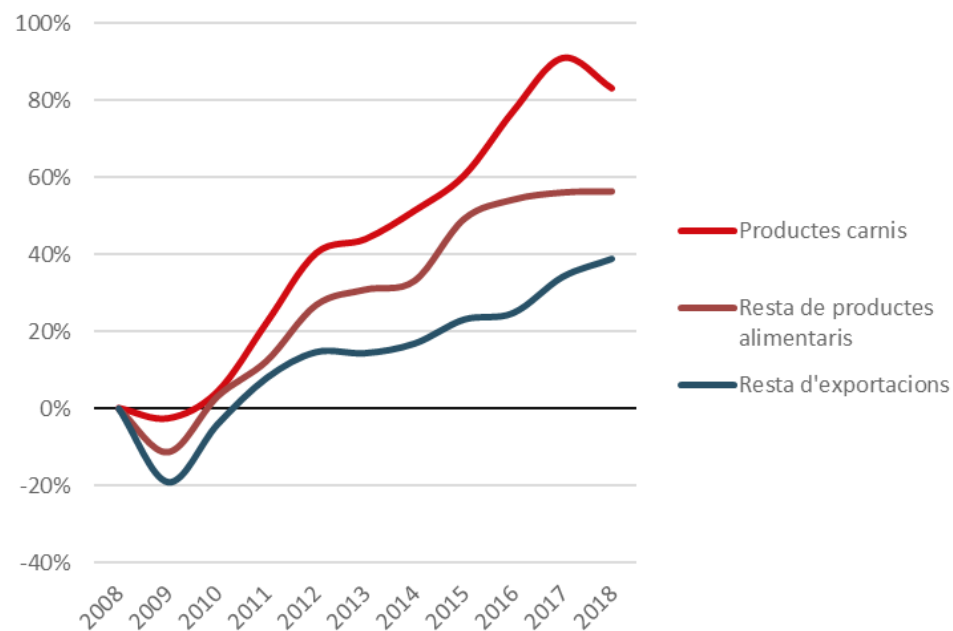
En relació a la indústria alimentària i al sector carni, predominant a la comarca d'Osona, a Catalunya és un dels sectors amb més creixement d'exportacions. **El sector carni exporta un 83% més que el 2008 al món**, la resta del sector alimentari un 56% més, mentre que la resta de sectors el creixement ha estat del 39%.

Saldo comercial català amb Espanya i la resta del món
(% d'exportacions sobre importacions)

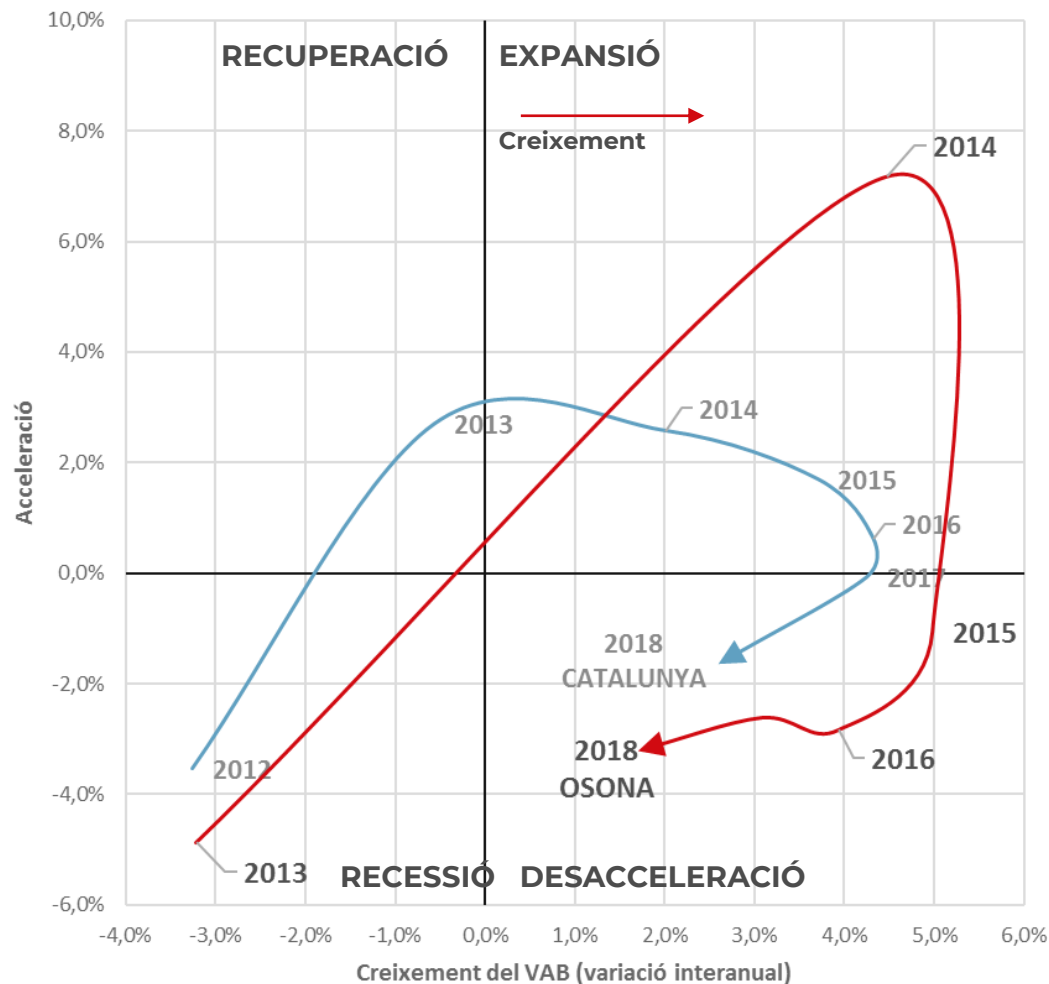
Elaboració pròpia a través de les dades de DATACOMEX
(Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme) i C-Intereg

Evolució de les exportacions internacionals de Catalunya (base 0 l'any 2008)

EVOLUCIÓ DEL PIB

Relotje econòmic de Catalunya i Osona

Elaboració pròpia a través de les dades d'Idescat

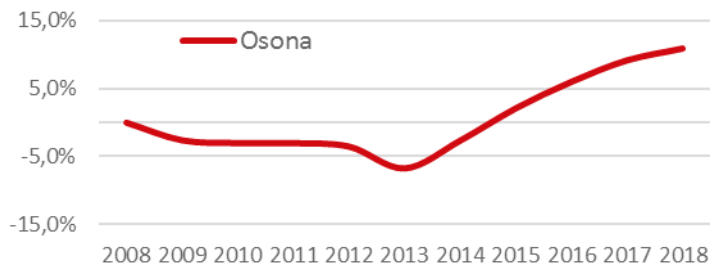
Actualment la majoria de comarques han deixat enrere la recessió, amb un creixement important del sector terciari. Ara bé, en aquest darrer 2018, quan Catalunya entra en desacceleració, el creixement s'ha mantingut elevat en aquelles comarques on hi havia un pes superior dels serveis, especialment els intensius en coneixement.

En relació a l'evolució econòmica de la comarca d'Osona, trobem que aquesta va recuperar el Valor Afegit Brut a nivells pre-crisi (2008) l'any 2015 gràcies a una recuperació exponencial, ja que Catalunya no va recuperar els mateixos valors fins el 2016, un any després. Ara bé, aquest darrer **2018 Osona va créixer menys (+1,6%) que el conjunt de Catalunya (+2,6%)** per primer cop en els darrers anys del cicle d'expansió, a causa principalment del decreixement dels serveis privats, especialment els vinculats als intensius en coneixement i per la desacceleració de la indústria alimentària (+2,5%), encara que manté un creixement fort de la indústria del metall (+6,7%).

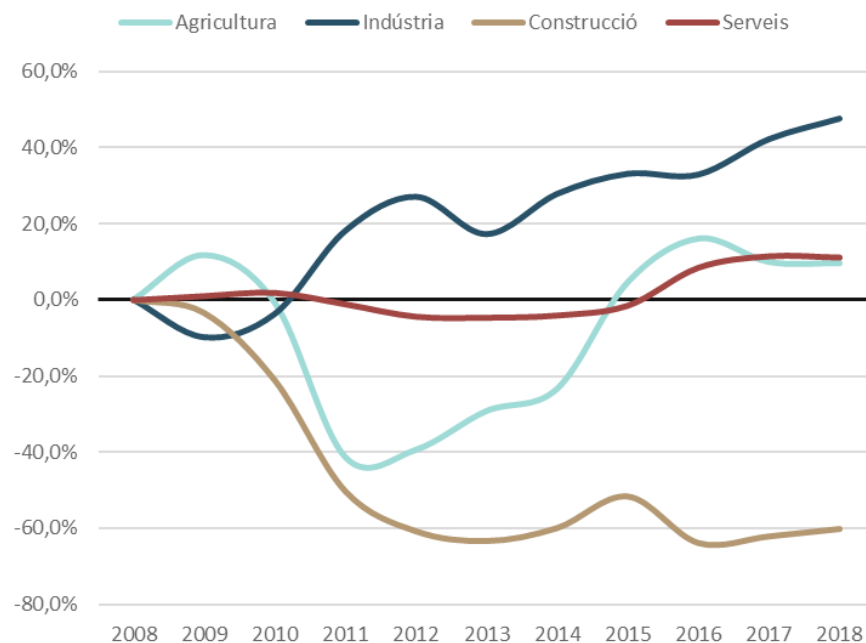
La recessió és un risc real, els pronòstics ens condueixen cap un creixement molt moderat fins com a mínim al final del 2020, i en el cas d'Osona, s'agreuja per la situació dels serveis, que és l'única comarca, juntament amb el Gironès, que decreix. La dependència a la indústria alimentària i el reduït volum i valor dels serveis **pronostiquen un escenari encara pitjor.**

EVOLUCIÓ DEL PIB

Evolució del VAB (base 0 al 2008)

Evolució del VAB per sectors a Osona (2008 base 0)

Elaboració pròpia a través de les dades d'Idescat i l'Anuari econòmic comarcal del BBVA.

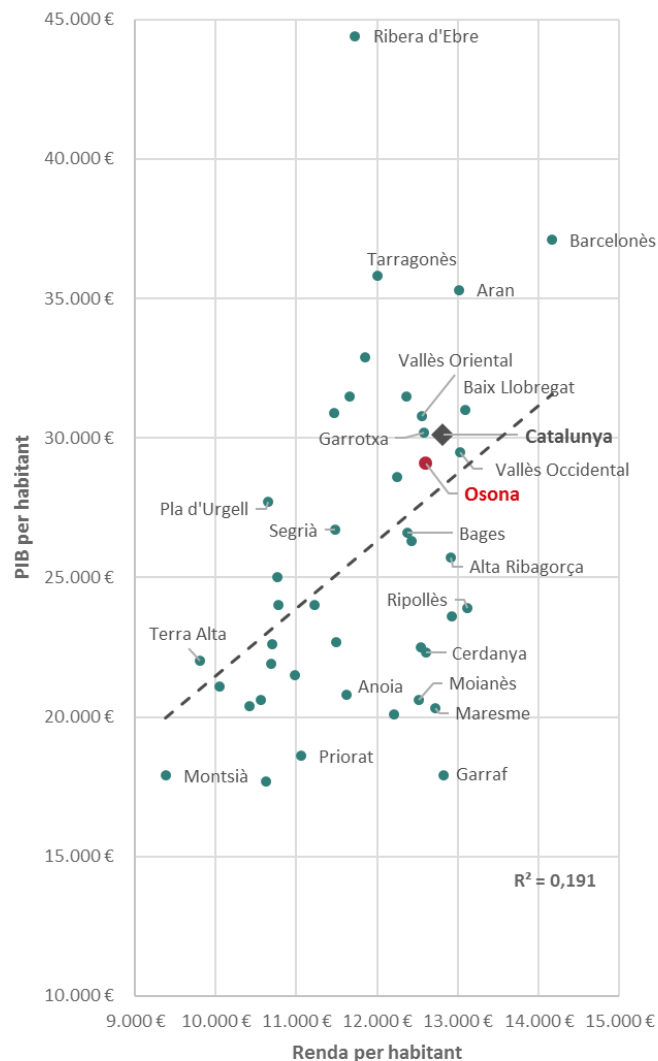
Osona actualment és la segona comarca en creixement industrial (+3,8%). En conjunt el **sector industrial a Osona ha tingut un creixement important en els darrers anys**. De fet, la indústria ha crescut un 31% en el període 2013-2018, només superada pel creixement industrial del Tarragonès (35,2%).

El sector serveis també té un resultat positiu en tot el període de recuperació, degut fonamentalment als bons registres del comerç, la logística i l'hostaleria, que són els serveis amb menys intensitat de coneixement. Amb la millora del 2018, el VAB terciari supera en un 17,5% el del 2013 i un 15% el del 2007. Ara bé, manté aquest darrer any un **decreixement fort de les activitats professionals**, científiques i administratives (-13,5%).

La construcció té creixements en aquest últim any en totes les grans branques; l'obra civil, l'edificació i promoció immobiliària, la instal·lació i acabat d'edificis i la demolició i preparació de terrenys. En l'àmbit estrictament residencial, els habitatges iniciats a la comarca van ser 251. Tot i aquesta millora, tant el VAB com l'afiliació de la construcció se situen encara lluny dels valors assolits abans de la crisi (-43,5%).

El sector primari continua amb una important reestructuració que es produeix a la ramaderia, degut a la transformació del porquí i boví; mentre que l'agricultura creix principalment en cereals, plantes industrials i farratges. Malgrat això, la ramaderia encara pesa el 92,8% de tota la producció primària, i el porquí el 69,5%.

PIB I RENDA FAMILIAR

Elaboració pròpia a través de les dades la Agència Tributària i Idescat

Mentre el conjunt de l'economia va recuperar els nivells pre-crisi l'any 2015 a Osona i 2016 a Catalunya, **el nivell de renda de les famílies no es va recuperar a nivells pre-crisi fins un any més tard, 2016 per Osona i 2017 per a Catalunya.**

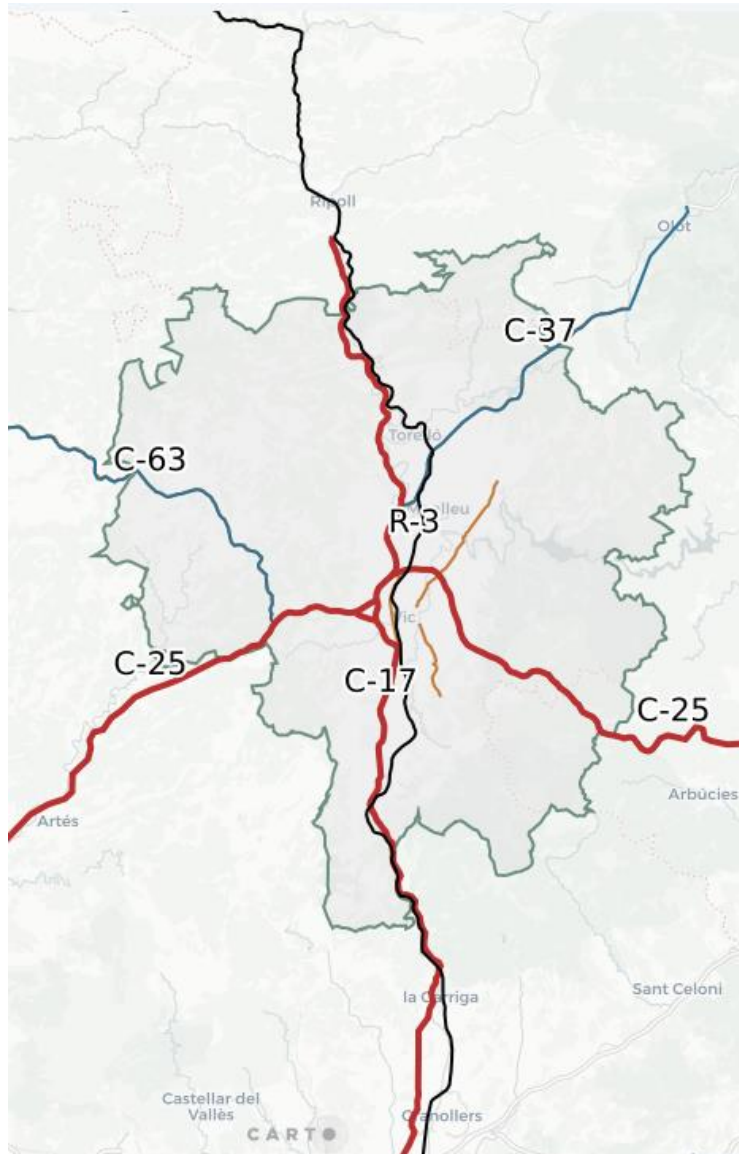
Com es pot observar al gràfic, **no existeix correlació entre el PIB per habitant i la renda que acaba arribant a les famílies.** Osona és la 10a comarca de Catalunya en volum de PIB, però la 9a quan parlem de capital empresarial generat en un any, que no es tradueix en renda familiar, mentre que baixa a la 11a en volum de renda de les famílies.

Per exemple, Osona genera més beneficis empresarials que el Bages, té un PIB per habitant molt superior, però el nivell de renda de les famílies entre el Bages i Osona és similar. Això vol dir que el benefici de les empreses d'Osona i **el creixement del PIB no sempre té una correlació directa amb el nivell de renda de les famílies de la comarca.** En aquest sentit, la renda de les famílies representa el 43,6% del PIB, una xifra superior a la mitjana de Catalunya (42,4%) la qual està desviada per comarques com el Barcelonès (37,9%), que malgrat tenir uns nivells de renda molt elevats, el benefici empresarial és encara major.

A una banda del gràfic se situen comarques com el Garraf, el Maresme, el Moianès o la Cerdanya, on la renda té un pes superior sobre el seu PIB, això vol dir que són comarques amb més treballadors residents que no pas de centres de treball i seus d'empreses. En canvi, a l'altra banda, comarques com la Ribera d'Ebre – amb la central nuclear – o el Tarragonès – amb la petroquímica – presenten un PIB per habitant molt elevat que no es tradueix en rendes elevades pels seus residents, sinó en beneficis empresarials que no tenen impacte en el territori. Osona es trobaria a mig camí entre aquests dos models, encara que es tendeix a tenir un teixit empresarial on **els beneficis** que aquest obté, **no impacten** en la mateixa mesura en la renda dels treballadors residents.

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT

En relació a les infraestructures de connectivitat física, Osona té accés a la xarxa viària i ferroviària principal de Catalunya: Els eixos viaris principals de la comarca són **l'eix de la C-17** que connecta amb Barcelona i Ripoll i **l'eix de la C-25** que connecta amb Manresa i Girona. La línia R3 de rodalies és l'única línia de tren de passatgers de la comarca i és de via única i d'ample ibèric. L'eix viari amb més intensitat de cotxes és la C-17, principalment entre Manlleu i Aiguafreda, en canvi, l'eix de la C-25 destaca per una forta presència de tràfic de mercaderies.

La comarca d'Osona es connecta amb transport públic principalment amb una **xarxa de bus centralitzada a Vic** que connecta amb línies regulars amb el Vallès Oriental, Barcelona, Girona, Manresa i Lleida. Malgrat la densitat de la xarxa de transport públic, **el servei no és competitiu per la comarca ni en temps ni en cost**. Només el cas de Barcelona a Vic manté un preu i un temps competitiu respecte al cotxe.

El 75% dels ocupats residents a Osona es desplacen fora del seu municipi per accedir al seu lloc de treball (SEPE), el 62% dels alumnes residents a Osona que estudien postobligatori no universitari s'han de desplaçar per accedir al centre d'estudis i aproximadament el 93% dels universitaris també (estadística de mobilitat obligada per raó d'estudis, IDESCAT).

Segons l'enquesta de mobilitat en dia feiner (EMEF) a Osona hi ha 120.306 persones que realitzen mobilitat en dia feiner, amb un total de 552.441 desplaçaments, el 2,9% de tot el STI. És a dir, cada persona, cada dia feiner, realitza de mitjana 4,2 desplaçaments, és la segona comarca que més desplaçaments realitza per persona i dia. (mitjana STI 3,9).

INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT

A través de la mateixa enquesta podem saber que en el conjunt d'Osona el 50,1% dels desplaçaments són per mobilitat ocupacional i per tornar a casa després de la jornada laboral o d'estudis.

A més a més, se'n poden extreure tres conclusions principals:

- 1) Els principals desplaçaments a Osona són interns, dins de la comarca.** El 88,2% (487.000) dels desplaçaments d'Osona es fan dins de la mateixa comarca, és la tercera comarca amb més % de desplaçaments interns. La principal relació externa dels residents d'Osona és directament amb el Barcelonès (26.000 desplaçaments per dia), la resta tenen un volum inferior a 20.000. I aquesta connexió amb Barcelona té una bona cobertura amb transport públic, però només des de Vic, no des de Manlleu o Torelló, a falta de Bus exprés i freqüències adequades de Rodalies. Malgrat això, el 40,1% utilitza el transport públic per anar al Barcelonès des de la comarca, una xifra similar a la resta de comarques de fora de la Regió Metropolitana.
- 2) El transport públic és poc utilitzat a la comarca i hi predomina el transport privat.** Només el 3,9% (21.720) utilitza el transport públic per anar a la feina o al centre d'estudis. Mentre que el 61,7% (340.616) utilitza el vehicle privat i el 34,4% fa mobilitat activa (190.105). Osona és actualment la comarca que més utilitza el vehicle privat de tot el sistema tarifari integrat de Barcelona i la segona que menys utilitza el transport públic després del Berguedà. La situació és més greu si analitzem els desplaçaments interns; per cada 100 desplaçaments interns en vehicle privat, només 3 es fa en transport públic. Només 8.765 desplaçaments es realitzen en transport públic. Osona és la comarca amb menys % de desplaçaments en transport públic interns (1,8%). Osona tampoc té bona connexió amb altres desplaçaments menys freqüents com les que van i venen de la comarca del Moianès (96,4% de desplaçaments en vehicle privat), el Bages (95,8%) i fora del STI (91,4%), com la Garrotxa o el Ripollès.
- 3) Osona té una oferta inadequada de transport públic.** El 60,7% dels enquestats a Osona declara que no utilitza mai o quasi mai el transport públic, mentre que el 60,4% utilitza el cotxe sempre o quasi sempre. La qualitat mitjana del transport públic es valora a Osona amb un 5,5, per sota del valor mitjà del STI (6,8). La quantitat d'oferta de transport públic intramunicipal es valora amb un 4,5 sobre 10, per sota també de la mitjana del STI (6,7). I la quantitat d'oferta intermunicipal es valora amb un 5,4, també per sota de la mitjana del STI (6,4). A més a més, l'anterior enquesta del 2017 reflectia que el 41,2% manifesten que utilitzen el vehicle privat perquè no hi ha oferta o aquesta és inadequada. I a més a més, també hi ha un 13,8% que expressa que el transport públic és més lent.

INFRAESTRUCTURES EDUCATIVES

Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC)

La comarca d'Osona té com a fet diferencial una de les onze universitats catalanes ubicades en el seu territori, la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC). L'oferta formativa i els estudiants de la Uvic-UCC ha augmentat en els darrers anys. Durant el curs passat, aquesta universitat va acollir 16.858 estudiants.

L'alumnat de la UVic-UCC és principalment de Catalunya (74%), encara que manté un 6% de la resta de l'estat espanyol i un 20% internacionals. En total de formació oficial hi ha 8.353 alumnes, 5.263 alumnes estan al campus de Vic, 1.665 a Manresa i 1.425 a centres adscrits.

Centres de recerca i transferència de coneixement:

El Centre d'Estudis Interdisciplinaris de Gènere (CEIG), el Centre d'Estudis Sanitaris i Socials (CESS), el Centre d'Estudis en Esport i Activitat Física (CEEAF), el Centre Tecnològic en Biodiversitat, Ecologia i Tecnologia Ambiental i Alimentària (CT BETA)-Centre TECNIO i el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis (CERM).

Curs 2018-2019	Títols	Curs 2018-2019	Doctorands	Variació curs anterior	Curs 2018-2019	Nº
Graus	43	Total Doctorands	225	18%	Grups de recerca	30
Màsters Universitaris	18	Ciències Socials (29%)	66	20%	Càtedres	13
Programes de Doctorat	7	Ciències Experimentals (21%)	48	14%	Centres de recerca i transferència de coneixement	5
		Ciències Humanes (21%)	46	21%		
		Ciències Mèdiques i de la Salut (29%)	65	18%		

Elaboració pròpia a través de les dades la Universitat de Vic – Catalunya Central

4.3. INFRAESTRUCTURES

INFRAESTRUCTURES EDUCATIVES

Cicles formatius de grau mitjà i superior

A Osona es poden estudiar actualment **67 cicles formatius**, 33 cicles de grau mitjà i 34 cicles de grau superior. Pel que fa a la naturalesa, aquesta és majoritàriament pública, amb 44 cicles, mentre que els centres privats-concertats imparteixen 23 especialitats.

Cal destacar que la majoria dels **centres es concentren a la Plana de Vic**, amb millors comunicacions amb la C-17 i la línia ferroviària. Aquest fet condiona els joves residents en municipis amb dèficit de transport, amb poca connectivitat amb la ubicació del centre d'estudis. Aquest és un factor de pes a l'hora de triar els estudis.

Nom del centre	Municipi del centre	Naturalesa	CFGM	CFGS
Institut Pere Barnils	Centelles	Públic	1	0
Institut Antoni Pous i Argila	Manlleu	Públic	2	2
La Salle Manlleu	Manlleu	Concertat	4	4
EFA Quintanes	Masies de Voltregà	Concertat	3	3
Institut de Tona (Escola d'hostaleria de Tona)	Tona	Públic	3	1
Institut Cirviànum de Torelló	Torelló	Públic	2	1
Conservatori de Música	Vic	Públic	1	0
El Seminari	Vic	Privat	1	2
Escola d'Arts Superior de Disseny (EASD)	Vic	Públic	3	7
Institut de Vic	Vic	Públic	11	10
Sant Miquel dels Sants	Vic	Concertat	0	1
Teknós	Vic	Privat	0	2
Vedruna – Escorial Vic	Vic	Concertat	2	1
TOTAL CICLES			33	34

Elaboració pròpia a través de les dades del Departament d'Educació

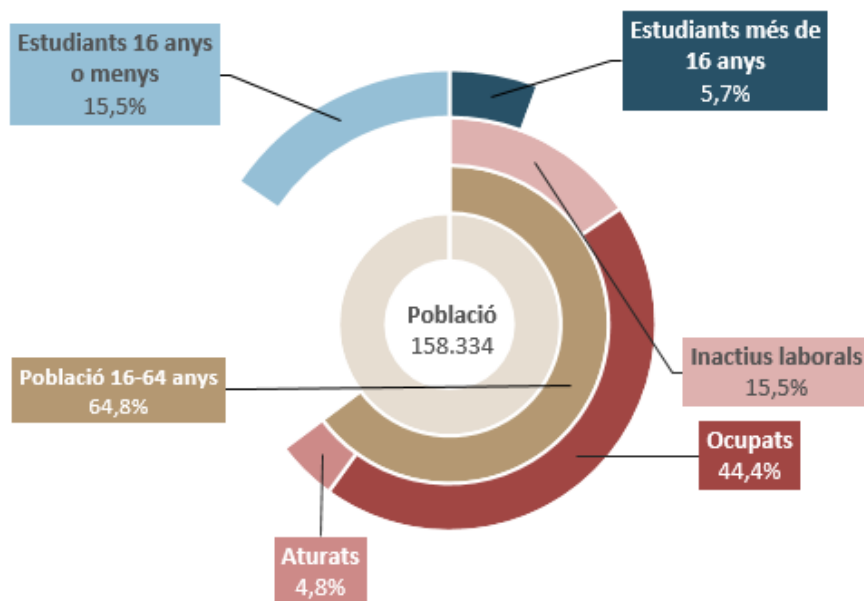
- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

COMPOSICIÓ DE LA POBLACIÓ

Osona, l'any 2018, és una comarca amb el 64,8% de la població en edat de treballar (16 a 64 anys), com la mitjana catalana i similar a l'entorn europeu. Aquests es poden dividir en tres grups: els ocupats (44,4% de la població d'Osona), els inactius laborals, bé sigui per incapacitat laboral, per estudis o altres (15,5%) i els aturats (4,8%). **Osona presenta unes dades similars a la mitjana europea, encara que presenta menys inactius laborals i més aturats.** Ara bé, encara està més de 5 punts per sota en volum d'ocupats de països com els Països Baixos, on el 50% de la seva població està ocupada.

Composició de la població Osona

Elaboració pròpia a través de les dades d'Idescat, Eurostat i el Departament d'Ensenyament.

Segons les darreres dades del mes de març, a Osona hi resideixen 71.256 persones afiliades a la Seguretat Social, de les quals el 45% són dones i el 14% és població estrangera.

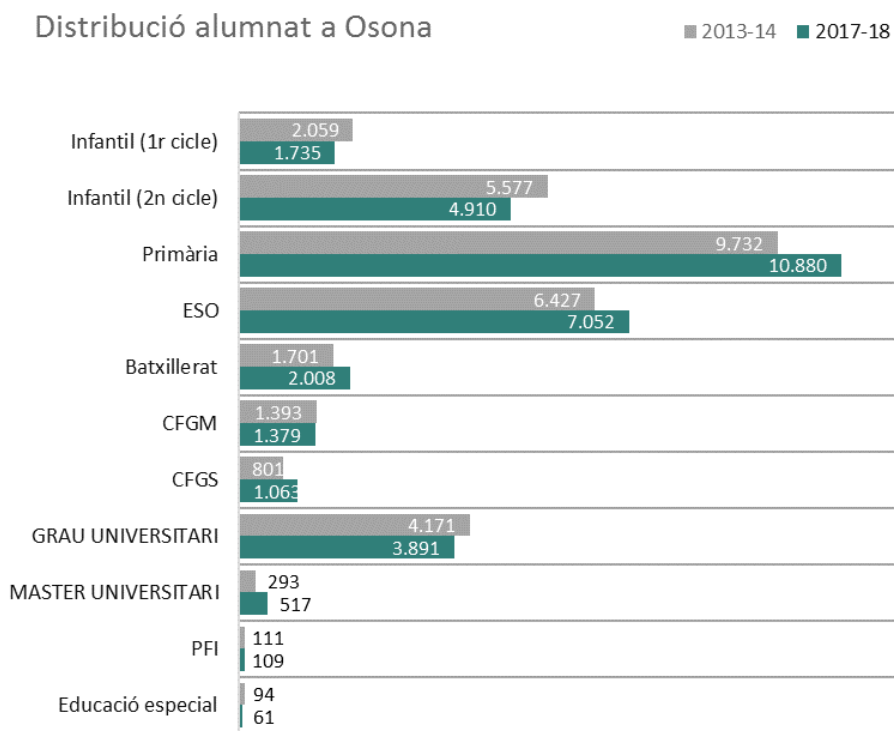
Osona té una taxa d'activitat neta del 76,7%, més elevada que la de Catalunya (74,3%). Així mateix la taxa d'ocupació d'Osona (69,5%) també és més elevada que la catalana (66,3%). Quan observem la taxa d'ocupació per sexe, al igual a la resta de Catalunya, trobem que les dones tenen una taxa d'ocupació inferior (63,9%) a la dels homes (74,7%). Quan analitzem les taxes d'ocupació per edat no es troben diferències significatives a les dades del conjunt de Catalunya.

Pel que fa a la població estudiant, a Osona hi ha més estudiants (21,2%) que a Catalunya (20,6%) però menys que a la UE (21,5%). Tot i així Osona té més estudiants en la franja de fins a 16 anys (15,5%) que Catalunya (14,4%) però menys que la UE (17,3%). Per contra la situació es capgira en els estudiants de postobligatori: a Osona un 5,7%, a Catalunya 6,2% i a la UE 4,2%.

FORMACIÓ

El percentatge d'estudiants en etapes obligatòries (fins a 16 anys) no depèn de l'èxit del model educatiu sinó de les polítiques de natalitat i immigració. En el cas d'Osona, com s'ha explicat en l'apartat demogràfic, la natalitat depèn de les diferents onades migratòries; les projeccions demogràfiques preveuen que aquestes continuïn. Ara bé, **l'èxit del sistema educatiu sí que pot incidir en el volum d'estudiants en etapes postobligatòries.**

L'evolució de l'alumnat a Osona mostra com en els darrers anys el pes de les primeres etapes perd força (infantil i primària), mentre que el pes de l'alumnat d'ESO està augmentant. Això és un fenomen conjuntural a Catalunya, i anirà en augment segons ens indiquen les projeccions demogràfiques; el fet s'explica per la disminució de la natalitat dels darrers anys i l'avançament a etapes educatives superiors dels nascuts durant els anys anteriors a la crisi econòmica.

En relació a l'alumnat d'ensenyaments postobligatoris, el percentatge d'alumnes que es troben a batxillerat es manté estable a Osona, aproximadament el 6% del conjunt de l'alumnat. Els estudiants de CFGM, després d'un increment durant els anys de crisi, baixen lleugerament durant la recuperació econòmica. Per contra, els estudiants de CFGS han mantingut el seu creixement durant el mateix període.

Pel que fa als estudiants de grau universitari, en cinc anys han passat de representar el 13% a l'11,6%, mentre que els estudiants de màster passen del 0,9% a l'1,5%.

Elaboració pròpia a través de les dades del Departament d'Ensenyament i el Departament d'Empresa i Coneixement

FORMACIÓ

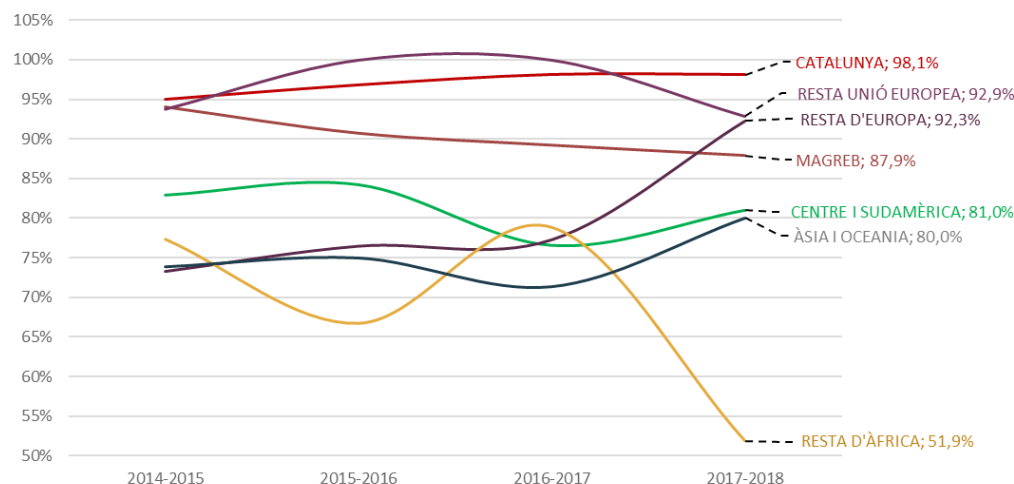
La **taxa de graduació de l'ESO** ha tingut una evolució positiva els darrers anys, i es manté 6 pp. per damunt de la taxa catalana. Malgrat que la taxa va ser del 95,1% pel curs 2017-18, s'observen diferències importants en les taxes de graduació per origen de l'alumnat. La taxa més alta es presenta en el grup d'alumnat d'origen català, que a Osona és del 98,1%, mentre que la taxa més baixa, amb molta diferència amb la resta d'alumnes és la dels estudiants d'origen sub-saharià (51,9%). Entre aquests dos grups, hi ha diferències considerables entre els alumnes d'origen europeu, amb una taxa entre el 92,3% i el 92,9%, els alumnes d'origen magrebí (87,9%), els de centre i sudamèrica (81%) o els asiàtics (80%).

Tots aquests percentatges disminueixen quan observem les taxes de graduació per origen al conjunt de Catalunya, exceptuant els alumnes d'origen sub-saharià que tenen una taxa de graduació del 54,9%. Però comparativament destaca la dada que fa referència a la taxa de graduació de l'ESO de l'alumnat d'origen magrebí; mentre que a Osona és del 87,9% al conjunt català és del 68,2%.

La taxa d'escolarització als 17 anys és un bon indicador per analitzar l'èxit en les transicions als ensenyaments postobligatoris perquè expressa la voluntat de continuïtat en el sistema educatiu. En aquest cas, les diferències entre la taxa a Osona (83,8%) i la taxa a Catalunya (80,2%) no són tan elevades com en les taxes de graduació a ESO. La taxa d'escolarització als 17 anys de la comarca s'ha mantingut per damunt de la catalana des de l'any 2011 per efecte de la crisi econòmica que va permetre mantenir en els sistema educatiu a més joves a la comarca.

Ara bé, dins la comarca hi ha diferències territorials. Aquells municipis amb **taxes d'estrangeria i taxes de pobresa infantil elevades presenten taxes d'escolarització als 17 anys més baixes**; com Manlleu (78,4%), Vic (78,9%) i Roda de Ter (79,1%). Tot i això, si bé es graduen a Osona un percentatge superior d'alumnes d'origen magrebí del que ho fa a Catalunya, no s'observa una major taxa d'escolarització als 17 anys en els municipis on aquest col·lectiu té un pes rellevant.

Osona. Taxa de graduació 4rt ESO per origen

Elaboració pròpia a través de les del Departament d'Ensenyament i Idescat.

FORMACIÓ – ENSENYAMENTS POSTOBLIGATORIS

Dels 29.197 alumnes residents a la comarca, el 26,7% estan a ensenyaments postobligatoris. Un percentatge força inferior al del conjunt català (35,7%). Aquesta diferència es produeix per dos motius; per una banda perquè a Osona hi ha més alumnes en edat d'ensenyaments obligatoris, però per altra banda i amb més incidència perquè **a Osona hi ha menys estudiants que continuen en el sistema educatiu** després de l'ensenyament obligatori.

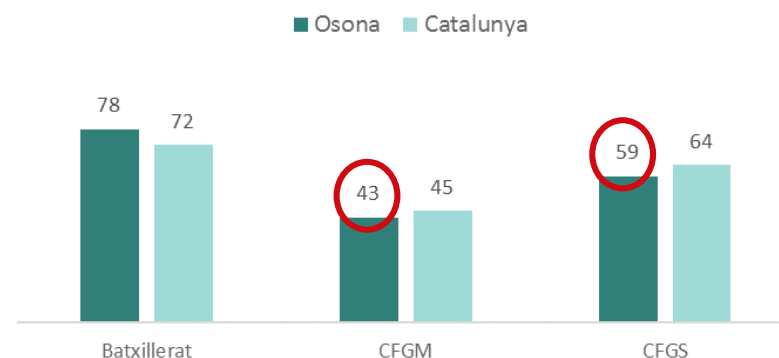
Mentre a Catalunya el 7,4% de la població de 16 o més anys està matriculat en un ensenyament postobligatori, a **Osona aquesta xifra baixa al 6,9%**, i si ho acotem al grup de 16 a 29 anys a Catalunya aquest grup representa el 40,6% i a Osona el 36,3%.

Sense tenir en compte aquells que estan cursant un màster, els estudiants d'ensenyaments postobligatoris són 8.450 a Osona. D'aquests, el 23,8% estan cursant batxillerat (21,6% a Catalunya), el 16,3% estan a CFGM (13,9% a Catalunya), el 12,6% estan a CFGS (14,2% a Catalunya), el 46% estan matriculats en un grau universitari, i finalment l'1,3% estan realitzant un PFI (1,6% a Catalunya).

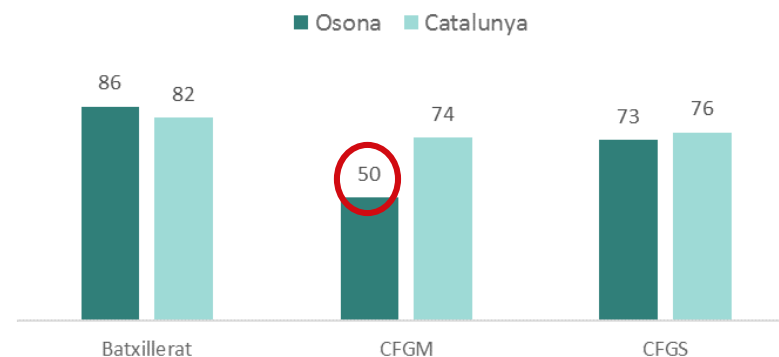
Pel que fa als màsters hi ha diferències prou significatives; a Osona el 5,8% dels estudiants de postobligatori estan fent un màster, mentre que a Catalunya són el 9,2%. En total hi ha 133 estudiants de màster per cada 1.000 estudiants de grau a Osona, i a Catalunya n'hi ha 209.

Quan parlem d'estudis postobligatoris hem de tenir en compte que el nombre de matrícules a l'inici de l'ensenyament no és garantia d'assolir la titulació. En aquest sentit les dades mostren que **a Osona es graduen més alumnes que inicien batxillerat que a Catalunya, però menys a CFGM i a CFGS**. Es destaca que durant el període 2013-2018 només es graduen 43 alumnes a CFGM per cada 100 alumnes que inicien el cicle. Malgrat que a Catalunya aquesta xifra és similar (45 alumnes), a Osona l'abandonament no es produeix només a primer curs sinó que es manté durant el segon curs, on només es graduen 50 alumnes per cada 100 matriculats (74 a Catalunya).

Alumnes que es graduen per cada 100 matriculats a l'inici de l'ensenyament (2013-2018)

Alumnes que es graduen per cada 100 matriculats a 2n curs de l'ensenyament (2013-2018)

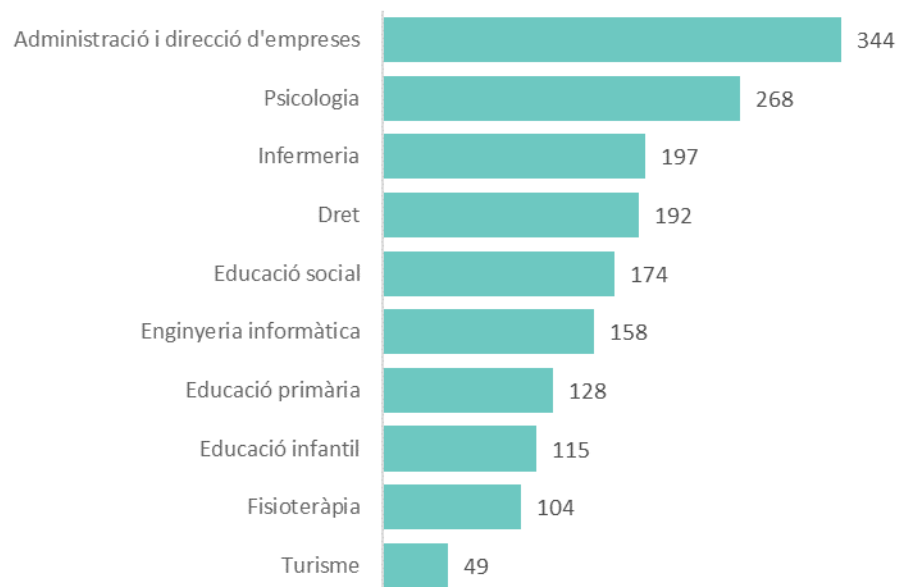
Elaboració pròpia a través de les dades del Dep.d'Ensenyament

FORMACIÓ – ENSENYAMENTS POSTOBLIGATORIS

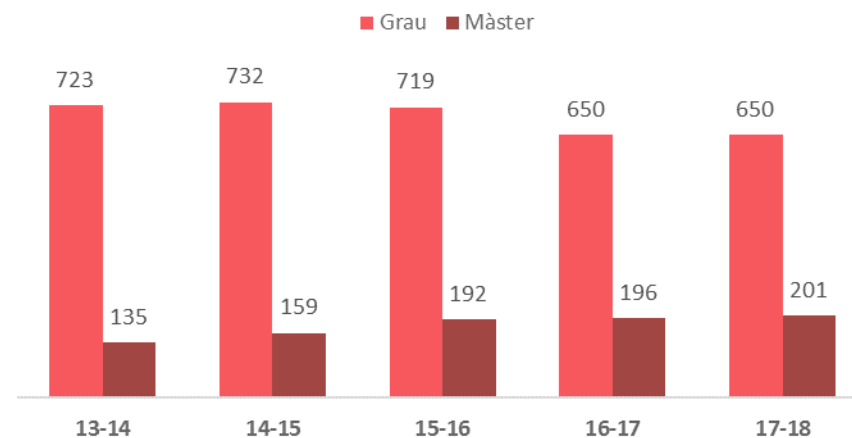
A Osona cada cop hi ha menys titulats de graus, però més de màsters. Malgrat això, la comarca encara té un **volum baix de persones residents amb aquests estudis**.

En el període 2013-2018, els residents de la comarca s'han matriculat amb més freqüència als graus d'administració i direcció d'empreses, psicologia, infermeria, dret, educació social, enginyeria informàtica, educació primària, educació infantil, fisioteràpia i turisme. Graus on el teixit empresarial de la comarca no és especialista, ja que parteix d'un dèficit de llocs de treball en serveis i especialment de serveis intensius en coneixement, en canvi, es requereixen professionals formats en enginyeries vinculades a la indústria, que són els graus amb menys matrícules durant el període analitzat.

Graus amb més accés període 2013-18 residents a Osona

Evolució nous titulats de graus i màsters residents a Osona

Elaboració pròpia a través de les dades d'Universitats i Recerca

FORMACIÓ I MERCAT LABORAL

Segons l'estudi *Informe de prospecció y detecció de necesidades formatives* (SEPE), les activitats amb major previsió de creixement a Catalunya són aquelles relacionades amb els sectors intensius en mà d'obra i aquelles relacionades amb un elevat grau d'especialització, com els serveis informàtics, les consultories empresarials, la publicitat i estudis de mercat o les activitats d'arquitectura i enginyeria. I destaquen també la tendència al creixement dels serveis públics com l'educació i la sanitat.

Activitats econòmiques amb millor evolució de l'ocupació (variacions interanuals 2018-2017)				
CCAE	Activitats econòmiques	Afiliats	Contractes	Aturats
10	Indústries de productes alimentaris	2,1%	6,6%	3,7%
56	Serveis de menjar i begudes	3,5%	4,2%	-9,8%
25	Productes metàl·lics, exc. maquinària	1,5%	13,8%	8,2%
84	Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	2,8%	14,1%	-5,8%
49	Transport terrestre i per canonades	2,1%	17,1%	-11,8%
87	Serveis socials amb allotjament	8,0%	14,0%	-7,7%
32	Indústries manufactureres diverses	14,2%	46,1%	-13,6%
55	Serveis d'allotjament	5,7%	19,4%	-2,6%
41	Construcció d'immobles	6,9%	63,7%	-15,5%
96	Altres activitats de serveis personals	2,5%	4,2%	-14,9%
16	Indústries fusta i suro, exc. mobles	2,4%	10,3%	-23,3%
33	Reparació i instal·lació de maquinària	14,9%	17,8%	-15,5%
17	Indústries del paper	26,2%	3,3%	-16,9%
52	Emmagatzematge i afins al transport	15,3%	18,4%	-25,4%
31	Mobles	0,6%	43,3%	-21,7%
71	Serveis tècnics arquitectura i enginyeria	11,7%	29,7%	-9,8%
64	Mediació financera	10,3%	18,5%	-21,2%
69	Activitats jurídiques i de comptabilitat	1,8%	40,7%	-20,1%
38	Tractament de residus	9,6%	38,5%	-9,6%
70	Seus centrals i consultoria empresarial	134,8%	227,3%	-14,9%

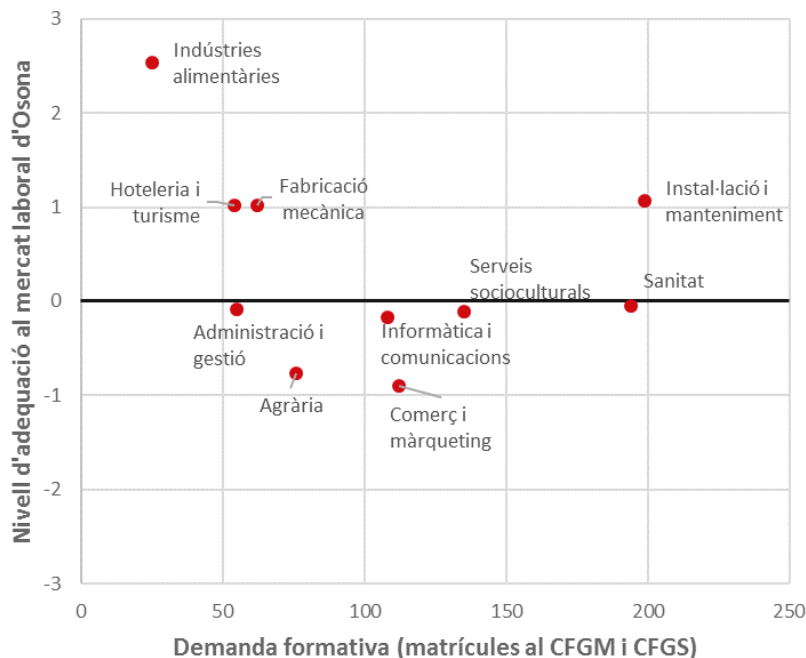
A Osona, les activitats amb millor evolució de l'ocupació es mostren en aquesta taula. Les activitats estan ordenades segons el pes de la contractació i mostren la variació interanual dels afiliats, els contractes i els aturats.

Encapçala la llista les **activitats de les indústries de productes alimentaris** atès que són les activitats amb més nombre de contractes signats l'any 2018. Les ocupacions que segons l'estudi esmentat tenen millors perspectives dins aquesta activitat econòmica són els enginyers industrials i de producció, els tècnics de control de processos i els tècnics de control de qualitat en la indústria alimentària.

I també destaquen activitats relacionades amb el **metall i els serveis de baixa intensitat en coneixement** a Osona pel creixement econòmic experimentat en aquest darrer any.

FORMACIÓ I MERCAT LABORAL

Encaix de les famílies de CFGM i CFGS al mercat laboral

Elaboració pròpia a través de les del Dep.d'Ensenyament i O. del Treball i Model Productiu

Quan s'analitza l'encaix de les famílies de CFGM i CFGS al mercat laboral trobem que existeix una diversitat de casuístiques que afecten als graus que es cursen a la comarca.

Per una banda, els graus **d'instal·lació i manteniment i els de sanitat, tenen un bon encaix** al mercat laboral i tenen una demanda elevada, això explica que el sector necessita professionals amb aquesta formació. Especialment destaca el CFGM d'emergències sanitàries i el CFGS d'higiene bucodental amb un molt bon encaix en la família de la salut, i els CFGM de manteniment electromecànic i el d'instal·lacions elèctriques i automàtiques que tenen un bon encaix en la família d'instal·lació i manteniment.

Per l'altra banda, **indústries alimentàries, hoteleria i turisme i fabricació mecànica haurien de tenir una demanda major** en estudiants d'aquests cicles pel bon comportament del mercat laboral, ara bé, el que s'observa, és que principalment als ajustadors de maquinària, als treballadors de la indústria càrnies i als cambres no se'ls hi està demandant formació de cicles formatius i això pot desincentivar el volum de matrícules en aquests cicles. **L'única excepció dins aquest grup és el CFGM de cuina i gastronomia amb un bon nivell d'inserció i encaix al mercat laboral.**

També cal destacar que **administració i gestió, agrària i comerç i màrqueting presenten un mal encaix**. Administració i gestió perquè a molts administratius no els requereixen titulació i perquè el teixit productiu no genera prou llocs de treball d'aquest tipus, només amb experiència administrativa cara al públic. Comerç i màrqueting perquè a molts venedors no se'ls demana la formació professional i els llocs de treball de gestors de vendes, logística i màrqueting els estan cobrint persones amb titulació universitària.

En canvi, **informàtica i comunicacions i serveis socioculturals, tenen un nivell d'adequació ajustat** al mercat perquè són sectors petits a la comarca, però en general hi ha força demanda i inserció.

FORMACIÓ I MERCAT LABORAL

Pel que fa a l'oferta formativa no totes les comarques ofereixen les mateixes especialitats. En aquest sentit, a Osona destaquen l'**Escola d'Hostaleria a Tona** i l'**Escola de Formació Agrària Quintanes**, com a les més atractives pels alumnes d'altres comarques. Durant el curs 2018-2019 els centres de FP d'Osona van acollir 739 alumnes residents a altres comarques, 402 alumnes a CFGM i 337 alumnes a CFGS.

A la vegada, hi ha estudiants d'Osona que es desplacen a altres comarques per estudiar cicles que no s'ofereixen aquí. Destaquem el cicle mitjà d'electromecànica de vehicles (61 alumnes) i el cicle superior d'automoció (33 alumnes).

Alumnes de FP d'altres comarques estudiant a Osona

Total: 739 alumnes

CFGM: 402 alumnes

CFGS: 337 alumnes

CFGM més freqüents	Municipi del centre	alumnes
Cuina i gastronomia	Tona	95
Forneria, pastisseria i confiteria	Tona	65
Producció agropecuària	Masies de Voltregà	37
Aprofitament i conservació medi natural	Masies de Voltregà	33
Serveis en restauració	Tona	33
Jardineria i floristeria	Masies de Voltregà	22
Activitats físicoesportives	Centelles	21
Emergències sanitàries	Vic	20

Alumnes de FP d'Osona estudiant a altres comarques

Total: 492 alumnes

CFGM: 179

CFGS: 313

CFGM més freqüents	Municipi del centre	alumnes
Electromecànica de vehicles	Les Franqueses del Vallès, Barcelona i Girona	61
Estètica	Granollers i Barcelona	16
Perruqueria	Granollers i Manresa	13

CFGS més freqüents	Municipi del centre	alumnes
Ramaderia i assistència en sanitat animal	Masies de Voltregà	47
Gestió forestal	Masies de Voltregà	43
Animacions en 3D, jocs i entorns interactius	Vic	33
Integració social	Manlleu	30
Paisatgisme i medi natural	Masies de Voltregà	23
Ensenyament i animació socioesportiva	Vic	20

CFGS més freqüents	Municipi del centre	alumnes
Automoció	Les Franqueses del Vallès, Barcelona, Girona i Ripoll	33
Mecatrònica industrial	Ripoll	18
Dietètica	Barcelona, Manresa, Mataró, Badalona, Sabadell i Salt	16
Disseny en fabricació mecànica	Ripoll, Barcelona i Sabadell	15
Automatització i robòtica	Ripoll i Barcelona	14

Elaboració pròpia a través de les del Dep.d'Ensenyament.

CONTRACTACIÓ LABORAL

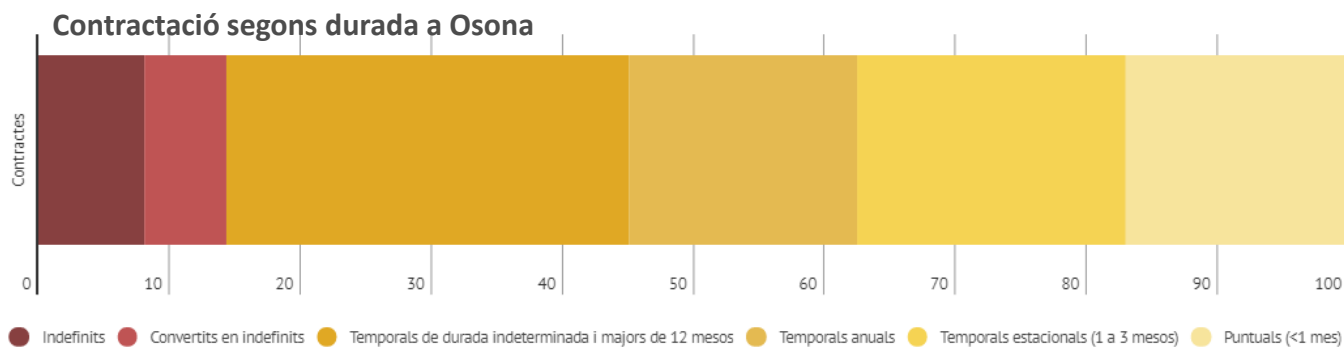
Pel que fa a la contractació el 2019 ha crescut respecte l'any 2018 (període juliol-juny) un 6,46%. Ha passat d'una contractació mitjana mensual de 3.853 persones a 4.055 persones. **La contractació temporal continua sent alta**, un 81% sobre el total. Això ha provocat un creixement del 67,1% dels afiliats amb contractes temporals, que ja representen el 27% del total dels afiliats (juny 2019), mentre que l'any 2013 representaven el 22,9%. Els afiliats indefinits només han crescut un 21,5%.

Entre el 2016 i el 2017 es va arribar al màxim històric de contractació temporal a Osona, i en els darrers mesos del 2018 la contractació indefinida va apropar-se al seu màxim del 2007. Aquesta situació de recuperació de la contractació s'ha moderat degut a la finalització del cicle d'expansió econòmica, a partir del 2016, on la majoria dels indicadors econòmics han tendit a moderar creixements.

L'any 2019 van predominar els contractes amb durada indeterminada i/o majors de 12 mesos, amb una mitjana del 34% del total. Seguidament els contractes amb una durada inferior a 1 mes (21,3%), els contractes d' 1 a 3 mesos (15,7%), els de 3 a 6 mesos (12,7%), i els de 6 a 12 mesos (12,7%).

Els col·lectius que més van patir la temporalitat dels contractes van ser els menors de 30 anys, especialment les dones, seguidament dels treballadors que tenen entre 30 i 44 anys.

Malgrat aquesta realitat, no tots els sectors han evolucionat de la mateixa manera, mentre **la indústria va generar molta temporalitat durant la crisi econòmica i el període de recuperació**, el comerç va moderar aquest tipus de contractació. Per aquest motiu, el comerç va ser el sector amb menys temporalitat dels contractes respecte a la mitjana comarcal, mentre que l'administració, les activitat empresarials i l'agroindústria van ser els que van tenir més punts percentuals de temporalitat per damunt de la mitjana de la comarca.

Elaboració pròpia a través de l'Observatori del Treball i Model Productiu

OCUPACIONS D'OSONA

Des del juny del 2018 fins el juny del 2019 a Osona s'han realitzat 47.770 contractes i s'han contractat a 33.755 persones, mentre que durant el mateix període hi van haver 47.795 demandants d'ocupació, és a dir, s'ha pogut contractar al 70,6% dels demandants, una xifra inferior a la catalana, del 81,2%. Tot i això, a Osona la rotació laboral dels nous contractes, la contractació indefinida i la durada mitjana del contractes temporals és més favorable que al conjunt català: **a la comarca hi ha una rotació de 1,7 contractes de mitjana l'any i per persona**, mentre que a Catalunya és de 2,55. El % d'indefinitos a Osona és del 19%, mentre que a Catalunya és de 13,7%. I **la durada mitjana dels contractes temporals a Osona és de 96 dies, mentre que a Catalunya és de 64**. Ara bé, mentre a Catalunya les ocupacions amb millor posicionament responen a les vinculades amb les TIC, a **Osona hi predomina les vinculades a la indústria, especialment l'alimentària**.

A Osona només 10 ocupacions representen el 54,5% de la contractació: peons a les indústries alimentàries, venedors, matadors als escorxadors, personal de neteja, monitors recreatius, cambriers, operadors de màquines alimentàries, administratius amb atenció al públic, conductors de camions i administratius sense atenció al públic. D'aquestes les que tenen millor cobertura i més dificultats per trobar professionals són els operadors de màquines alimentàries, seguits dels administratius amb atenció al públic, mentre les que tenen pitjor cobertura i queden més demandants sense trobar feina són els administratius sense atenció al públic, el personal de neteja i els venedors, tot i pertànyer al grup d'ocupacions amb més contractació.

Pel que fa a l'estabilitat en la contractació destaca en primer lloc els treballadors d'indústries càrnies, seguit dels ajustadors de maquinària, els soldadors, els delineants i dibuixants tècnics i els tècnics de qualitat: físics, químics i enginyers.

Rànquing d'ocupacions amb millor índex sintètic

Catalunya	Osona
Especialistes bases dades i xarxes informàtiques	Peons agropecuaris
Enginyers	Matadors i treballadors indústries càrnies
Analistes de gestió i organització	Supervisors indústries alimentàries i tabac
Analistes i dissenyadors programari	Operadors d'instal·lacions i màquines fixes
Tècnics operacions sistemes informàtics	Oficials, operaris i artesans altres oficis

RISC D'AUTOMATITZACIÓ

A Osona hi predominen les ocupacions industrials i comercials, encara que les primeres tenen un nivell de sinistralitat laboral molt més elevat i fa que les condicions a la comarca siguin més precàries que al conjunt de Catalunya. Les activitats amb més accidents laborals per cada llocs de treball són les vinculades a la silvicultura, a la indústria del metall i l'automoció i a la química, encara que la resta d'indústries també tenen una sinistralitat elevada. **Les indústries alimentàries van acumular 416 accidents laborals durant l'any 2018**, 41 accidents per cada 1000 llocs de treball, mentre que la indústria del metall va acumular 273 accidents, 50 per cada 1000 llocs de treball.

Aquesta **dependència a les ocupacions industrials de caràcter manual i rutinari** i menor desenvolupament de les TIC i de la indústria 4.0 i dels serveis associats a la indústria comporta riscos per les condicions futures del mercat laboral. A l'informe *Qui, on i com s'està contractant a Osona*, publicat per l'Observatori Socioeconòmic d'Osona, s'assenyala que **el 60% dels nous contractes podrien desaparèixer per l'automatització**. De fet, a través de la metodologia emprada a l'informe *Impacte laboral de la indústria 4.0 a Catalunya*, dirigit per en Miquel Hernández, a l'Observatori de la Indústria, s'estima que a Osona es podrien perdre un 2,3% dels llocs de treball de la indústria, i els serveis de la comarca no podrien compensar-ho.

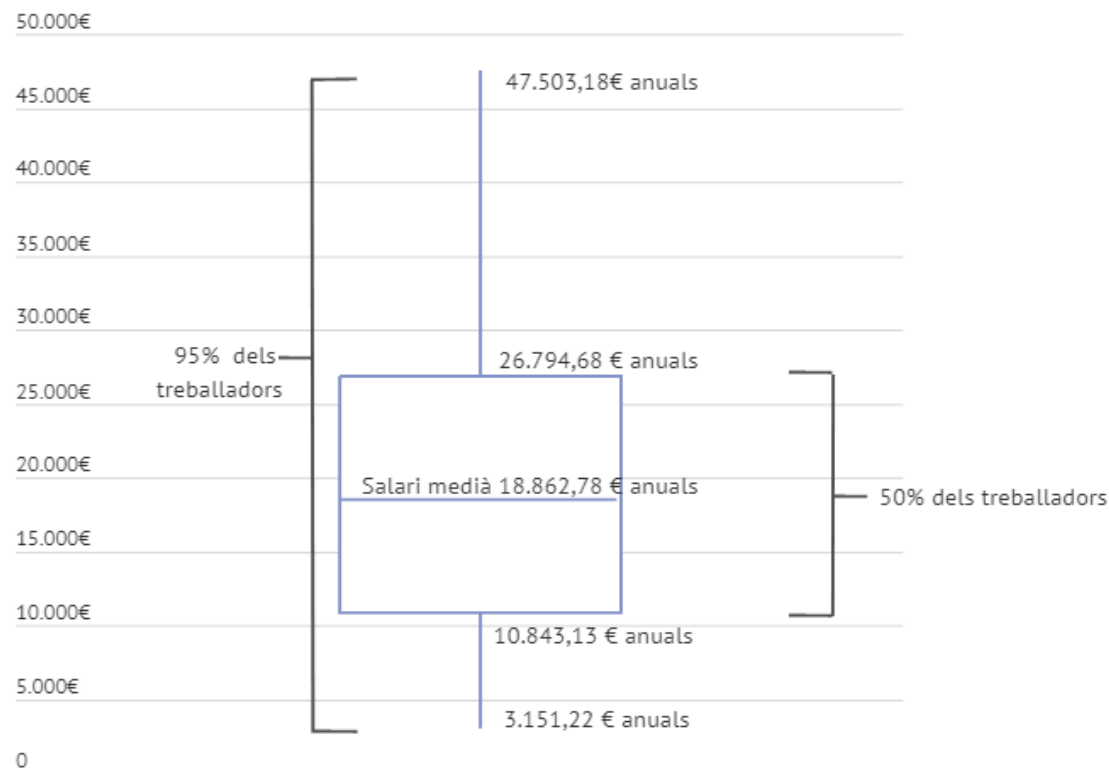
Creixement o pèrdua de llocs de treball per la digitalització

	Alemanya	Catalunya	Osona
Indústria	+1,5%	-2,9%	-2,3%
Construcció	-2,2%	-2,2%	-2,2%
Serveis	+2,2%	+2,0%	+1,5%
Total	+1,7%	+0,7%	-0,5%

Elaboració pròpia a través de la metodologia de "l'Impacte laboral de la indústria 4.0 a Catalunya"

CONDICIONS SALARIALS

Distribució del salari a Osona

Elaboració pròpia a través de la Mostra continua de Vides Laborals i les dades de l'Agència Tributària.

A través de les dades de l'IRPF podem aproximar-nos al salari dels treballadors residents a Osona. L'any 2016 hi havia 71.923 declarants (4% més que l'any anterior), amb base imposable general mitjana de 20.568,62€, **una xifra inferior a la mitjana de Catalunya** (23.073,66€). Així, com hem vist abans, Osona té més ocupats però amb una mitjana salarial més baixa.

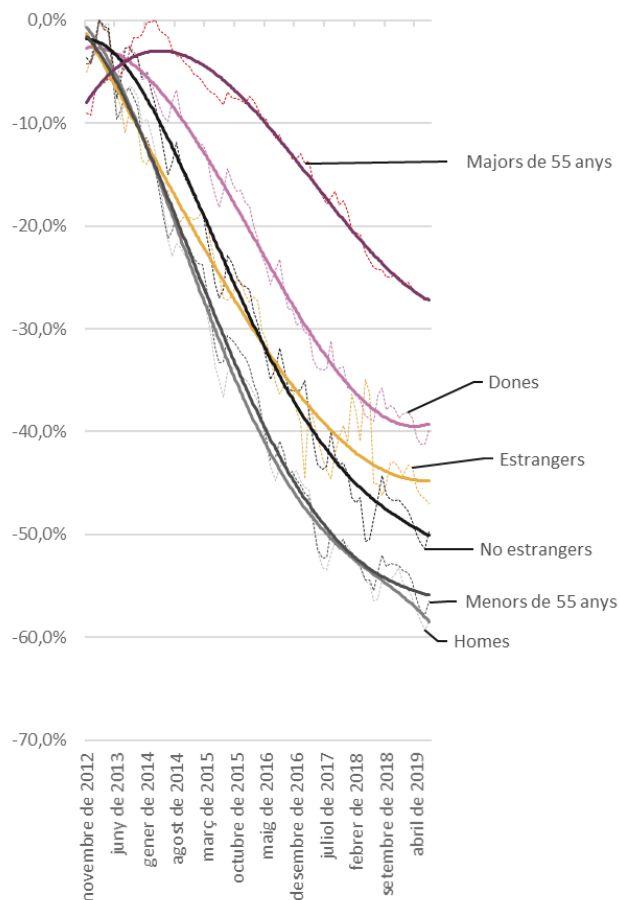
La mitjana de renda a Osona és inferior a la catalana principalment perquè **hi ha menys declarants del tram superior a 30.000€**. En canvi, el 28,6% dels declarants només concentren el 6,8% de la renda comarcal, amb un salari inferior a l'actual salari mínim interprofessional. Segons una estimació pròpia feta a partir de les dades de la Mostra Contínua de Vides Laborals, **el 50% dels treballadors cobra menys de 18.862,78€**, i el 95% menys de 26.794,68€.

Aquestes condicions salarials lligades a aquest tipus de contractació manual i rutinària representen un **risc per l'atracció i la retenció de talent**.

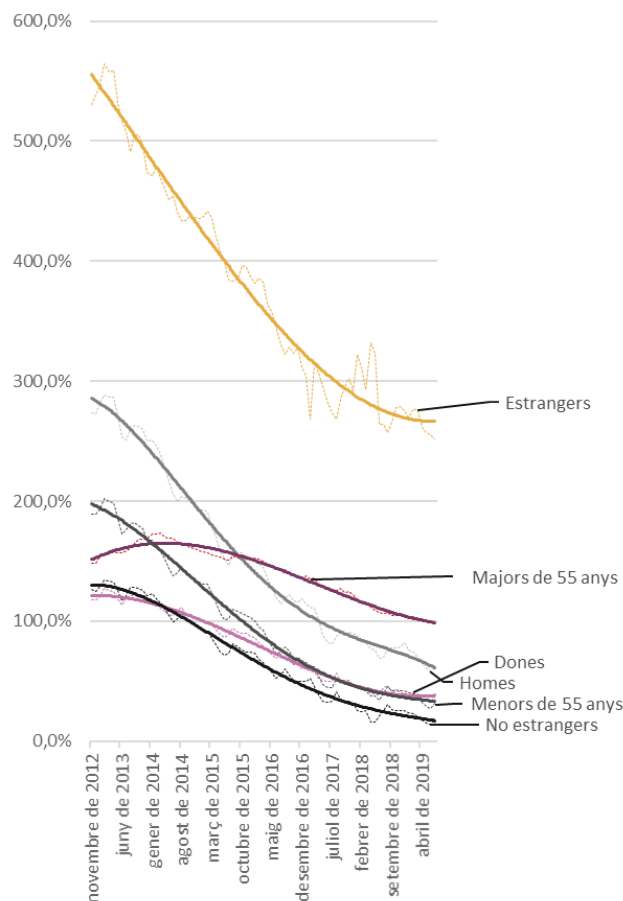
A nivell territorial, destaquem que El Brull, Sant Julià de Vilatorrada, Santa Cecília de Voltregà, Gurb i Tavèrnoles són els municipis on hi viuen treballadors amb uns salaris més alts. Santa Maria de Besora és el municipi amb treballadors amb salaris més baixos, juntament amb els municipis del Lluçanès.

CONDICIONS DE L'ATUR

Evolució de l'atur registrat en base al màxim històric

Evolució de l'atur registrat en base al mínim històric

En relació als aturats, la darrera dada del mes de juny és de 7.013 aturats, el que representa una taxa d'atur registrat del 8,76%. **Taxa d'atur inferior a la catalana (9,71%), però superior a l'europea (6,3%).**

Com podem veure al gràfic, l'atur a la comarca d'Osona va començar a reduir-se a partir del 2013 per tots els col·lectius, després d'un període de crisi econòmica. Ara bé, a partir del 2017 el ritme de reducció de l'atur és més lent. Destaquen **els majors de 55 anys, les dones i els estrangers com a col·lectius que menys han reduït l'atur respecte el seu màxim històric**, i també els estrangers i els majors de 55 anys com els col·lectius que més van augmentar l'atur durant la crisi i no l'han aconseguit reduir, les dones ja partien d'un atur registrat elevat.

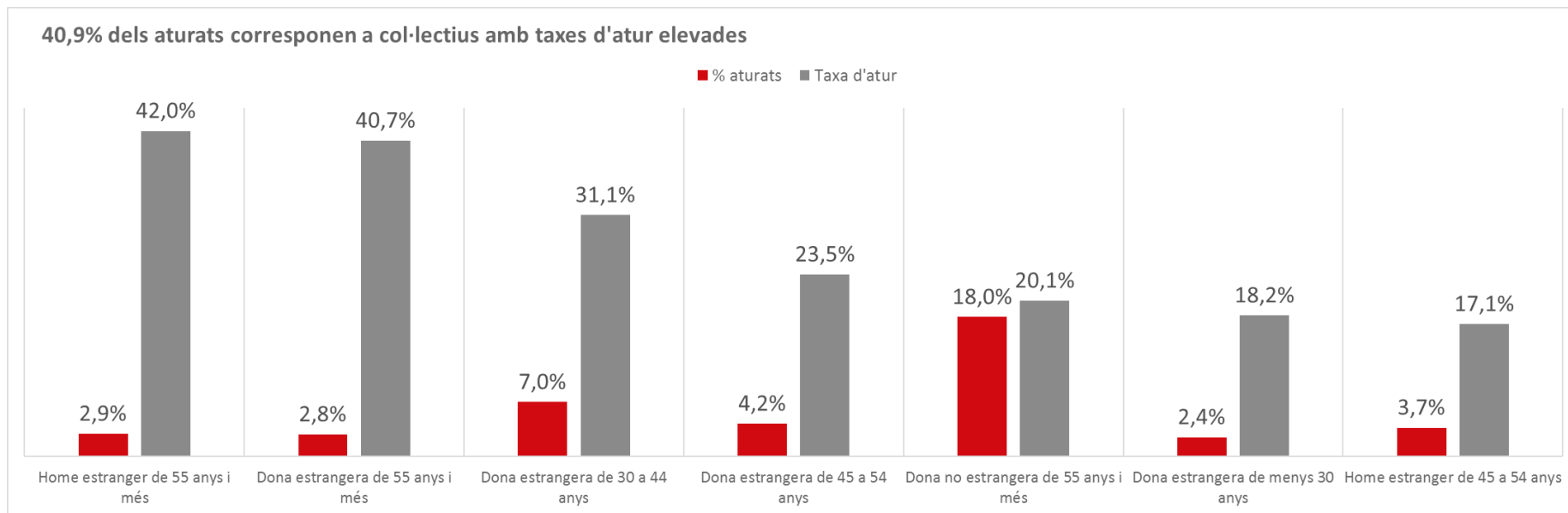
Actualment els estrangers tenen la taxa d'atur més alta (17,8%), seguidament dels majors de 55 anys (16,8%) i les dones (11,9%).

CONDICIONS DE L'ATUR

En concret, el col·lectiu amb més nombre de persones a l'atur són les dones no estrangeres de 55 anys i més, que són 1.301 dones i representen el 18% dels aturats i té una taxa d'atur del 20,1%. Segueix en nombre, els homes no estrangers de 55 anys i més, amb 677 homes a l'atur. Malgrat que tenen un pes inferior hi ha una col·lectius amb unes taxes més elevades, aquests són:

- Homes estrangers de 55 i més (210 homes) amb una taxa d'atur del 42%
- Dones estrangeres de 55 i més (201 dones) amb una taxa d'atur del 40,7%
- Dones estrangeres de 45 a 54 anys (302 dones) amb una taxa d'atur del 23,5%
- Dones estrangeres de 30 a 44 anys (350 dones) amb una taxa d'atur del 31,1%

Aquests quatre col·lectius amb les taxes d'atur més elevades representen el 16,9% dels aturats (1.063 persones). I juntament amb les dones no estrangeres de 55 anys i més, arriben a representar el 34,9% del total d'aturats.

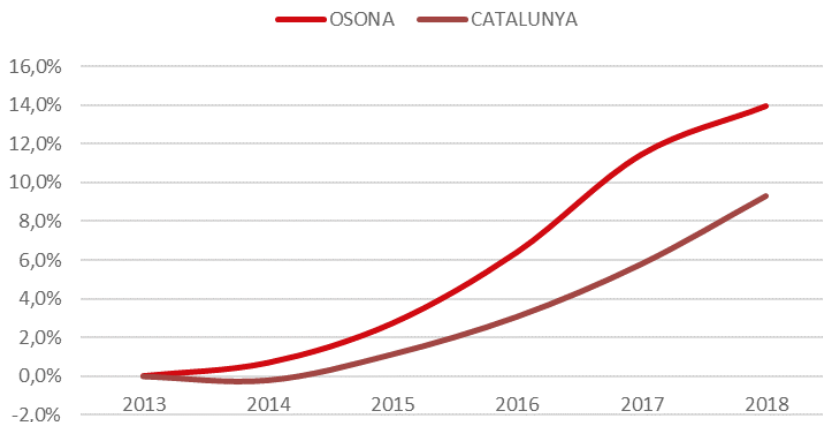

Elaboració pròpia a través de l'Observatori del Treball i Model Productiu

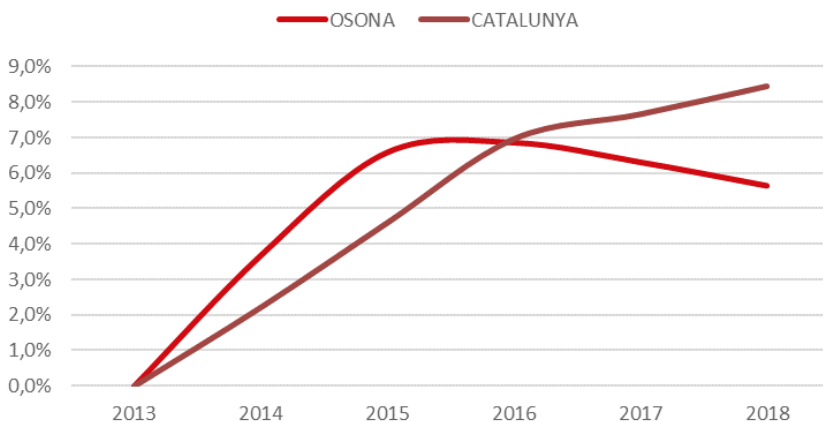
- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

EMPRESA

VAB PER EMPRESA

EVOLUCIÓ EMPRESSES

A Osona a 31 de desembre del 2018 hi havia **5.739 empreses**, **xifra menor a la del 2016**, amb 5.805. Ara bé, malgrat haver-hi menys empreses, aquestes són més grans i més productives. De fet, **el VAB per empresa a Osona ha evolucionat de forma més favorable** que al conjunt de Catalunya.

El 2013 el VAB per empresa a Osona era de 665.556€, mentre que a Catalunya era de 786.843€. Ara, amb l'última dada del 2018, el VAB per empresa a Osona és de 758.360€, mentre que el de Catalunya és de 859.937€. La diferència entre Osona i Catalunya ha passat de 121.287€ a 101.577€. D'aquesta manera s'observa que malgrat les empreses d'Osona tenen un volum menor que la mitjana de Catalunya, aquestes estan convergint cap a una major producció mitjana.

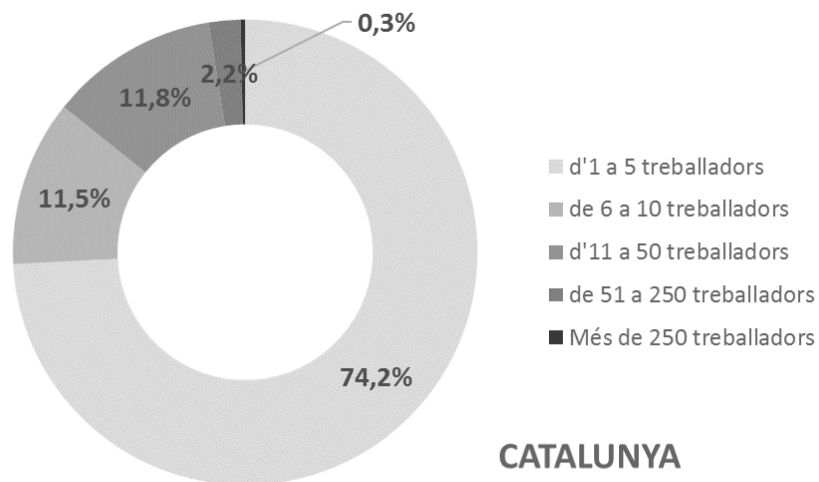
Si mirem dades de facturació, al 2017, 3.297 empreses actives al registre mercantil a Osona van facturar un total de 10.570,5 M€, que representa **3,2 milions d'€ per empresa de mitjana, una xifra superior a la mitjana catalana de 2,4 milions d'€ per empresa**. Aquest fet es produeix per la major productivitat de les empreses industrials i el pes que tenen al registre mercantil d'Osona, mentre que a Catalunya aquest pes és inferior. **La indústria a Osona representa el 55% de la facturació**, mentre que a Catalunya representa només el 33%.

Elaboració pròpia a través de les dades d'Idescat, de l'Observatori del Treball i Model Productiu i del Registre Mercantil

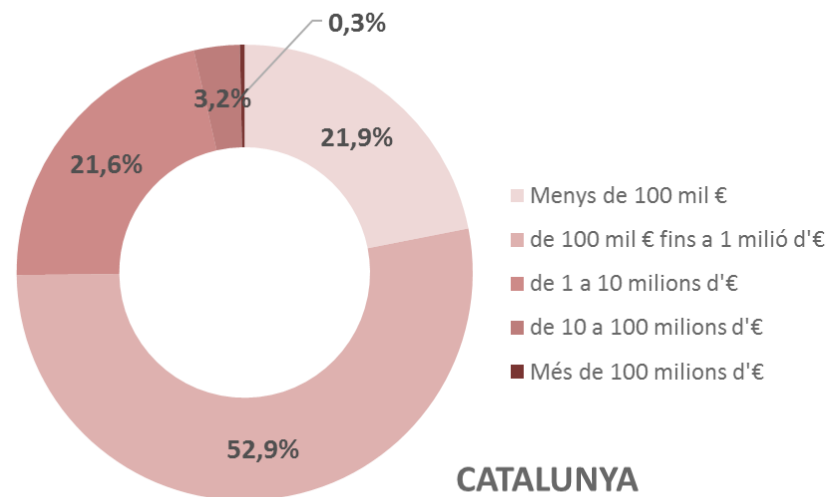
DIMENSIÓ EMPRESARIAL

En el teixit empresarial d'Osona **predominen les microempreses (85,73%)**, a més a més, el 74,2% de les empreses osonenques tenen entre 1 i 5 treballadors. Aquesta xifra és similar a la mitjana catalana, però la diferència està en que Catalunya té més % empreses en el rang superior de volum de treballadors. Sobre facturació, en el cas d'Osona, la presència de més empreses industrials al registre mercantil la posiciona amb un volum d'empreses d'alta facturació més elevat.

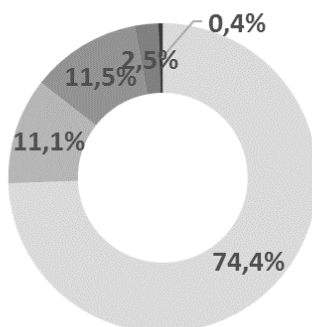
Empreses segons el nombre de treballadors

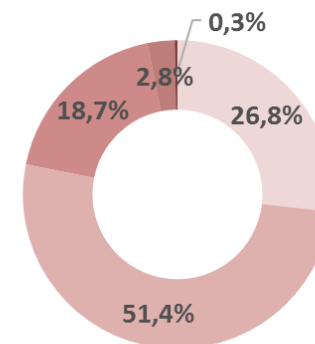
Empreses segons el volum de facturació

CATALUNYA

CATALUNYA

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu i del Registre Mercantil

RÀNQUING EMPRESARIAL

Les 15 empreses més grans per facturació a Osona són principalment agroindustrials encara que les dos primeres són del metall i del comerç. Només les 15 primeres empreses d'Osona facturen el 49% del total de les empreses del registre mercantil. A Catalunya en canvi les 15 primeres només facturen l'11,7% del total. En el cas de Catalunya hi ha un sector predominant entre les grans: automoció, mentre que a Osona és residual. Les 15 primeres empreses de Catalunya són per ordre de facturació: SEAT, VOILKWAGEN, LIDL, NISSAN, VUELING, NESTLÉ, PUNTO FA, ÀREA DE GUISSONA, BASF, FCC, CARGILL, LA FARGA, BON PREU, BAYER i ANTONIO PUIG. Només 2, LA FARGA i BON PREU, es posicionen des d'Osona en el TOP 15 de Catalunya. CASA TARRADELLAS cau a la posició 21 i PATEL a la 82.

Empreses amb més facturació 2017						
Empresa	Municipi	Facturació	%	Variació 2013-2017	sector	
1 GRUP LA FARGA S.A.	Masies de Voltregà	1.332.823.582,00 €	12,7%	15,4%	Metall	
2 BON PREU SA	Masies de Voltregà	1.181.733.864,62 €	11,3%	44,0%	Comerç i logística	
3 CASA TARRADELLAS SA	Gurb	917.627.000,00 €	8,8%	19,8%	Agroindústria	
4 PATEL SA	L'Esquirol	329.672.769,00 €	3,1%	4,1%	Agroindústria	
5 SEIDOR SA	Vic	211.503.920,00 €	2,0%	118,9%	TIC	
6 GRUP BAUCELLS ALIMENTACIO SL	Vic	190.049.954,00 €	1,8%	20,1%	Agroindústria	
7 COSTA FOOD MEAT S.L.	Vic	151.682.451,69 €	1,4%	3,5%	Agroindústria	
8 MAFRIGES SA	Sant Vicenç de Torelló	142.535.426,91 €	1,4%	15,8%	Agroindústria	
9 GIRBAU SA	Vic	119.396.906,00 €	1,1%	60,0%	Metall	
10 EMBUTIDOS MONELLS SA	Seva	106.841.042,00 €	1,0%	23,9%	Agroindústria	
11 BARRY CALLEBAUT MANUFACTURING IBERICA SA	Gurb	93.993.318,00 €	0,9%	23,1%	Agroindústria	
12 ALACER MAS SL.	Gurb	93.166.993,54 €	0,9%	78,0%	Comerç i logística	
13 INDUSTRIAS CARNICAS MONTRONILL SA	Vic	89.668.211,96 €	0,9%	6,0%	Agroindústria	
14 EUROPEAN FROZEN MEALS SL	Gurb	86.834.611,95 €	0,8%	-	Comerç i logística	
15 VILARTA	Gurb	80.585.353,30 €	0,8%	103,4%	Agricultura i ramaderia	
TOTAL TOP 15		5.128.115.404,969 €	49,0%	28,3%		

Elaboració pròpia a través de les dades del Registre Mercantil

ALTES I BAIXES EMPRESARIALS

Entre l'any 2015 i el 2018, Osona va registrar 819 altes empresarials, repartides principalment a Vic (39,2%), Manlleu (10,0%), Torelló (5,7%) i Centelles (5,6%). D'aquestes 819 empreses, una bona part es dediquen al comerç (29,9%), a la construcció (12,8%), a l'hostaleria (9,2%) i als serveis administratius i empresarials (8,2%), de les quals la majoria són consultories.

Paral·lelament es van registrar 322 al registre mercantil, encara que no totes les empreses tenen la obligació de registrar-se. Aquest també va comptabilitzar 522 baixes empresarials durant el mateix període. Entre les baixes, destaca CÀRNIQUES SÒLA que va ser adquirida per COSTA FOOD MEAT; ABBEY METALS EUROPE, que està en liquidació, CARROCERIAS VIC i SOLUTECH SOLUCIONS, que estan extingides. Totes aquestes facturaven més de 4 milions d'€.

Aquest any, a més, es confirma el tancament de la planta de GENERAL CABLE a Manlleu.

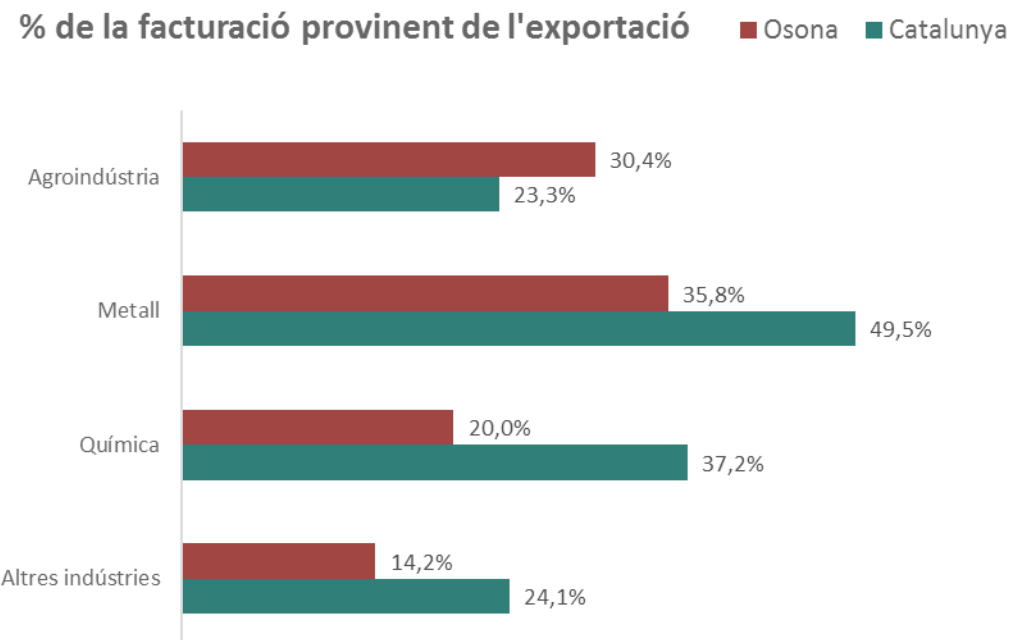
ALTES EMPRESARIALS AL REGISTRE MERCANTIL (2015-2018) AMB MÉS FACTURACIÓ

EMPRESA	ACTIVITAT	DATA CONSTITUCIÓ	UBICACIÓ	FACTURACIÓ
FONT DISTRIBUCIO HORECA	Comerç alimentari a l'engròs	10/04/2015	TONA	5.621.566,41 €
SIDENT MARKETING	Intermediaris del comerç	28/07/2015	VIC	4.788.190,60 €
ESSAB SERVEIS D'ESCORXADORS	Escorxador i comerç a l'engròs de carn	14/09/2016	VIC	4.721.100,08 €
DRIVING EVENTS LOGISTICS	Transport de mercaderies per carretera	07/12/2016	SEVA	4.436.010,06 €
CERTIS INFRAESTRUCTURAS	Promoció immobiliària	18/07/2016	BALENYÀ	3.794.805,65 €
PLASTIN	Fabricació de productes de plàstic	16/06/2016	MANLLEU	3.684.204,27 €
PANADES ALEMANY	Comerç alimentari a l'engròs	15/12/2015	VIC	3.109.999,52 €
CAPA WOOD INDUSTRY	Fabricació de productes de fusta	14/06/2018	ST. VICENÇ DE TORELLÓ	2.549.466,82 €
AUNA OBRES I SERVEIS	Construcció d'edificis	02/03/2017	TORELLÓ	2.407.818,56 €
METAL AEROSOL CANS	Fabricació d'envasos	21/12/2015	MANLLEU	2.382.115,00 €

Elaboració pròpia a través de les dades del Registre Mercantil

INTERNACIONALITZACIÓ

Osona té un percentatge d'exportació més elevat que la mitjana catalana perquè l'empresa industrial hi té més pes. A Osona, durant el 2017, el 19,3% de la facturació de les seves empreses va venir de l'exportació, en canvi a Catalunya ho va ser el 17,8%. Ara bé, si mirem només les empreses industrials, **a Osona el nivell d'exportació arriba fins el 31,3%**, principalment impulsat pel volum d'exportació de la indústria del metall (35,8%) i en menor mesura de l'agroindústria (30,4%). En canvi, **el nivell d'exportació de les empreses industrials catalanes és més elevat**, del 37,1%; impulsat per un major volum de facturació provinent de l'exportació del sector del metall (49,5%) i en menor mesura de la indústria química (37,2%). Osona, per tant, té un nivell d'internacionalització de la producció industrial més baix que el conjunt de Catalunya.

Elaboració pròpia a través de les dades del Registre Mercantil

A Osona, les empreses que més volum de facturació, en dades absolutes, que prové de l'exportació són el GRUP LA FARGA, PATEL, EL GRUP BAUCCELLS, GIRBAU i COSTA FOOD MEAT. Però les que tenen més d'un 90% de la facturació provinent de l'exportació són GIRBAU, BARRY CALLEBAUT MANUFACTURING, NUNEST FOOD, NIPA TRADING IMPORT EXPORT, ELECTRO-JET, ALBIRAL DISPLAU SOLUTIONS i MAYPRO.

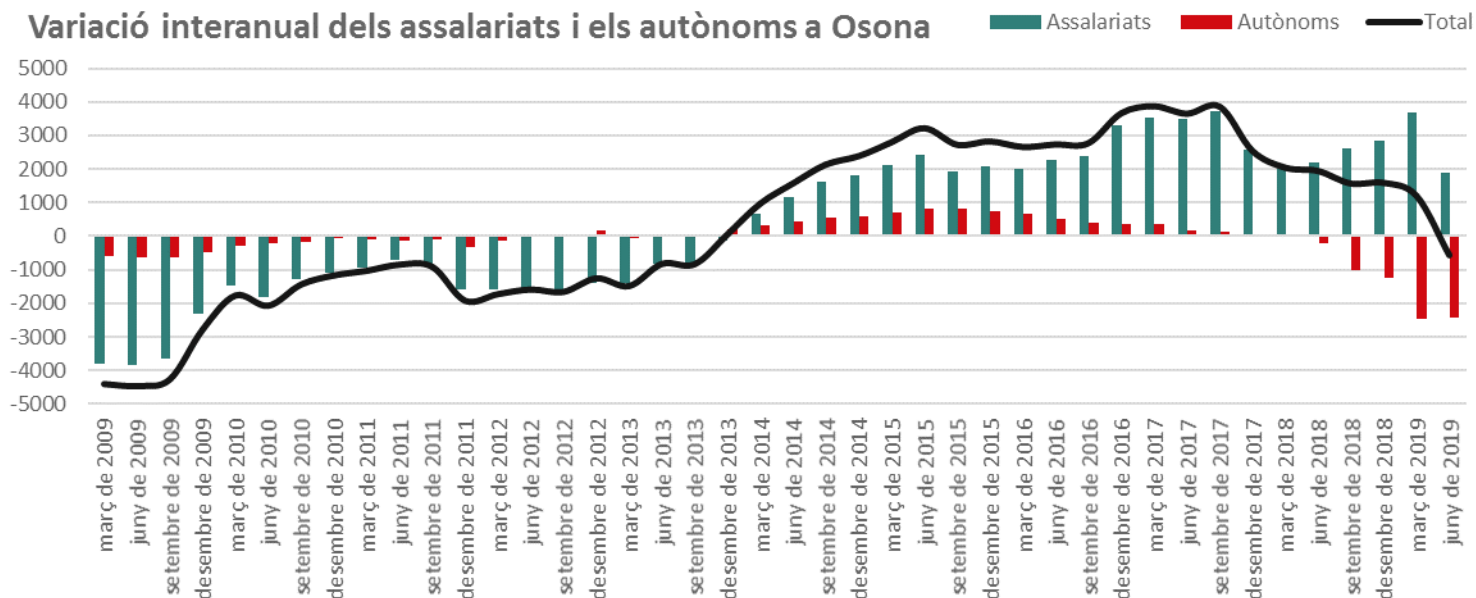
En total a Osona hi ha 81 empreses que només exporten (2,5%), 277 que exporten i importen (8,4%) i 110 que només importen (3,3%), xifres més elevades en l'activitat exportadora i similar en les importacions des dels darrers 5 anys.

En general, **les exportadores tenen una facturació mitjana per empresa superior al conjunt català i osonenc**, per tant, la dimensió empresarial és clau per l'activitat exportadora. De fet, aquestes empreses d'Osona representen el 53,8% de la facturació de totes les empreses de la comarca, a Catalunya aquesta xifra és del 45,3%.

LLOCS DE TREBALL

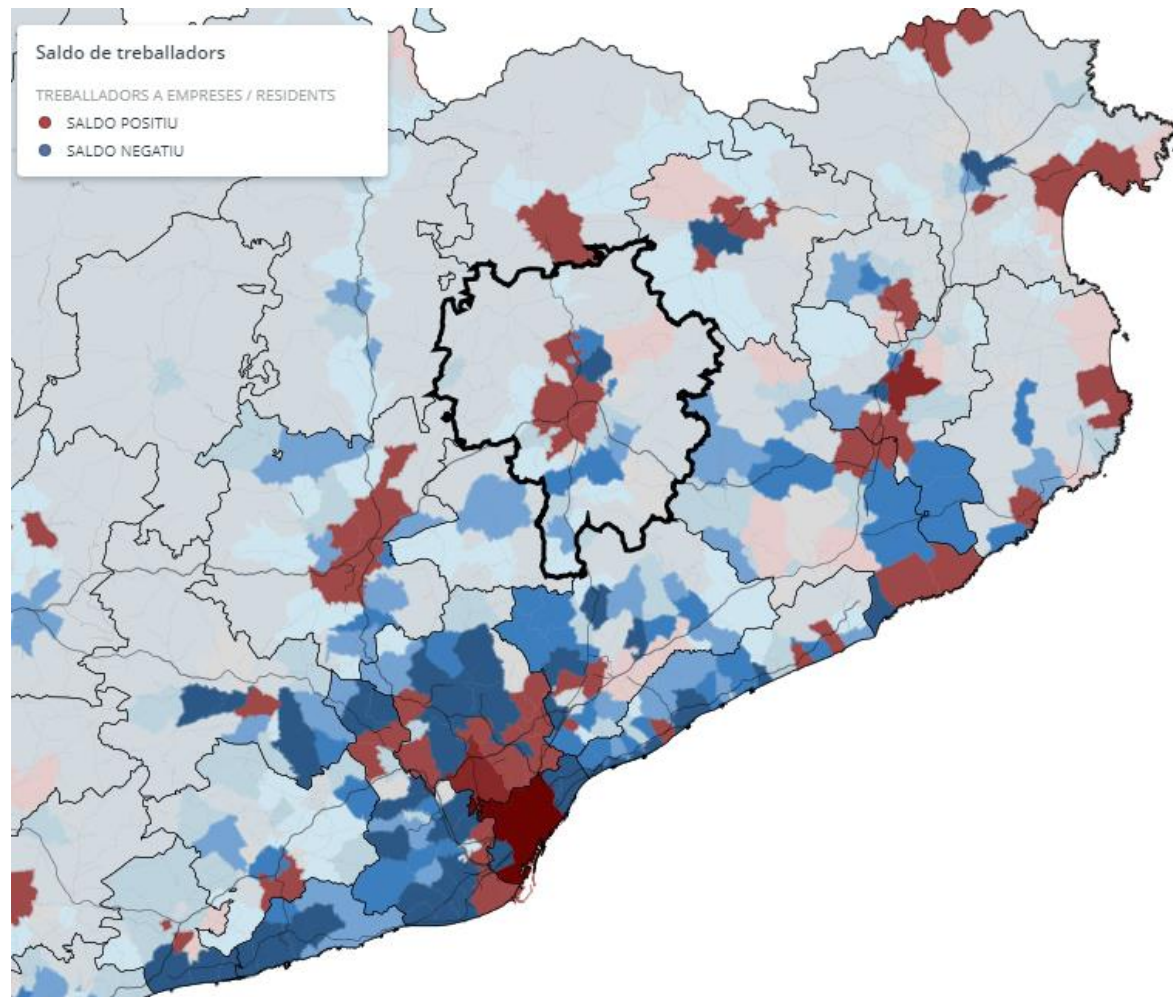
Al juny del 2019 estaven registrats a les empreses d'Osona 51.258 assalariats i 14.098 autònoms. En total els autònoms representen el 21,6% dels llocs de treball a la comarca, **una xifra que s'ha anat reduint aquest darrer any a causa del canvi al règim general de tots aquells autònoms vinculats a falses cooperatives que prestaven servei als escorxadors de la comarca**. Al març del 2018 s'havia assolit el màxim històric d'autònoms a la comarca, amb 16.820, el 26% del total de llocs de treball. Així, entre el març del 2018 i març del 2019 al voltant de 2.500 falsos autònoms han passat al règim general dins de les indústries alimentàries.

Actualment, **la tendència que s'observa en la variació dels llocs de treball ens indica que estem en un període de desacceleració**, per primer cop, aquest juny del 2019, **el volum de treballadors és inferior al de l'any passat**, això sense tenir en compte l'efecte negatiu del tancament de la planta de Manlleu de GENERAL CABLE.

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu

SALDO DE LLOCS DE TREBALL

Osona l'any 2018 va tancar amb un **saldo negatiu de llocs de treball**, és a dir, hi ha més treballadors residents que no pas treballadors a les empreses. El saldo d'Osona va ser de -4.702 treballadors.

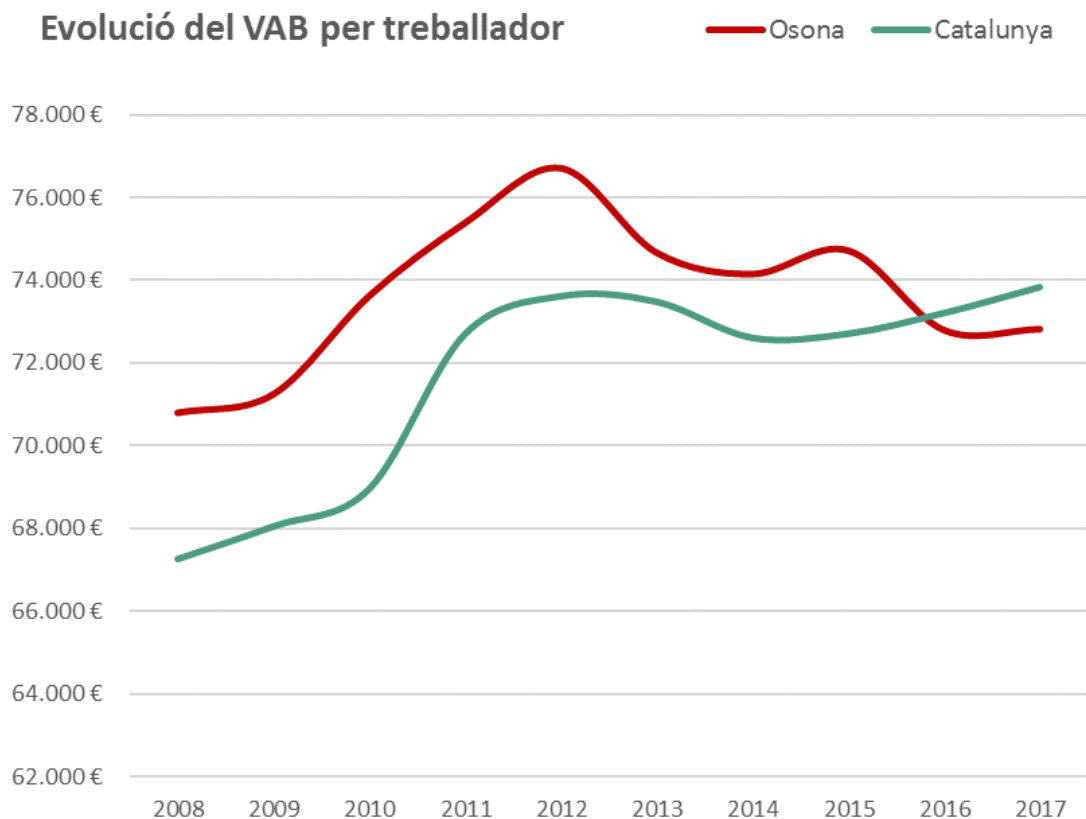
Les comarques que lideren en saldo positiu tant en termes absoluts com relatius són el Barcelonès, el Gironès i el Tarragonès, en canvi, en saldo negatiu es troben el Garraf, l'Anoia i el Maresme tant en termes absoluts com relatius.

Malgrat que Osona té dèficit de llocs de treball, la zona de Vic-Gurb i les Masies de Voltregà mantenen un saldo positiu pels polígons industrials i l'efecte capitalitat de Vic.

Ara bé, per sectors, Osona té més llocs de treball que residents treballant a l'agricultura, la indústria i la construcció, però **té un dèficit de 10.560 treballadors del sector serveis**, especialment dels serveis intensius en coneixement.

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu i d'Idescat

PRODUCTIVITAT

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu i d'Idescat

La productivitat per treballador a la comarca d'Osona està caient des del 2011 a causa del model econòmic que s'ha estat consolidant, amb contractacions fonamentades en el peonatge industrial i en treballs manuals i rutinaris de la indústria, fàcilment automatitzables. Malgrat que Osona partia d'una productivitat més alta que la mitjana catalana, ara ja Catalunya l'ha superat. El model industrial actual ja no explica una productivitat més elevada, l'evolució de les TIC i els serveis intensius en coneixement són clau per revertir aquesta situació.

Osona manté un model que **tendeix a una menor productivitat per treballador**, baixos salaris i feines manuals i rutinàries de la indústria principalment càrnia.

Osona ha liderat el creixement econòmic a Catalunya amb un model d'indústria del segle XX, menys empreses però amb més obrers i producció en cadena.

Mentre Catalunya consolida un creixement més alineat amb les tendències de desenvolupament dels sectors basats en el coneixement, especialment a Barcelona, **Osona ha basat el creixement en la intensitat del treball i no pas en la intensitat del coneixement.**

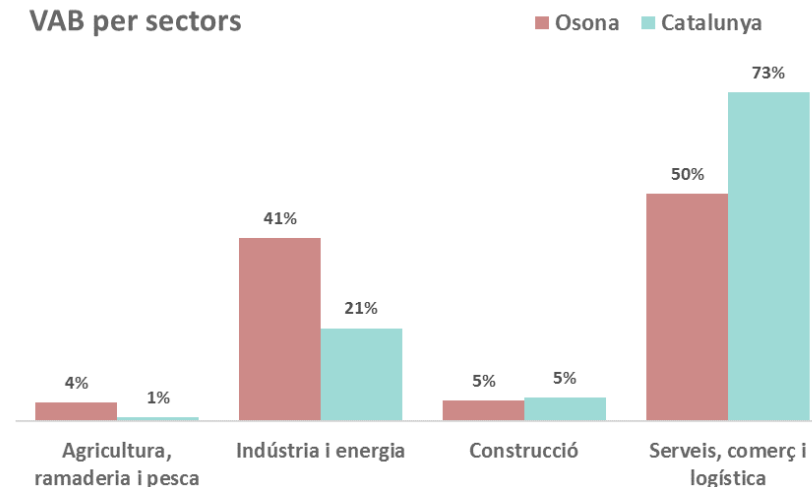
- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

SECTORS

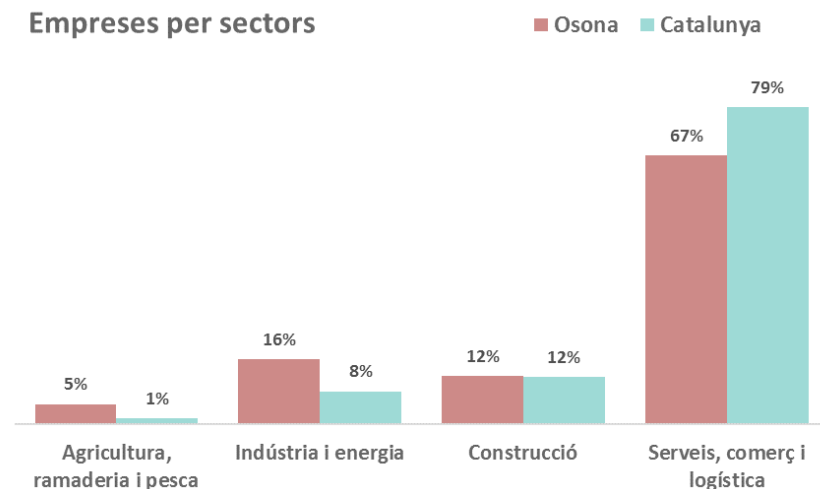
La indústria continua com a fet diferencial de l'economia osonenca si la comparem amb la catalana. Ja que el pes industrial en valor afegit brut, empreses i llocs de treball dobla al que representa a Catalunya. En canvi, Osona té un pes menor en serveis, amb una diferència d'entre 12 i 23 punts percentuals en el seu pes en valor afegit brut, empreses i llocs de treball.

Osona també destaca, encara que tingui un pes menor sobre l'economia, en el sector primari, que representa el 4% del VAB, mentre a Catalunya només és un 1%.

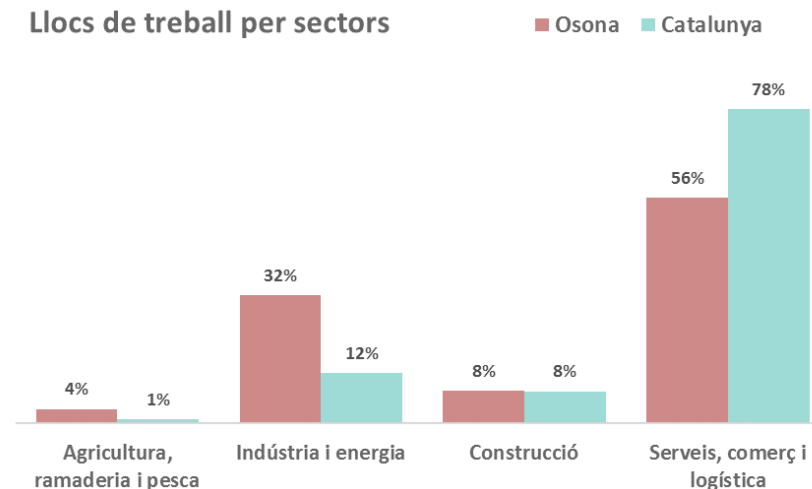
VAB per sectors

Empreses per sectors

Llocs de treball per sectors

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del treball i l'informe BBVA-Catalunya Caixa

NIVELL D'ESPECIALITZACIÓ

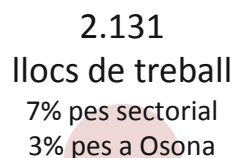
L'agroindústria i el metall són les agrupacions sectorials amb més nivell d'especialització a la comarca. Les següents activitats estan ordenades de major a menor índex d'especialització, són activitats amb un pes sectorial català elevat i amb molts llocs de treball a Osona.

OSONA

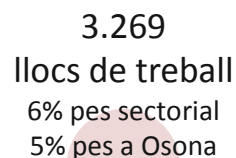
Indústria alimentària

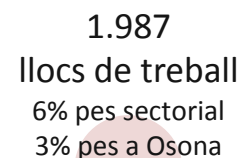
Maquinària i equips

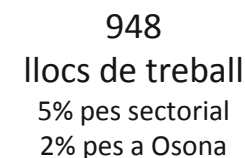
Productes metàl·lics

Agricultura i ramaderia

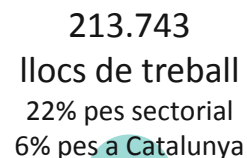
Reparació i instal·lació de maquinària

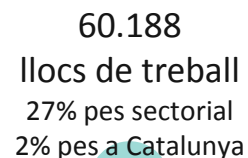
A Catalunya en canvi, hi ha una economia més diversificada que la osonenca i no hi ha cap activitat que destaquí com ho fa l'agroindústria i el metall a la comarca, ara bé, destaquen amb un pes sectorial elevat i amb molts llocs de treball al país les següents activitats, especialment les relacionades amb els serveis.

CATALUNYA

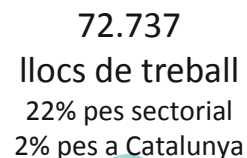
Comerç a l'engròs

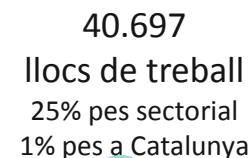
Act. relacionades amb l'ocupació

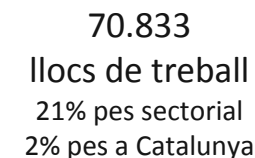
Tecnologies de la informació

Indústria del motor

Activitats d'oficina

NIVELL D'ESPECIALITZACIÓ

Ara bé, Osona i Catalunya també destaquen en altres activitats que o bé tenen un pes sectorial elevat però no tenen tants llocs de treball o bé tenen molts llocs de treball però no tenen un pes sectorial elevat.

	<u>OSONA</u>	<u>CATALUNYA</u>
Activitats amb un pes sectorial català elevat però que no tenen tants llocs de treball	Indústria del moble (8,0% dels llocs de treball de la ind. catalana del moble)	Indústria farmacèutica (47% dels llocs de treball de la ind. Estatal farmacèutica)
	Indústria de la fusta i el suro (7,1%)	Indústria química (35%)
	Indústria del cuir i del calçat (7,5%)	Indústria tèxtil (39%)
	Silvicultura i explotació forestal (7,0%)	Act. Professionals, científiques i tècniques (25%)
	Metal·lúrgia (5,0%)	Arts gràfiques i suports enregistrats (27%)
Activitats amb un pes sectorial català baix però que tenen molts llocs de treball	Educació (5,3% dels llocs de treball de la comarca d'Osona)	Comerç al detall (10% dels llocs de treball de Catalunya)
	Act. especialitzades construcció (4,2%)	Administració pública (6,2%)
	Comerç a l'engròs (6,1%)	Activitats sanitàries (5,8%)
	Construcció d'immobles (2,4%)	Serveis de menjar i begudes (6,9%)
	Serveis socials sense allotjament (1,6%)	Indústries de productes alimentaris (2,3%)

SECTORS

Les activitats que més han crescut en índex d'especialització a Osona són aquelles que ja ocupaven a molts treballadors, com **l'agroindústria i el metall**. Per l'altra banda, cauen les activitats relacionades amb el cuir, el moble i la fabricació de materials per a la indústria electrònica i elèctrica, aquesta última vinculada a l'empresa GENERAL CABLE, per la baixada de l'activitat a la seva planta a Manlleu i el seu tancament a finals del 2021. A Catalunya la realitat és ben diferent, les TIC lideren en creixement del nivell d'especialització, mentre que la tèxtil i l'educació cauen. Destaquen també la caiguda de les activitats d'assegurances, del motor i l'edició.

En aquest sentit, **l'agroindústria és el sector amb més nivell d'especialització a la comarca, en canvi, es detecten certs dèficits en el sector serveis, especialment aquells que estan vinculats als serveis intensius en coneixement**, aquells on Catalunya lidera en creixement, com les TIC i els serveis d'informació i comunicació. Osona, per especialització, s'assembla més a regions europees amb molta ocupació a la indústria de baixa tecnologia (alimentació, tèxtil, fusta i moble), i amb poca ocupació en serveis intensius en coneixement que no pas el conjunt català on el pes de Barcelona i la seva àrea metropolitana són més rellevants.

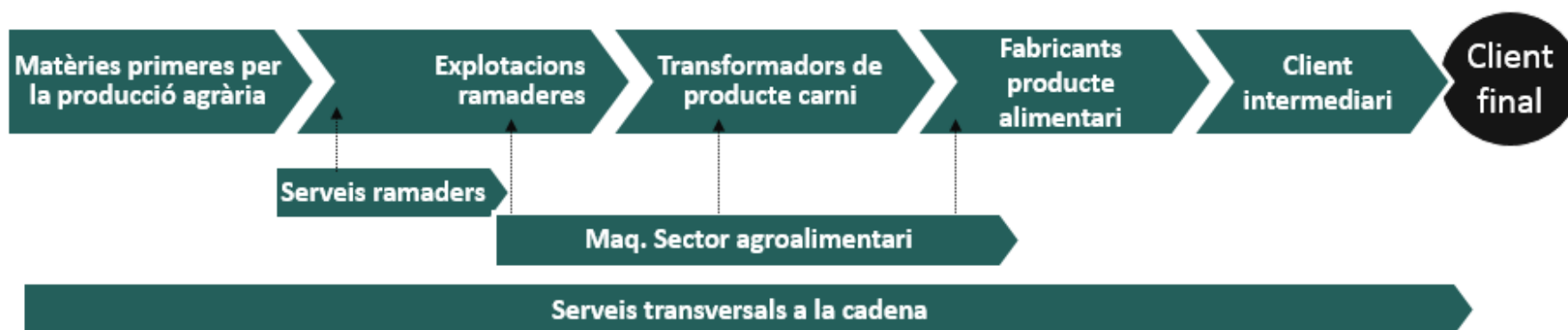
A nivell europeu quan busquem regions similars a Osona en relació a l'estructura de l'ocupació trobem un parell de regions força similars; una d'elles és **Transilvània** (Romania) amb una indústria alimentària al voltant de la vinya molt consolidada, i l'altra **Gran Polònia** (Polònia) on destaca la indústria càrnia.

	Llocs de treball			
	Indústria	Indústria baixa tecnologia	Serveis intensius en coneixement	Serveis d'alta tecnologia, de mercat i financers
Catalunya	17,0%	6,4%	35,1%	12,5%
Osona	31,9%	19,6%	23,4%	6,2%
Transilvània (Romania)	30,1%	14,3%	21,2%	5,9%
Gran Polònia (Polònia)	27,3%	13,2%	25,4%	7,5%

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del treball i Model Productiu i Eurostat

CADENA AGROALIMENTÀRIA A OSONA

Com s'ha dit, la indústria alimentària és la indústria més especialitzada a Osona, però aquesta especialització implica altres activitats econòmiques de la comarca, com el sector primari, els serveis veterinaris, els fabricants de maquinària especialitzada, una part del sector logístic, el comerç alimentari i l'hosteleria. **Tot plegat conforma la cadena de valor més important de l'activitat econòmica d'Osona; la cadena agroalimentària.**

El conjunt de la cadena agrupa 657 societats mercantils, el **20% de les societats mercantils** d'Osona. Aquestes **facturen el 51,2%** de tota la facturació comarcal. Ara bé, a banda de les societats mercantils hi ha altres tipus d'empresa que formen part d'aquesta cadena; en total es comptabilitzen 1.297 **comptes de cotització (22,5% d'Osona)**, 3.432 **autònoms (24,3%)**, i 14.570 **assalariats (28,3%)**.

Podem estimar que entre el 22% i 27% del Valor Afegit Brut (VAB) de la comarca d'Osona prové de la cadena agroalimentària, on entre el sector primari i l'agroindústria van aportar l'any 2017 el 20,4% del VAB. A més a més la cadena concentra el 27,5% dels llocs de treball comarcals.

CADENA AGROALIMENTÀRIA A OSONA

- Les baules de matèries primeres, transformadors de producte i fabricants de producte i els distribuïdors (part del client intermediari) concentren en poques empreses més del 85% de la facturació, i sense tenir en compte els distribuïdors, més del 70% dels treballadors.
- En canvi, les baules d'explotacions ramaderes i l'hostaleria (l'altra part del client intermediari) es caracteritzen per ser empreses de menys dimensió i una facturació més dispersa.
- En la baula de transformadors de producte hi ha poques empreses, però molt grans. En canvi, a la baula d'explotacions ramaderes hi ha moltes empreses de petita dimensió.
- En la baula de transformadors de producte carni, el 50% de la facturació prové de l'exportació.
- La productivitat més alta per cada lloc de treball es troba a la distribució en primer lloc, i en segon lloc a la baula de matèries primeres per producció agrària.

*Client intermediari: distribuïdors + hostaleria

CADENA AGROALIMENTÀRIA A OSONA

En resum, el sector agroalimentari és el primer en facturació, ocupació i productivitat a la comarca d'Osona, amb una forta dependència de l'agroindústria càrnia, amb centres de decisió de grans grups ubicats fora la comarca i centrats en productes commodity. Ara bé, cal tenir en compte que a Europa hi ha una tendència decreixent del consum de productes carnis i creixent els productes vegetals, ecològics, lliures d'antibiòtics, etc. que fins ara no ha impactat de forma genèrica en la cadena agroalimentària d'Osona.

El motiu pel qual la demanda mundial de carn creix, és un factor conjuntural, causat principalment per la demanda del mercat asiàtic; a conseqüència de les restriccions que tenen pel virus de la pesta porcina africana (ASF, African Swine Fever). Ara bé, aquest no és un factor tendencial ja que la demanda no serà permanent, es preveu que en un marc temporal de 6/7 anys siguin capaços de superar aquestes restriccions i puguin recuperar (i incrementar) la seva capacitat productiva. Això es traduirà en una reducció en la demanda de carn d'aquests mercats.

En aquesta línia, al Foro Càrnico d'aquest any, els principals temes tractats van ser:

- 1) La producció de productes alternatius als carnis basats en proteïna vegetal
- 2) La producció de carn in-vitro (cultured meat o carn de laboratori)

Actualment, els productes produïts a partir de proteïna vegetal mantenen el format de distribució i consum dels productes carnis (ex: hamburgueses, salsitxes, nuggets, etc) per tal de poder mantenir els hàbits actuals. A més, és important poder oferir al consumidor informació creïble i amb traçabilitat, que els permet prendre les decisions de compra basades amb les principals motivacions: salut, nutrició i sostenibilitat. Per això és important poder treballar en ecoetiquetatge i implementació de sistemes blockchain.

Finalment, dir que a Osona existeix una gran quantitat de petits productors que concentren només un 14% de la facturació, però ocupen el 41% del sector agroalimentari. Ells han de tenir un rol actiu en la diversificació i la diferenciació del model productiu, aliniat a les noves tendències.

APROFITAMENT DE LA TERRA

A banda de l'impacte econòmic i social que la cadena agroalimentària té a Osona, des del punt de vista mediambiental, **les primeres baules de la cadena són les que tenen un impacte ecològic més directe** en la transformació del paisatge i del medi natural de la comarca.

A Osona de les 124.479,13 ha de superfície comarcal, hi ha 113.455 ha on es pot desenvolupar una activitat agrària. Però d'aquestes l'any 2016 **només 62.326 ha van declarar producció (55%)**. Pel que fa a la distribució de la terra explotada predominen les pastures, seguides dels conreus. Malgrat que l'aprofitament en sòl agrícola és superior (85,7%) al de les pastures (67,6%). Per altra banda, tot i tenir una comarca amb una important superfície forestal (38.524 ha), només en el 18% d'aquesta es desenvolupa una activitat econòmica.

% ha en producció segons tipus de sòl

36,0% ha

Parcel·les de producció sobre sòl agrícola (conreus)

52,7% ha

Parcel·les de producció sobre sòl de pastures

11,1% ha

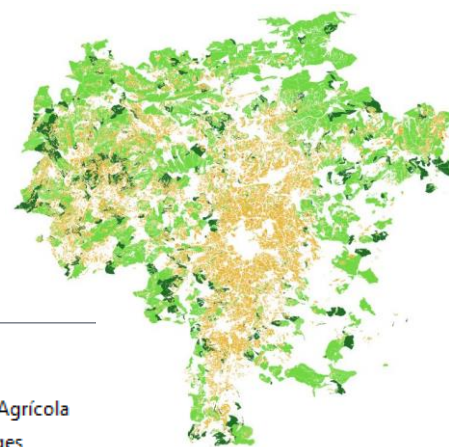
Parcel·les de producció sobre sòl forestal

0,2% ha

Parcel·les d'edificació (granges)

Pel que fa a l'aprofitament de la terra, segons dades de la DUN (Declaració Única Agrària), **predominen els autònoms (69,4% dels declarants)**. Però per altra banda **existeix una alta concentració de terres en pocs declarants**, en concret el 13% dels declarants concentren el 50% de les hectàrees d'explotació agrària.

RECINTES DECLARATS

RECINTES NO DECLARATS

Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació

5.3. SECTORS RELACIONATS I DE SUPORT

PRODUCCIÓ AGRÀRIA

Durant els darreres tres anys la producció agrària comarcal ha disminuït un -13,23%. Principalment degut a la disminució de les pastures permanents que han passat de 30.696,3 hectàrees a 15.727 ha., tot i que aquestes són encara les que tenen el percentatge més elevat de producció (29,48% del total). Deixant de banda les altres superfícies forestals (18,61%) on s'agrupen activitats forestals diverses; **el blat tou es posiciona en segona posició en superfície de producció** (12,86% del total), encapçalant la producció agrícola per davant de l'ordi (9,19%) i el ray-grass (8,48%). D'aquesta manera, el 60% de les hectàrees de producció són dedicades a pastures permanents, blat tou, ordi i ray-grass.

AGRÍCOLA				
TIPUS DE CONREU	ha 2019	% ha total agrícola	% ha total producció	ha 2016
BLAT TOU	6.863,7 ha	39,02%	12,86%	6.393,2 ha
ORDI	4.903,6 ha	27,87%	9,19%	4.903,6 ha
RAY-GRASS	4.523,4 ha	20,45%	8,48%	3682,6 ha
ALFALS	1.195,1 ha	6,79%	2,24%	835,9 ha
COLZA	1.104,7 ha	6,28%	2,07%	699,7 ha
CIVADA	741,2 ha	4,21%	1,39%	585,7 ha
BLAT DE MORO	653,0 ha	3,71%	1,22%	663,9 ha
.....
TOTAL AGRÍCOLA	22.114,75 ha			19.107,27 ha

PASTURES				
TIPUS PASTURA	ha 2019	% ha total pastures	% ha total producció	ha 2016
PASTURES PERMANENTS	15.727,0 ha	64,58%	29,48%	30.696,3 ha
PASTURES < 5 ANYS	4.101,8 ha	16,84%	7,69%	3.608,8 ha
TOTAL PASTURES	19.828,79 ha			34.452,28 ha

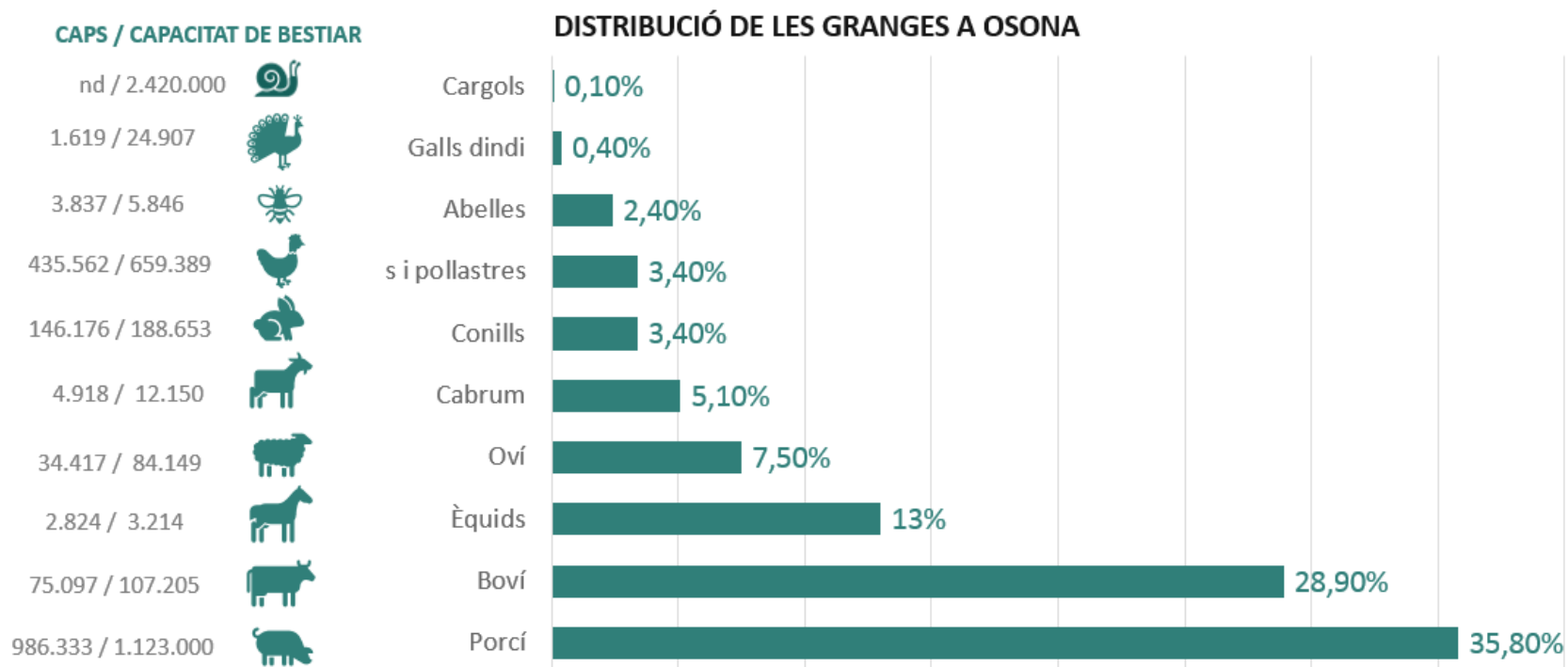
FORESTAL				
TIPUS FORESTAL	ha 2019	% ha total forestal	% ha total producció	ha 2016
ALTRES SUP_ FORESTALS	9.928,5 ha	87,99%	18,61%	8.023,8 ha
FORESTALS FUSTERERES	1.332,6 ha	11,81%	2,50%	686,9 ha
FORESTALS ROTACIÓ CURTA	13,9 ha	0,12%	0,03%	0,12 ha
TÒFONA	5,7 ha	0,05%	0,01%	0 ha
ESPECIES AROMÀTIQUES HERBÀCIES	2,7 ha	0,02%	0,00%	0 ha
ESPECIES AROMÀTIQUES LLENYOSES	0,1 ha	0,00%	0,00%	1,6 ha
.....
TOTAL FORESTAL	11.283,5 ha			8.712,53 ha

GRANGES				
	ha 2019	% ha total granges	% ha total producció	ha 2016
EDIFICIS I CONSTRUCCIONS	127,2 ha	100,00%	0,24%	103,42 ha
TOTAL GRANGES	127,2 ha			103,42 ha

Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació

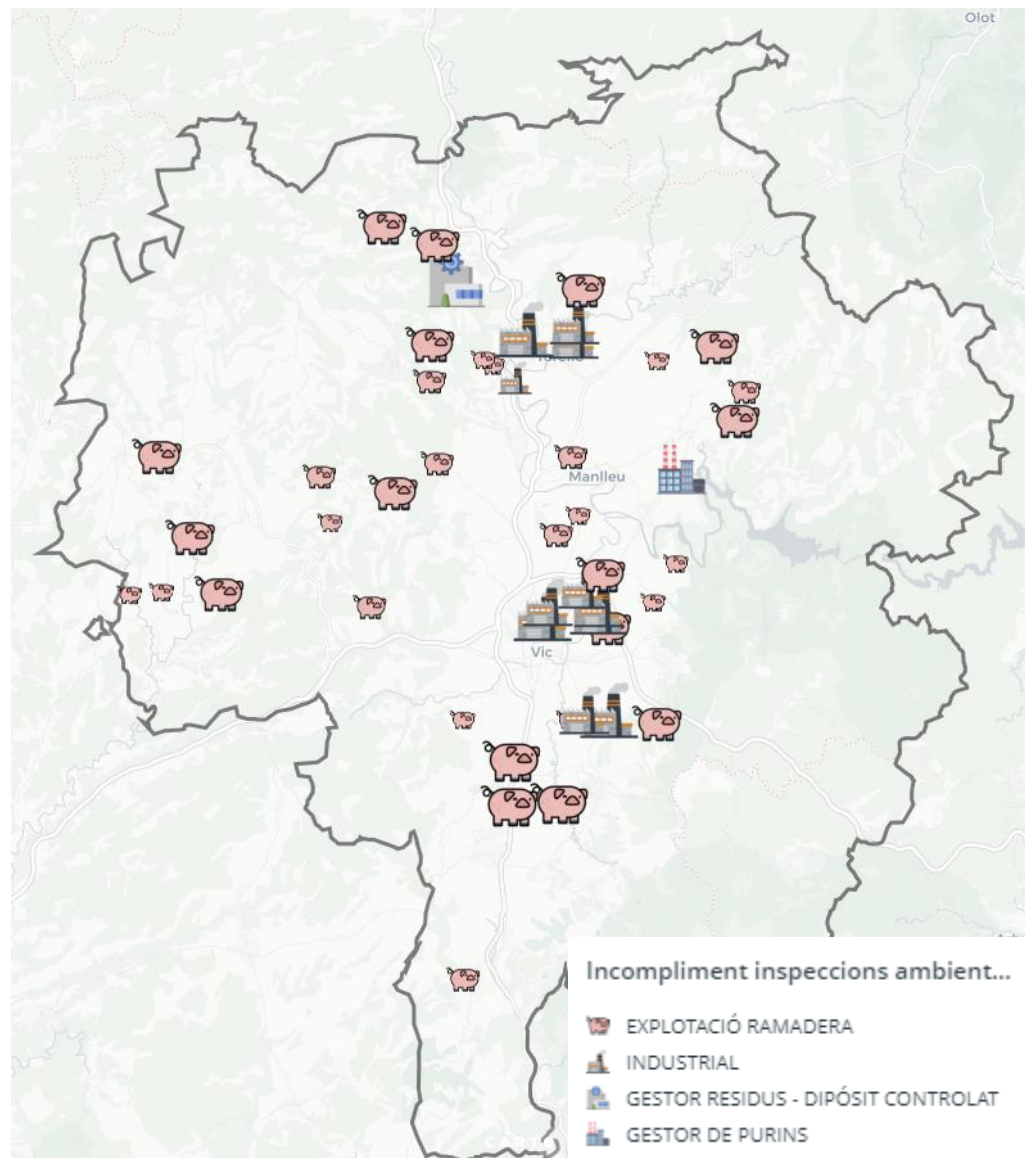
PRODUCCIÓ RAMADERA

En relació a la producció ramadera, a Osona hi ha 1.675 explotacions on s'ubiquen 2.120 granges. Les granges que predominen són les granges de porcs que representen el 35,8% del total, seguides de les granges de boví (28,9%). Tot i que hi ha altres produccions ramaderes aquestes tenen un pes força inferior com es pot observar en el gràfic:

Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació

SOSTENIBILITAT MEDI AMBIENTAL

Si analitzem l'impacte ambiental que té l'activitat econòmica sobre la comarca, trobem que a Osona hi ha indústries majoritàriament del sector agroindustrial i explotacions ramaderes que encara contaminen, **incomplint les actuals inspeccions ambientals**, de forma greu principalment a l'aigua i el sòl, en part, per una deficient gestió dels residus i d'abocaments incontrolats.

De 114 inspeccions ambientals realitzades a la comarca d'Osona entre el 2015 i el 2017, 51 no complien els requisits (44,7%). Entre aquestes 14 produïen contaminació de l'aire, 29 contaminació de l'aigua i del sòl i 35 tenien una gestió deficient dels residus.

En alguns casos aquests incompliments de les inspeccions ambientals són recurrents any rere any, sense que l'empresa responsable hagi fet els canvis de producció i gestió requerits a la inspecció anterior.

Les empreses que contaminen es localitzen principalment a la Plana de Vic i al Lluçanès, encara que en aquest darrer cas només es tracta d'explotacions ramaderes.

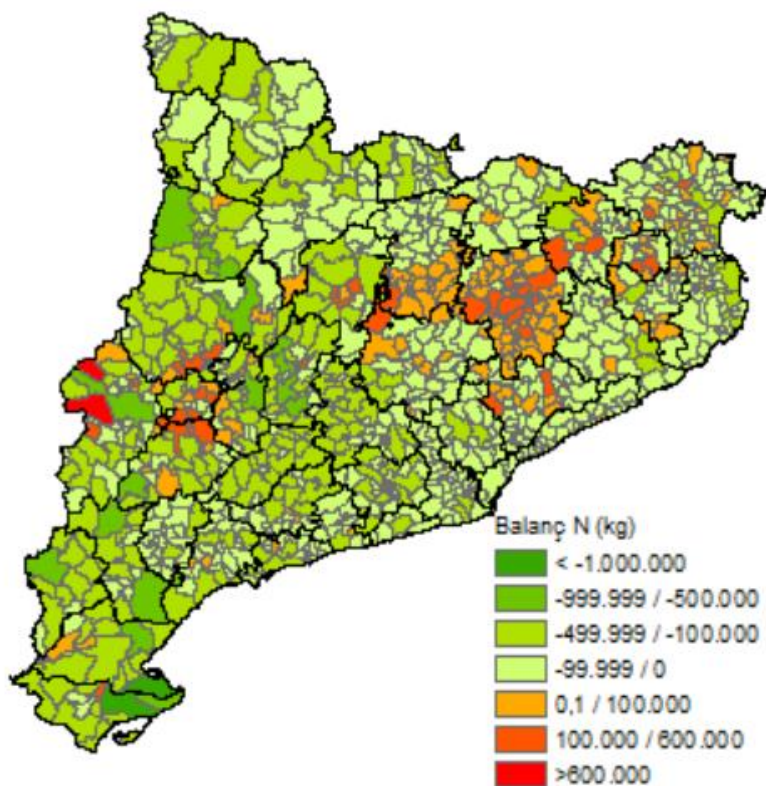
És a dir, **la cadena agroalimentària a Osona i el seu elevat grau d'especialització té un doble efecte sobre el territori**; per una banda té una repercussió econòmica, per la seva generació d'ocupació i el seu dinamisme econòmic, però per l'altra banda un efecte negatiu sobre el medi ambiental.

Elaboració pròpia a través del Departament de Medi Ambient

GENERACIÓ DE RESIDUS DE L'ACTIVITAT RAMADERA

L'activitat agrícola i ramadera a Catalunya genera algunes externalitats negatives com l'excedent de purí, que es concentra principalment a 10 comarques. Osona és una de les tres comarques, juntament amb el Segrià i la Noguera que genera més d'un milió de metres cúbics anuals. Segons la capacitat de recepció que presenta la comarca d'Osona (4.949.593 kg N), és a dir, la mesura de la concentració "extra" que pot assimilar el medi natural sense arribar a superar el nivell màxim admissible, se supera en 3.629.659 kg N.

Balanç de nitrogen procedent de la ramaderia sense tenir en compte els tractaments (kg)

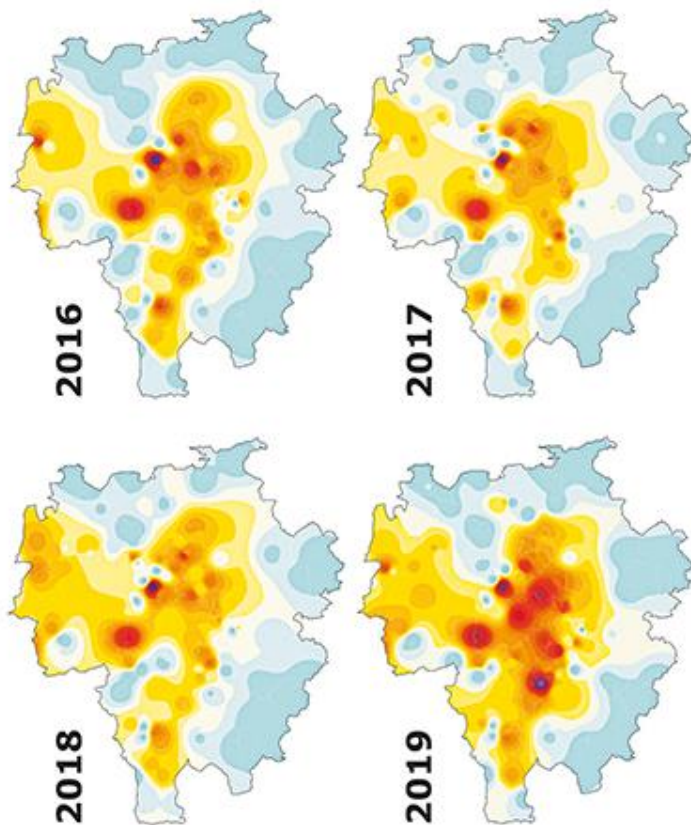
Font: Elaboració DARP amb dades SIGPAC i SIR (2017)

CONTAMINACIÓ DE L'AIGUA SUBTERRÀNIA

En relació a la gestió dels purins, segons el Grup de Defensa del Ter aquest any 2019 la mitjana de contaminació ha estat de 76 mg/l de nitrat, significativament superior al contingut mitjà de l'any passat, de 64 mg/l de nitrat.

Evolució de la contaminació de nitrats de les fonts d'Osona i el Lluçanès

Grup de
Defensa del Ter

Mapa del Grup de Defensa del Ter

Aquest grup també assenyala que el percentatge de fonts que superen els 50 mg/l de nitrat, el límit de potabilitat acord amb l'Organització Mundial de la Salut (OMS), és del 50%, igual al valor de l'any anterior. Per tant, l'increment de contaminació mitjà no és degut a que s'hagin contaminat noves fonts, sinó que es tracta d'una **major contaminació en algunes de les fonts ja contaminades**.

Hi ha dotze fonts que estan per sobre de 200 mg/l de nitrat, és a dir, 4 vegades el permès per l'OMS, mentre que l'any passat n'eren 3.

El pòdium de les fonts més contaminades d'Osona comença amb una primera posició clara i indiscutible, la **Font de Cassanell de Taradell** amb 457 mg/l de nitrat, més de 9 cops per sobre del que permet l'OMS. En segona posició la **Font de Gallisans**, de Santa Cecília de Voltregà amb 396 mg/l de nitrat, i en tercera posició, la també ja coneguda **Font Salada** de Gurb amb 342 mg/l de nitrat.

Segons l'informe de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) sobre *Les zones vulnerables a la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries*, entre l'any 2000 i el 2018, en termes generals, **no s'observa cap variació en la qualitat de l'aigua subterrània a Osona**.

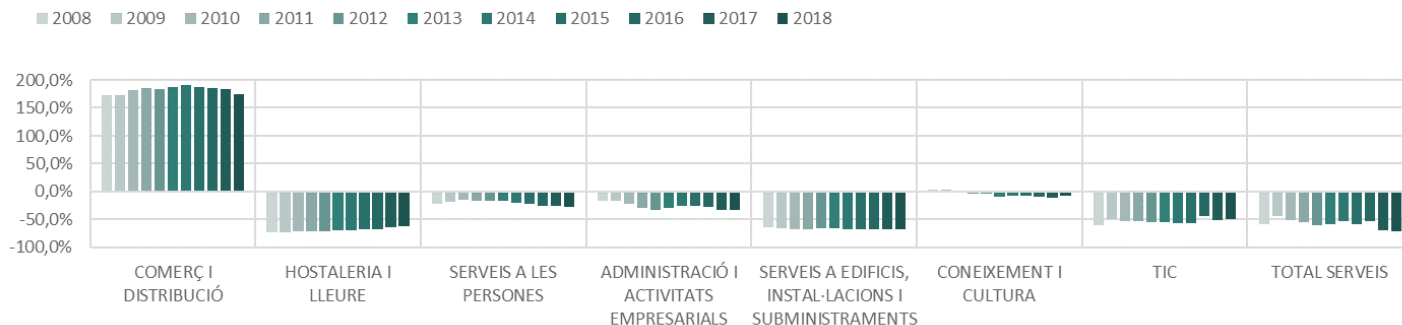
SERVEIS

A diferència de l'especialització en el sector alimentari, **Osona té dèficit pel que fa al sector serveis**. Per una banda, el pes relatiu dels serveis és inferior a la mitjana catalana, només representa el 56% dels llocs de treball (50% VAB), mentre que a Catalunya ocupa el 78% (73% VAB). Per l'altra banda, hi ha treballadors osonencs en el sector serveis que han de desenvolupar la seva activitat fora de la comarca, és per això que hi ha un dèficit en la relació d'ocupats residents i llocs de treball a les empreses de serveis, xifra que arriba a -10.560 llocs de treball. Dins dels serveis hi ha diferències entre les agrupacions sectorials; **el comerç i la distribució és l'agrupació amb més llocs de treball i l'única que manté un superàvit de llocs de treball** respecte Catalunya, en canvi, la resta d'agrupacions mantenen un dèficit. Cal destacar el creixement de l'hostaleria i lleure en el període de recuperació econòmica. **Les TIC són l'agrupació amb menys pes en el sector serveis i es manté deficitària**.

Evolució dels llocs de treball en el sector serveis

Dèficit i superàvit de llocs de treball en el serveis en base a la distribució de Catalunya

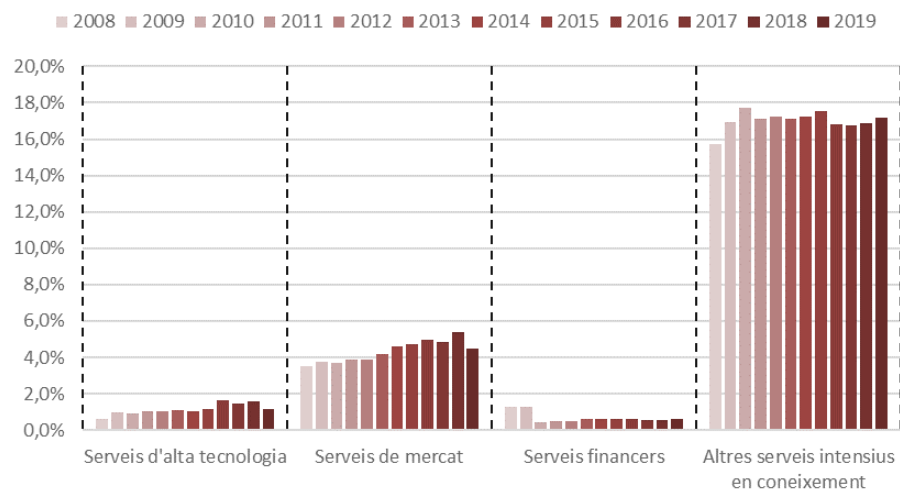

SERVEIS INTENSIVS EN CONEIXEMENT

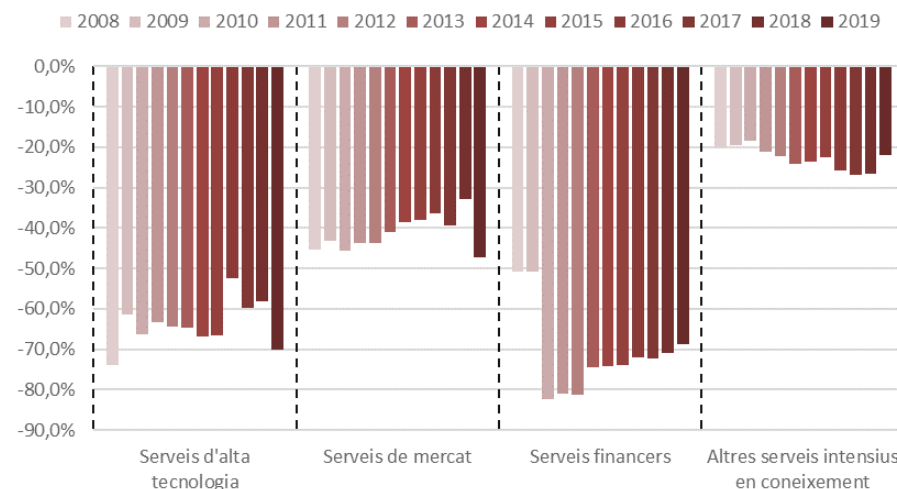
Els serveis intensius en coneixement són serveis que es preocupen principalment de proporcionar suport intensiu en coneixement per als processos empresarials d'altres organitzacions. Com a resultat, les seves estructures laborals tenen una gran ponderació envers científics, enginyers i altres experts. Segons Eurostat els podem classificar en quatre grups: serveis d'alta tecnologia, serveis de mercat, serveis financers i altres serveis intensius en coneixement.

Quan s'observen les dades d'Osona, es detecta que el dèficit principal del sector serveis té a veure amb tenir pocs llocs de treball en serveis intensius en coneixement. Concretament, a la comarca només el 23,4% dels llocs de treball són intensius en coneixement (35,1% a Catalunya), però **la situació s'agreuja en els serveis d'alta tecnologia, de mercat i financers**, ja que aquests només representen el 6,2% dels llocs de treball (12,5% a Catalunya). Osona no tindria pràcticament serveis intensius en coneixement si no fos pels llocs de treball dels altres serveis intensius en coneixement, que són principalment, la sanitat, l'educació i l'administració pública.

Evulció dels llocs de treball a serveis intensius en coneixement
(base 100 al 2008 del total general)

Dèficit dels llocs de treball a serveis intensius en coneixement
(base 100 al 2008 del total general)

Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model productiu i Eurostat

SERVEIS INTENSIVS EN CONEIXEMENT

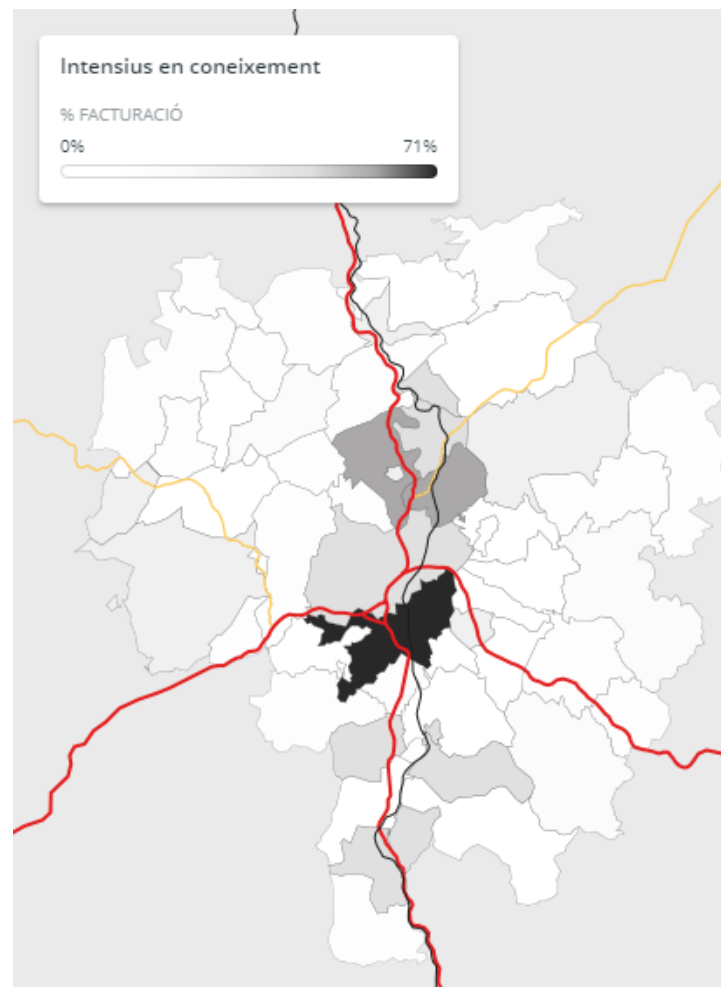
En relació als serveis d'alta tecnologia, **Osona té un dèficit important perquè no té pràcticament serveis relacionats amb les telecomunicacions i la informació.** També hi ha un dèficit important en l'estructura empresarial sobre la recerca i el desenvolupament, on aquí s'observa que **el fet de tenir una Universitat encara no ha estat suficient** per crear un ecosistema gran vinculant aquesta al teixit empresarial. Malgrat l'existència alguns casos d'èxit, la massa crítica és encara menor. En serveis d'alta tecnologia, **el volum d'aquests ve marcat principalment per la presència de l'empresa SEIDOR.**

En relació als serveis de mercat, Osona ha aconseguit reduir lleugerament el seu dèficit pel **creixement dels serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria** i de les activitats professionals, científiques i tècniques i pel manteniment del volum d'activitats jurídiques i de comptabilitat. Ara bé, Osona **manté un volum molt baix de serveis de consultoria, publicitat i estudis de mercat**, fet que provoca aquest dèficit.

En relació als serveis financers, Osona manté un dèficit important, més acusat a causa de **la desaparició fa un any de Caixa Manlleu.** Ara bé, encara manté alguns serveis de mediació financera, més vinculats a la gestió patrimonial. Per la resta, Osona pràcticament no té activitats d'aquest tipus.

Finalment, cal destacar que encara que hi ha pocs serveis intensius en coneixement a la comarca, **aquests es concentren pràcticament tots a Vic**, en termes de facturació, el 71% es produeix a la capital de la comarca.

Els resultats mostren que no existeix un canvi del model productiu cap a un model amb més intensitat en coneixement. Es manté una estructura productiva reduïda, i els avenços tenen més a veure amb la inèrcia de l'economia catalana que no pas per tenir un clúster de coneixement dinàmic.

Elaboració pròpia a partir de les dades del registre mercantil

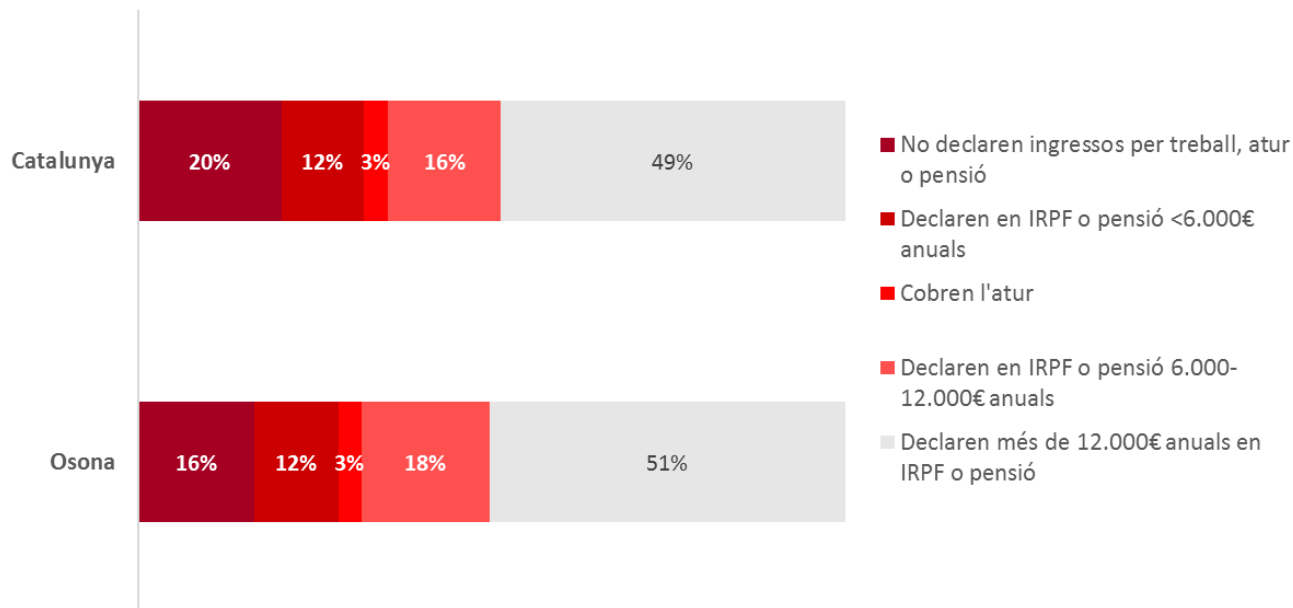
- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

CONDICIONS ECONÒMIQUES

La Taxa Arope és un indicador que mesura el risc de pobresa i exclusió social. Segons Idescat, a Catalunya aquest indicador és del 23,8% de la població, ara bé, aquesta xifra s'eleva fins **el 49,7% si tenim en compte la població de 16 o més anys que manifesta que té dificultats per arribar a final de mes**. En el cas de les Comarques Centrals aquesta xifra és del 50,9%.

En aquest sentit, si analitzem les dades de declarants d'IRPF, les pensions i els beneficiaris d'atur, ens trobem que a Osona **un 16% de la població de 16 o més anys no declara ingressos per treball, atur o pensió**, encara que pugui ser susceptible de rebre altres ajudes, són persones que depenen d'ingressos d'altres persones per sobreviure, en total són 21.510, encara que representen un % inferior que a Catalunya. També hi ha població amb molt baixos ingressos (<6.000€, 12%) o que depenen només de la prestació d'atur (3%), aquests juntament amb els que no declaren ingressos representen el 31% de la població de 16 o més anys. **En total, hi ha 40.792 persones a Osona que està en una situació de vulnerabilitat**. A més a més, hi ha un 18% que té ingressos baixos, que sumats a la població vulnerable, eleven la xifra fins arribar al 49% de la població de 16 anys o més.

Població vulnerable per manca o baixos ingressos personals

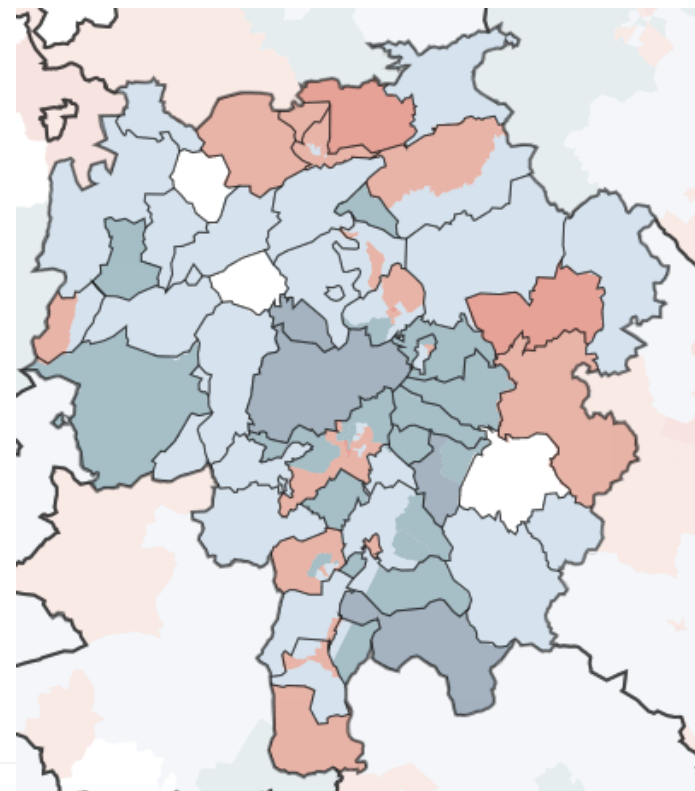

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Agència Tributària i la Seguretat Social.

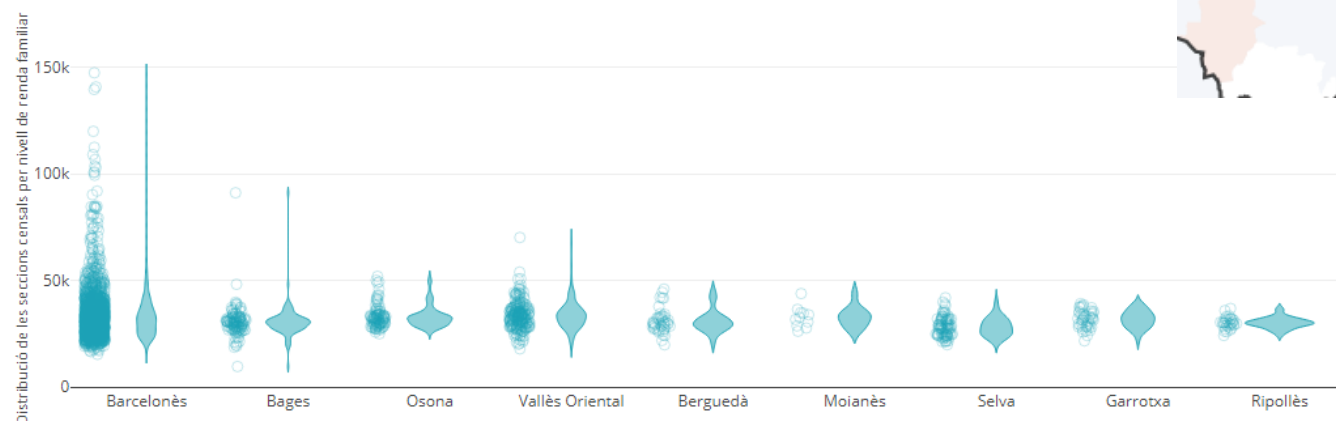
CONDICIONS ECONÒMIQUES

Quan analitzem les dades de renda que declaren les famílies, independentment si aquesta prové del treball o altres fonts declarades, trobem que la renda mitjana per llar a Osona és de 33.849€, similar a la catalana de 33.122€. Igualment, la renda mitjana per habitant és de 12.600€, similar a la catalana de 12.812 €. **Si comparem Osona amb altres territoris, trobem que té una renda per llar inferior a la de la ciutat de Barcelona (37.107,13€) i a la del Vallès Oriental (34.443,34€), però superior a la de la Garrotxa (32.386,70€), el Bages (31.460,31€) i el Ripollès (31.043,27€).**

Tot i així, s'observen diferències importants en la desigualtat de renda per secció censal a cada comarca. Osona, en nivells de renda és una comarca poc desigual territorialment, el 50% de les seccions censals es troben entre 30.824,25€ i 35.817,25€, mentre que altres comarques tenen més desigualtats. **Osona es diferencia de la resta per tenir poques seccions en els extrems de renda**, encara que existeix una diferència del 135,4% entre el màxim i el mínim, només la Garrotxa i el Ripollès, entre les comarques veïnes, tenen menys diferències entre els extrems.

Desigualtat territorial per comarques

Renda mitjana familiar

- MENYS 13.667€
- 13.667€ - 27.012€
- 27.012€ - 31.188€
- 31.188€ - 36.272€
- 36.272€ - 50.000€
- 50.000€ - 100.000€
- MÉS DE 100.000€

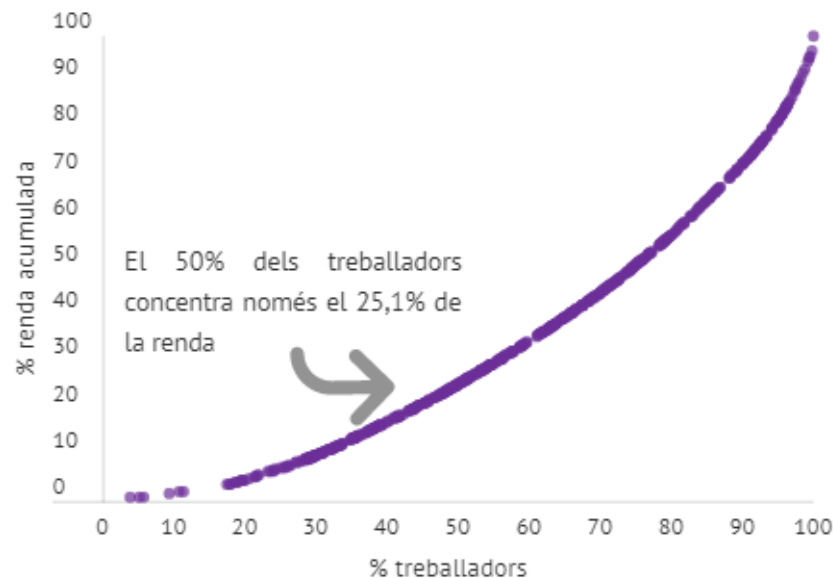
Elaboració pròpia a través de les dades de l'Agència Tributària.

CONDICIONS ECONÒMIQUES

En relació a la distribució de la font principal d'ingressos de les llars, trobem que la mitjana d'Osona és similar a la de Catalunya. **A la comarca el 62,7% (62,3% a Catalunya) de les llars tenen com a principal ingrés un salari**, el 19,1% una pensió (19,7% Catalunya) , l'1,9% una prestació d'atur (1,9% Catalunya), un 3,8% altres prestacions (3,7% Catalunya) i un 12,5% d'altres fonts d'ingressos com l'excedent brut d'explotació empresarial (12,3% a Catalunya).

En referència a les dades econòmiques dels treballadors registrats a la Seguretat Social que declaren IRPF, Osona va registrar 71.923 declarants. La base imposable general a Osona va ser de mitjana de 20.568,62 €, inferior a mitjana catalana de 23.073,66 €. Pel que fa a la desigualtat entre els treballadors, trobem que **a la comarca 20.548 treballadors van declarar menys de 12.020€, mentre que 2.490 van declarar més de 60.101,21€**. A Catalunya hi ha lleugerament més desigualtat, ja que la renda mitjana de l'últim tram és 4,10 vegades més elevada que la mitjana de tots els declarants, mentre a Osona és de 4,03 vegades.

Aquesta menor desigualtat a Osona no ve pas per tenir unes rendes mitjanes més elevades, sinó perquè **hi ha moltes menys rendes elevades**, concretament un 32,69% menys de declarants de rendes superiors a 60.101,21€ que la mitjana catalana i un 17,62% menys de declarants de rendes d'entre 30.050€ i 60.101,21€. En definitiva a Osona **el 50% dels treballadors concentren el 25% del total de les rendes declarades**, mentre que l'altre 50% aglutina el 75%.

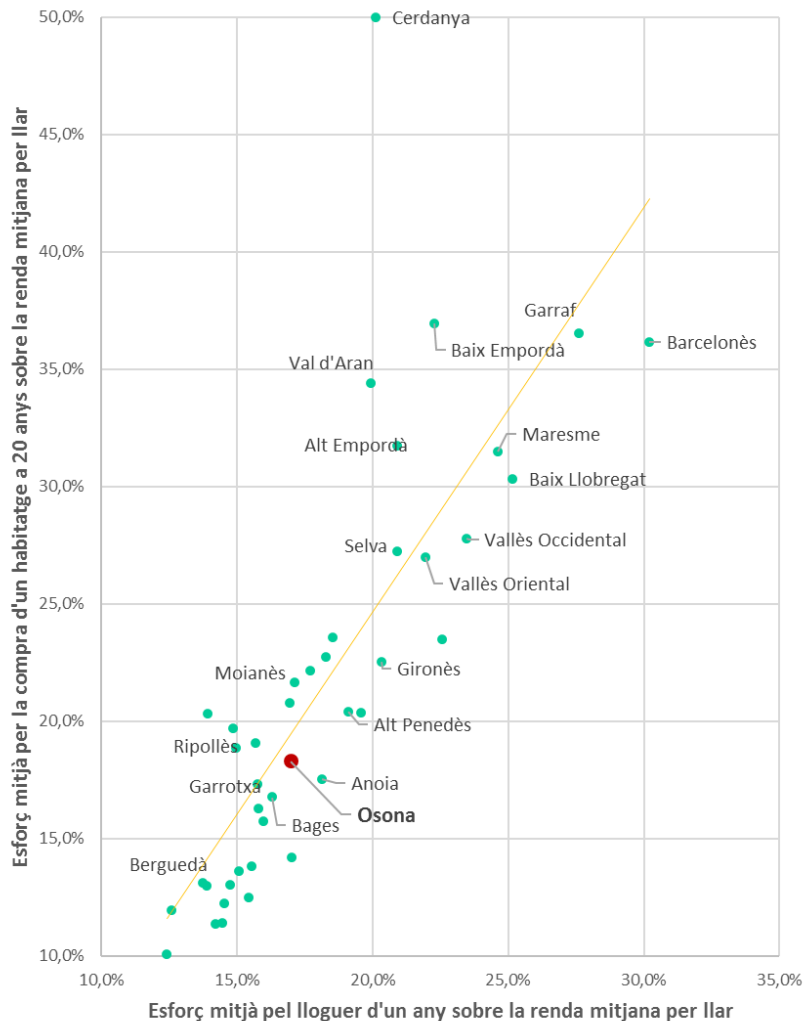

	ÍNDEX GINI
Dinamarca	0,277
Osona	0,283
França	0,292
Catalunya	0,318
Espanya	0,324
Grècia	0,343

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Agència Tributària.

CONDICIONS PER L'ACCÉS A L'HABITATGE

Esforz mitjà de la renda sobre l'habitatge

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Agència Tributària i el Departament d'Habitatge

En relació a les condicions socioeconòmiques per l'accés a l'habitatge, Osona no presenta un problema comparable a Barcelona.

Osona va registrar l'any 2018 un total de 1.345 operacions de compra-venda d'habitatge i 3.066 operacions de lloguer d'habitatge. El preu mitjà de l'habitatge es va situar en 123.844,88€ i el preu del lloguer mensual es va situar en 478,9€. **Xifres per sota de la mitjana catalana** (191.780,08€ i 698,36€ respectivament). Si comparem l'esforç mitjà sobre la renda mitjana per llar a Osona, ens trobem l'esforç per accedir a un habitatge va ser del 17,4% de la renda, mentre a Catalunya aquesta xifra es va situar al 26,4%.

A les comarques on l'habitatge genera més pressió sobre la renda mitjana són al Barcelonès, amb un 31,6% de mitjana, seguidament del Garraf, la Vall d'Aran, la Cerdanya i el Baix Empordà, on la mitjana supera el 30%. De 42 comarques, Osona és la 22ª amb més esforç de l'habitatge sobre la renda, similar a la resta de Comarques Centrals.

A Osona l'esforç mitjà sobre la renda d'un lloguer d'un any se situa de mitjana al 17%, mentre que la compra d'habitatge a 20 anys se situa al 18,3%. Pel que fa als desnonaments, a la comarca, els realitzats a propietaris van disminuir fins 53 realitzats durant el 2018, mentre al 2015 aquesta xifra era de 130, en canvi, els realitzats a llogaters va ser al 2018 de 151, mentre que al 2015 va ser de 135. En aquest sentit, el perfil de llar que accedeix a l'habitatge a lloguer té en general menys recursos que la mitjana, per això, l'esforç mitjà del lloguer és probablement més elevat. Malgrat això, **a Osona l'accés a l'habitatge no és un problema com al Barcelonès o al Baix Llobregat**, encara que preocupen els desnonaments a llogaters, els quals estan creixent en els darrers anys.

POBLACIÓ SOTA EL LLINDAR DE LA POBRESA

Entenem que la població que es troba sota el llindar de la pobresa és aquella que viu en una llar amb uns ingressos inferiors al 60% de la mediana. El llindar a Catalunya l'any 2016 se situava en 10.054,40€ en les llars unipersonals, 15.081,60€ en llars amb dos adults, 16.087 € en llars amb un adult i dos infants, i 21.114,20€ per a llars amb dos adults i dos infants.

A Osona el 13,1% de la població està sota el llindar de la pobresa, més de 20.000 persones; a Catalunya la taxa de pobresa és més elevada i s'enfila fins el 16,9% segons les dades de l'Agència Tributària. Però novament la distribució de la pobresa a Osona és desigual i existeixen seccions censals i alguns municipis on la taxa de pobresa és molt més elevada.

L'anàlisi de les dades de renda per secció censal ens mostren que hi ha dues causes que podrien explicar indirectament la pobresa a Osona; **l'atur i la taxa d'estrangeria** per una banda, i **la inactivitat laboral i envelliment** per una altra.

	Taxa de pobresa	Renda mitjana per llar	% estrangers	% llars principal ingrés prestacions
Manlleu secció censal 03 - 03	34,7%	25.720€	38,0%	10,5%
Manlleu secció censal 02 - 04	29,5%	29.171€	30,9%	8,6%
Manlleu secció censal 03 - 02	25,0%	29.554	24,3%	8,5%
Manlleu secció censal 02 - 03	23,5%	28,182	25,9%	5,9%
Vic secció censal 03 - 05	23,3%	26.521	47,9%	8,3%
Vic secció censal 03 - 08	22,7%	28.438	39,4%	8,2%
Vic secció censal 03 - 06	22,4%	29.001	40,1%	7,2%
Vic secció censal 01 - 01	22,1%	32.435	29,9%	4,5%
Vic secció censal 03 - 11	21,8%	27.920	46,0%	8,1%
Manlleu secció censal 02 - 02	21,7%	32.435	17,3%	8,3%

La secció 03-03 de Manlleu és la que presenta una taxa de pobresa més elevada dins la comarca. Aquesta secció també té el salari més baix per habitant i una de les taxes d'estrangeria més altes d'Osona (38%), tot i que no tant com les del districte 03 de Vic que presenta taxes entre el 39% i el 47%.

En conjunt, les seccions censals amb taxes de pobresa més altes, són també seccions on resideix molta població estrangera. A més a més aquestes seccions es caracteritzen per tenir més llars on la principal font d'ingressos prové de prestacions, només amb una excepció; la secció 01-01 de Vic que correspon al casc antic.

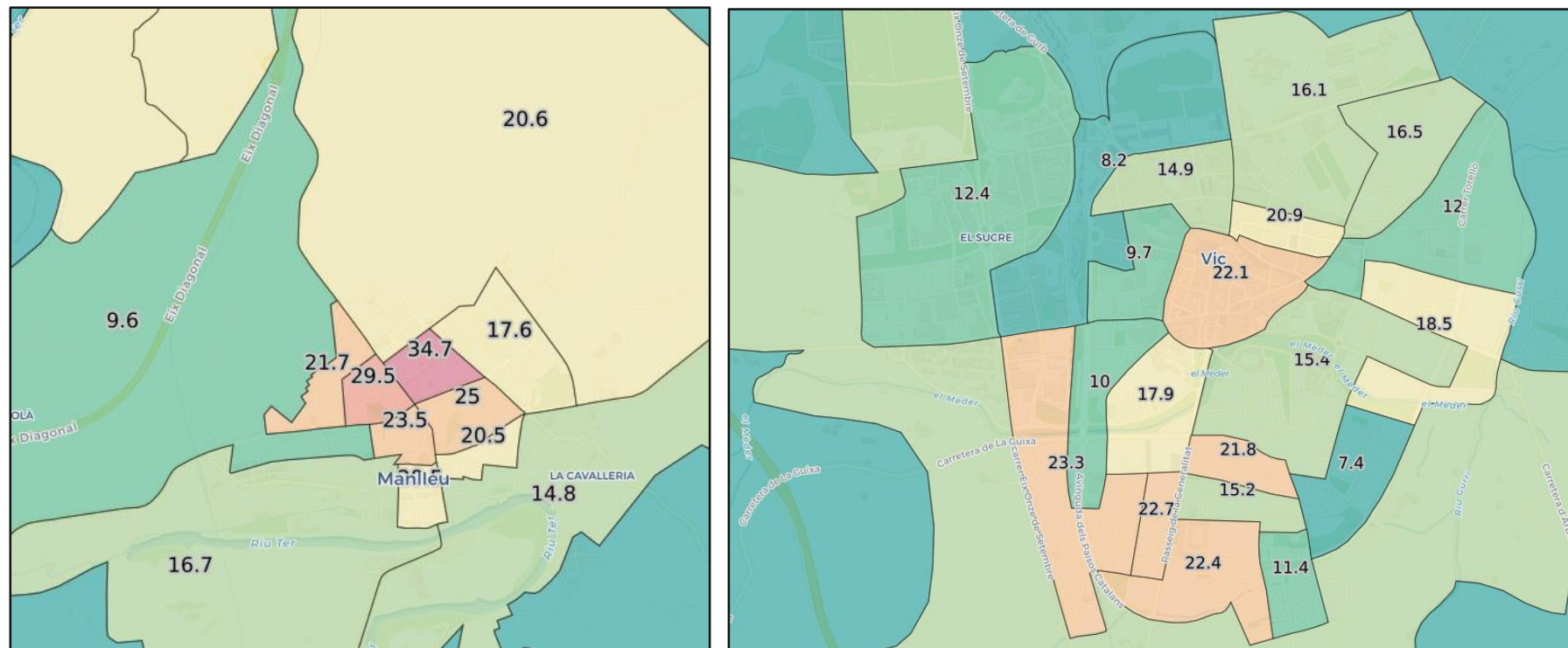
3.4. CONDICIONS DE LA DEMANDA

TAXA DE POBRESA PER SECCIÓ CENSAL

Les seccions censals amb una taxa de pobresa superior a la catalana (16,9%) són:

- Totes les seccions censals de Manlleu, a excepció de tres, que es troben entre un 17,6% i un 34,7% de taxa de pobresa.
- Cinc seccions de Vic sud i tres del centre i est de la ciutat que es troben entre un 17,9% i un 23,3% de taxa de pobresa.
- La secció 2-1 i 1-1 de Torelló amb un 18,2% i un 19,1% de taxa de pobresa respectivament.
- La secció 1-1 de Sant Pere de Torelló amb un 17,3%.
- La secció 1-3 de Roda de Ter amb un 17,2%.

Taxes de pobresa a Manlleu i Vic

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Agència Tributària.

ATUR, ESTRANGERIA I POBRESA

Existeix una relació molt forta entre les altes taxes d'estrangeria, més població a l'atur i taxes de pobresa elevades. És a dir, les dades territorialitzades ens indiquen que allà on hi ha més immigració hi ha més atur i també una taxa de pobresa més elevada. Aquesta relació es focalitza principalment a Manlleu, Vic i en menor mesura a Torelló, perquè tenen taxes d'estrangeria més altes.

Però és l'indicador d'atur el que té un efecte directe en les taxes de pobresa. Vic essent la ciutat d'Osona amb la taxa d'estrangeria més alta (26,1%), no presenta els nivells de pobresa que s'observen a Manlleu, que té una taxa d'estrangeria lleugerament inferior (21,5%) però que en canvi té una taxa d'atur estranger de més del doble que el de Vic. Aquest fet provoca que la població estrangera sota el llindar de la pobresa a Manlleu també quasi dupliqui la de Vic, en termes relatius. Per contra entre la població no estrangera, s'observen diferències mínimes entre les principals ciutats d'Osona pel que fa a l'atur i la pobresa relativa, amb uns índex generalment baixos.

A les seccions censals on hi ha una taxa d'estrangeria més elevada, hi ha més llars on tenen com a principal ingrés una prestació d'atur i alhora taxes de pobresa més elevades.

Aquestes dades formulen algunes preguntes, com per exemple per què **Manlleu presenta una taxa d'atur entre la seva població estrangera que duplica la taxa de Vic**, i que situa a quasi el doble de població estrangera del municipi sota el llindar de la pobresa si la taxa d'estrangeria és menor.

Cal tenir en compte, que dels 7.164 aturats que hi ha a Osona, hi ha 2.895 que ja no reben prestació de desocupació i per tant, són persones i famílies que es troben amb uns nivells de vulnerabilitat més elevats.

	Manlleu	Vic	Torelló
Taxa d'estrangeria	21,5%	26,1%	11,8%
Població estrangera sota el llindar de la pobresa	59,9%	32,6%	47,0%
Població no estrangera sota el llindar de la pobresa	11,9%	10,5%	7,2%
Taxa d'atur dels estrangers	31,1%	15,1%	16,8%
Taxa d'atur dels no estrangers	9,1%	8,0%	8,0%

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Agència Tributària i l'Observatori del Treball i Model Productiu.

POBRESA INFANTIL

DISTRICTES CENSALS	Taxa de pobresa infantil	Taxa de pobresa	Taxa d'estrangeria
Balenyà	21,7%	13,6%	8,9%
Centelles	16,6%	10,6%	4,6%
Gurb	5,7%	5,0%	2,3%
Manlleu (Districte 01)	30,4%	18,0%	19,6%
Manlleu (Districte 02)	37,1%	21,0%	20,6%
Manlleu (Districte 03)	40,3%	25,2%	25,3%
Manlleu (Districte 04)	27,7%	16,7%	15,2%
Masies de Voltregà, Les (Districte 01)	9,6%	5,4%	3,7%
Masies de Voltregà, Les (Districte 02)		6,6%	3,4%
Prats de Lluçanès	19,6%	9,4%	5,6%
Roda de Ter (Distr. 01)	18,0%	12,3%	12,8%
Roda de Ter (Distr. 02)	21,0%	12,5%	11,4%
Sant Hipòlit de Voltregà	15,9%	9,9%	8,7%
Sant Julià de Vilatorrada	9,5%	6,4%	3,7%
Seva	13,5%	9,8%	4,3%
Taradell	14,7%	9,3%	7,3%
Tona	16,3%	10,8%	7,5%
Torelló (Districte 01)	19,9%	11,0%	11,0%
Torelló (Districte 02)	23,5%	15,0%	16,0%
Torelló (Districte 03)	18,2%	10,0%	9,8%
Vic (Districte 01)	38,1%	22,1%	29,9%
Vic (Districte 02)	20,6%	14,0%	21,7%
Vic (Districte 03)	28,0%	16,9%	30,1%
Vic (Districte 04)	21,0%	14,6%	23,2%
Vic (Districte 05)	11,3%	8,4%	4,2%

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Agència Tributària i IDESCAT

Com s'ha dit, aquelles zones de la comarca amb taxes d'estrangeria elevades concentren més població sota el llindar de la pobresa. Que a la vegada té una relació directa amb l'atur, el qual afecta més a la població estrangera.

Com s'ha explicat en parlar de demografia, el creixement natural d'Osona està estretament lligat amb la natalitat del col·lectiu de població estrangera. De fet, les projeccions demogràfiques preveuen que la població d'Osona continuarà creixent per uns índex de fecunditat més elevats entre les dones immigrants i no per un augment de la natalitat entre la població autòctona.

Tenint en compte aquests dos factors, el resultat és que hi ha una forta relació entre taxes d'estrangeria i pobresa infantil. **El 90% de la taxa de pobresa l'explica la taxa d'estrangeria**, ara bé podem distingir dues realitats diferents; la que correspon a Vic i la de la resta d'Osona. Mentre que a Vic cada 10 pp de taxa d'estrangeria corresponen a 4,4 pp de taxa de pobresa, a la resta d'Osona per cada 10 pp corresponen a 7,6 pp. És a dir, la població estrangera de Vic és en conjunt menys pobre que a la resta d'Osona, que té com a resultat que algun municipi, com per exemple Manlleu, tot i tenir taxes d'estrangeria més baixes, presenta taxes de pobresa més elevades. Això té una especial rellevància quan parlem de pobresa infantil, atès que les taxes de pobresa infantil són generalment més elevades que les de pobresa, posant de manifest que **la pobresa a Osona afecta principalment a les llars amb població infantil**.

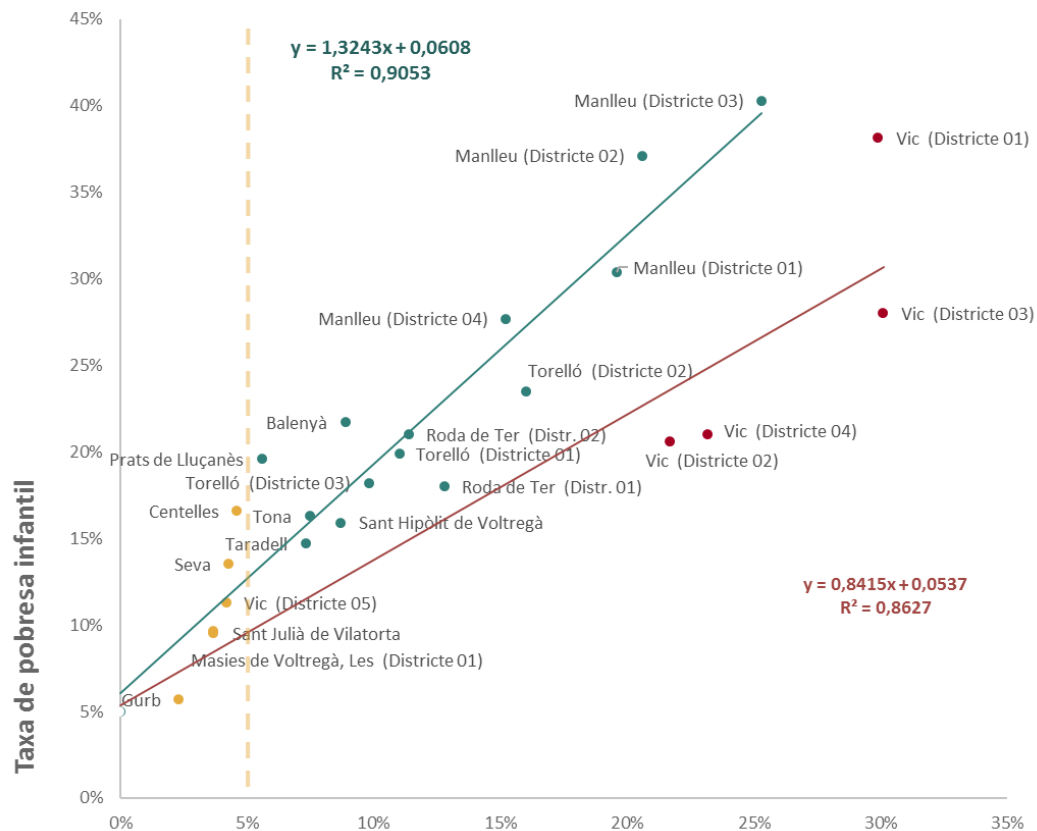
POBRESA INFANTIL

La taxa de pobresa infantil a Catalunya és del 24%. A Osona hi ha alguns districtes censals amb taxes superiors; destaquen tots els districtes de Manlleu, amb taxes entre 27,7% i 40,3%, i els districtes 1 i 3 de Vic amb taxes entre 28 % i 38%. El fet que a Vic, amb les taxes més altes d'estrangeria d'Osona, presenti una taxa de pobresa i una taxa d'atur estranger inferior a l'esperada, genera la hipòtesi de si el fet diferencial que té Vic de volum empresarial, connectivitat i accés als serveis, pot augmentar les probabilitats d'ocupabilitat de la població estrangera resident.

A banda d'aquestes diferències territorials, cal tenir en compte que el model de creixement demogràfic de la comarca, depenent de la immigració de països en vies de desenvolupament, **implicarà un creixement de la pobresa i de la pobresa infantil** si no es desenvolupen polítiques per revertir la situació.

L'estudi *Desigualtats socioeconòmiques en la salut i la utilització de serveis sanitaris públics en la població de Catalunya* de l'Observatori del sistema de salut de Catalunya, explica que la salut de les nenes i els nens depèn del nivell socioeconòmic dels seus progenitors. El percentatge de nenes i nens amb menor nivell socioeconòmic atesos als centres de **salut mental** multiplica per 4,4 i per 5,1 al de les nenes i nens amb major nivell socioeconòmic. La taxa d'hospitalització psiquiàtrica dels nens amb menor nivell socioeconòmic multiplica per 6,8 la dels nens amb major nivell socioeconòmic.

Relació taxa de pobresa infantil i taxa d'estrangeria a Osona

Taxa d'estrangeria

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Agència Tributària i IDESCAT

POBRESA I ENVELLIMENT

Pels municipis petits no hi ha disponibilitat de la taxa de pobresa per secret estadístic, però sí hi ha disponibilitat de les dades de renda, és per això que podem observar que en alguns municipis **on hi ha més població envellida la renda per llar s'aproxima als que tenen taxes de pobresa elevades**. Aquest fenomen no es dona en tots els municipis petits i amb població envellida, però sí que és rellevant el cas de Tavertet, Santa Maria de Besora, Sora, Montesquiú i Vilanova de Sau, on hi ha més llars que tenen una renda baixa i depenen principalment d'una pensió.

	Renda mitjana per llar	% població 65 i més	% llars principal font ingrés pensions	Índex de dependència senil
Tavertet	24.944€	26,1%	30,8%	40,28
Santa Maria de Besora	26.656€	27,3%	23,9%	44,83
Montesquiú	28.082€	21,5%	27,1%	35,25
Vilanova de Sau	28.550€	26,3%	22,7%	42,19
Sora	27.482€	19,0%	20,3%	29,77

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Agència Tributària i l'Observatori del Treball i Model Productiu.

En general, aquests municipis tenen un índex de dependència senil elevat. Tot i així, **això no sempre va associat a rendes baixes**, de fet els quatre municipis amb l'índex senil més elevat d'Osona (Sant Boi de Lluçanès, Sant Martí d'Albars, Rupit i Pruit i Oristà) són municipis amb rendes mitjanes-altes.

Per tant, podríem dir que el fet de tenir una població envellida no significa tenir més població en risc de pobresa, sinó que **aquesta depèn del tipus de pensió i la quantia, el fet de viure sol i l'accessibilitat a determinats serveis**.

Segons l'Estudi *Desigualtats socioeconòmiques en la salut i la utilització de serveis sanitaris públics en la població de Catalunya*, de l'Observatori del Sistema de Salut de Catalunya, la salut i la utilització de serveis de les persones de 65 anys i més està fortament relacionada amb la quantia de les seves pensions. La taxa de mortalitat de les persones de 65 anys i més que reben una pensió no contributiva (PNC) duplica tant en dones (33,5 per 1.000) com en homes (68,7 per 1.000), la de les persones amb rendes de 100.000€ o més (19,8 per 1.000 dones i 30,9 per 1.000 homes). **Les persones amb una PNC són sistemàticament les que presenten pitjors resultats de salut**. A Osona hi ha 750 persones en aquesta situació (497 de jubilació i 253 d'invalidesa), amb una mitjana mensual que no arriba als 400€.

POBRESA I ENVELLIMENT

Entre els pensionistes amb pensions contributives també observem diferències entre el grup amb rendes inferiors a 18.000€ i el grup amb rendes superiors a aquest import però inferiors a 100.000€, concretament el primer multiplica per 1,34 en dones i per 1,35 en homes la mortalitat del segon. En canvi, no s'observen diferències entre aquest segon grup i el grup de major renda (>100.000€). Semblaria que **està per baix o per dalt dels 18.000€ d'ingressos és determinant per l'evolució de l'estat de salut**. A Osona hi ha 27.388 pensionistes que es troben per sota dels 18.000€ anuals, el 83,2% dels que reben pensió contributiva.

Alhora es detecten diferències significatives en el nivell socioeconòmic entre les persones de 65 a 74 anys i les persones de 75 anys o més, ja que s'observen diferències en el nivell d'instrucció de la població i l'import de les seves pensions; es tracta de dues generacions diferents amb condicions laborals diferents. En aquest sentit, a Catalunya al voltant del 60% de la població de 75 anys o més té un nivell d'instrucció insuficient, mentre que en el cas de la població de 65 a 74 anys aquesta xifra és del 43%. A Osona destaca Manlleu, el Lluçanès, el Voltreganès i Sant Hipòlit de Voltregà amb més població envellida amb un nivell d'instrucció insuficient.

Població amb nivell d'instrucció insuficient 2014 (% brut) (ABS)

	CENTELLES		MANLLEU		LLUÇANÈS		SANT HIPÒLIT VOLTREGÀ		SANT QUIRZE BESORA		SANTA EUGÈNIA DE BERGA	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones	homes	dones	homes	dones	homes	dones
65-74 anys	42,73	49,72	48,45	58,94	42,5	51,38	51,97	62,95	32,3	41,37	35,47	44,15
75 anys i més	65,57	73,53	76,6	86,01	73,08	76,56	73,17	77,05	57,26	61,88	58,64	67,61

	TONA		VALL DEL GES		VIC 1 (Nord)		VIC 2 (Sud)		RODA DE TER		CATALUNYA	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones	homes	dones	homes	dones	homes	dones
65-74 anys	35,52	40,3	37,45	42,82	18,98	25,1	29,53	38,85	36,91	38,64	37,09	47,46
75 anys i més	63,39	68,57	56,84	62,12	32,61	42,48	51,72	56,59	58,01	61,17	57,64	68,58

Interpretació: es considera nivell d'instrucció insuficient si l'individu no sap llegir o escriure, o té estudis primaris (nivells 0 i 1 de la classificació CCED-2014 (A)).

Elaboració pròpia a través de les dades de l'Observatori del Sistema de Salut de Catalunya

ÍNDEX SOCIOECONÒMIC I CONDICIONS DE SALUT

Des de l'any 2015 el Departament de Salut utilitza un índex socioeconòmic compost (ISC) per Àrees Bàsiques de Salut, amb l'objectiu d'identificar aquelles àrees amb situacions més desfavorables. Aquest índex s'associa a més privació de serveis sanitaris que implica més dificultats per mantenir unes condicions de vida saludables, més deteriorament dels estils de vida, més morbiditat, més probabilitat d'agudització i menys doble cobertura sanitària.

L'índex es configura tenint en compte els següents indicadors: la renda, l'esperança de vida, el volum d'ocupacions manuals, el nivell d'instrucció, la taxa de mortalitat prematura i les hospitalitzacions evitables. Les dades estan agregades per Àrees Bàsiques de Salut que a Osona són 11:

- Centelles (Balenyà, Centelles i Sant Martí de Centelles)
- Lluçanès (Lluçà, Olost, Oristà, Perafita, Prats de Lluçanès, Sant Bartomeu del Grau i Sant Martí d'Albars)
- Manlleu (Manlleu)
- Roda de Ter (L'Esquirol, Les Masies de Roda, Roda de Ter, Rupit i Pruit, Tavèrnoles i Tavertet)
- Sant Hipòlit de Voltregà (Les Masies de Voltregà, Sant Hipòlit de Voltregà, Santa Cecília i Orís)
- Sant Quirze de Besora (Alpens, Montesquiú, Sant Agustí del Lluçanès, Sant Boi de Lluçanès, Sant Quirze de Besora, Santa Maria de Besora, Sobremunt, Sora i Vidrà)
- Santa Eugènia de Berga (Calldetenes, Espinelves, Folgueroles, Sant Julià de Vilatorrada, Sant Sadurní d'Osormort, Santa Eugènia de Berga, Taradell, Viladrau i Vilanova de Sau)
- Tona (El Brull, Malla, Seva i Tona)
- Vall del Ges (Sant Pere de Torelló, Sant Vicenç i Torelló)
- Vic-1 (Gurb i Vic Nord)
- Vic-2 (Muntanyola, Santa Eulàlia i Vic Sud)

Aquest índex és invers, és a dir, com més elevat el valor, pitjor són les condicions socioeconòmiques de la població. Les ABS d'Osona amb un índex més desfavorable són Manlleu (52,98), Vic-2 (46,56) i Sant Quirze de Besora (43,09). La mitjana d'Osona és de 40, molt similar a la de Catalunya (40,15).

ÍNDEX SOCIOECONÒMIC I CONDICIONS DE SALUT

Segons el valor de l'índex socioeconòmic, podem dividir Osona en tres zones; per una banda Manlleu i Vic 2, amb un ISC més elevat que la mediana catalana (52,98 i 46,56 respectivament), per l'altra banda la zona del Vic 1 i entorn de Tona i Santa Eugènia de Berga amb uns índexs inferiors al percentil 25 (29,99, 33,66 i 33,72 respectivament) i la resta de la comarca que se situa amb un índex socioeconòmic similar a la mediana catalana. En aquest sentit **Manlleu i Vic 2 en condicions socioeconòmiques es troben en una situació de vulnerabilitat superior.**

Cal tenir en compte que **les condicions socioeconòmiques són les que tenen una incidència major en la salut mental.** Els resultats d'aquest estudi també reforçarien al nostre context l'evidència de la influència d'estar en situació d'atur, que té a veure amb una taxa de pobresa més elevada, sobre l'estat de salut d'una persona, i que quant més temps perdura aquesta situació més es deteriora la salut.

L'estudi de l'Observatori del sistema de salut de Catalunya assenyala que **l'atur de llarga durada és un factor que influeix molt en l'aparició de noves malalties cròniques.** Agreuja el problema la precarització del treball, ja que perpetua els eixos de desigualtat, i és més freqüent en dones, persones immigrants, i entre treballadores i treballadors de classes socials manuals i de menor nivell d'estudis com s'ha assenyalat en aquest Informe.

De manera semblant, en els resultats de salut, **la taxa de mortalitat en les dones i els homes amb menor nivell socioeconòmic multiplica per valors entre 3 i 4 la de les dones i els homes amb major nivell socioeconòmic.** Les persones amb menor nivell socioeconòmic tenen una probabilitat quatre vegades major de morir abans dels 65 anys.

Els valors de la taxa de mortalitat, la taxa d'hospitalització psiquiàtrica, el consum d'antipsicòtics i la mitjana de receptes (en les persones entre 15 i 64 anys) segons nivell socioeconòmic segueixen una distribució exponencial: el valor corresponent al menor nivell socioeconòmic és molt més alt que el de la resta. És a dir, són indicadors especialment sensibles a les condicions socials extremes.

El nivell educatiu de les persones també és determinant per a l'ocupació, el sou i la salut, per a la mobilitat intergeneracional social i de salut, i determinant també per mitigar l'exposició als riscos econòmics i socials d'una crisi.

CONDICIONS DE SALUT

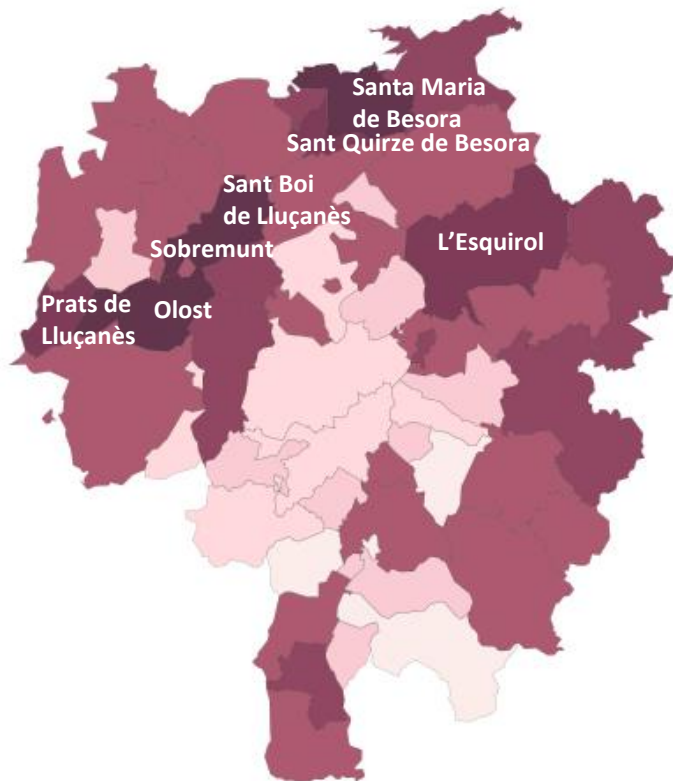
Actualment hi ha 160.464 persones assegurades al CatSalut que resideixen a Osona, xifra que suposa l'1,35% més de la població empadronada a la comarca. Segons les dades del Departament de Salut, **l'esperança de vida en néixer era de 82,9 anys a Osona**, lleugerament inferior a la mitjana catalana (83,5). En el cas de les dones, l'esperança de vida se situa en 86 anys (86,2 a Catalunya) i per als homes en 80 anys (80,7 a Catalunya). Comparativament amb la resta de comarques, Osona es posiciona en 20è lloc per a les dones, però en 32è per als homes. En conjunt la població d'Osona se situa en la posició 29 de les 42 comarques.

Segons les estadístiques del Departament de Salut, en relació a alguns indicadors de salut, es destaca l'àrea de Vic 2 com una zona amb un percentatge major de pacients crònics complexos que necessiten atenció individualitzada (67,5% quant la mitjana d'Osona és de 50%) i el municipi de Manlleu amb una taxa d'utilització entre la població adulta superior dels Centres de Salut Mental (40%, i entre les dones del 50% quant la mitjana d'Osona és del 30%). Per l'altra banda, Osona en conjunt destaca per tenir un temps de llista d'espera superior en operacions vinculades a l'envelliment i el desgast dels ossos, el temps de demora en les pròtesis de maluc (272 dies, 101 a Catalunya), la llista d'espera per una pròtesi de genoll (286 dies, 250 a Catalunya) i el temps d'espera per les intervencions de cirurgia cardíaca (95 dies, 61 a Catalunya). En canvi, la comarca té uns índex més favorables en hospitalitzacions potencialment evitables i per patologies cròniques.

En relació a les taxes de mortalitat estandarditzades per malalties, les comarques de la Catalunya Central destaquen per estar per damunt de la mitjana : **el càncer de mama, les malalties cerebrovasculars i els suïcidis**. A nivell territorial, la mortalitat està relacionada amb l'envelliment de la població, ara bé, destaca per damunt de tots l'ABS de Sant Quirze de Besora pel que fa a la taxa de mortalitat estandarditzada i sobretot en la mortalitat vinculada a les malalties com càncer (tumors) i relacionades amb l'aparell circulatori.

ENVELLIMENT I SALUT

Municipis amb més riscos associats a l'envelliment

Elaboració pròpia a través de les dades d'IDESCAT

Hi ha municipis a Osona amb un percentatge de població envellida per damunt de la mitjana comarcal, com Sant Boi de Lluçanès, Santa Maria de Besora, Perafita, Sant Quirze de Besora, Tavertet, Olost, l'Esquirol i Prats de Lluçanès. Ara bé, com s'ha dit anteriorment, quan analitzem la situació de les persones de més de 65 anys cal diferenciar entre dos grups; els que tenen entre 65 i 74 anys i els que tenen 75 o més. Aquest segon grup té una situació socioeconòmica i de salut pitjor que l'anterior. Per això, en alguns municipis, com Vic, on la població envellida té un pes menor, hi ha altres indicadors, com el volum de **persones de 75 anys o més que viuen soles**, que puja al 43,4%, quan la mitjana d'Osona és del 26,7%, que cal tenir en compte. De fet **Vic és el municipi de Catalunya amb el percentatge més alt**. Per tant, no només pot existir vulnerabilitat en els entorns més envellits, sinó també en entorns com el de Vic, on destaca la població jove, però que conviu amb molta població de 75 anys o més que viu sola.

A Osona, hi ha alguns municipis que presenten **majors riscos associats a l'envelliment**; com l'índex d'envelliment, de sobreenvelliment, el despoblament, el volum de persones majors de 64 anys dependents i el fet de tenir pensionistes amb rendes inferiors, són: Sant Boi de Lluçanès, Santa Maria de Besora, Olost, l'Esquirol, Prats de Lluçanès, Sant Quirze de Besora i Sobremunt. Municipis que es localitzen a la perifèria de la comarca, especialment al Lluçanès i a la Vall del Bisaura. Encara que també existeixen riscos elevats a la resta de municipis de la Vall del Ges, al Collsacabra i les Guilleries.

En aquesta línia, aquest 2020 **comença la dècada de l'envelliment saludable** (2020-2030), liderada per la Organització Mundial de la Salut, que obliga a les administracions a detectar mecanismes de discriminació d'accés i riscos a l'entorn que puguin afectar a les persones envellides per tal de garantir un envelliment saludable.

3.4. CONDICIONS DE LA DEMANDA

ENVELLIMENT I SALUT

Municipis	% població 65 i més	Índex d'envelliment	Índex de sobreenvelliment
Sant Boi de Lluçanès	32,3%	277,42	20,35
Santa Maria de Besora	27,3%	229,41	25,64
Perafita	26,7%	203,70	18,18
Sant Quirze de Besora	26,4%	185,33	21,58
Tavertet	26,1%	290,00	17,24
Olost	24,3%	197,95	25,26
Esquirol, l'	23,3%	168,01	19,24
Prats de Lluçanès	22,4%	173,48	23,90
Sobremunt	21,5%	283,33	35,29
Montesquiu	21,5%	122,35	20,19
Malla	21,0%	129,55	17,54
Sant Pere de Torelló	20,7%	133,69	19,80
Espinelves	20,4%	155,56	28,57
Sant Bartomeu del Grau	19,6%	136,36	16,97
Viladrau	19,6%	126,42	17,91
Sant Hipòlit de Voltregà	19,4%	118,04	26,85
Santa Cecília de Voltregà	19,3%	144,00	16,67
Centelles	19,1%	108,51	18,79
Torelló	19,0%	113,26	18,40
Tavèrnoles	18,1%	109,43	17,24
Sant Vicenç de Torelló	18,1%	104,29	25,48
Roda de Ter	18,0%	101,74	21,27
Masies de Voltregà, les	17,7%	108,84	16,61
Osona	17,7%	101,28	18,22

Elaboració pròpia a través de les dades d'IDESCAT

L'any 2017 hi havia a la comarca **5.264 persones amb grau de dependència reconegut amb PIA** (Programa Individual d'Atenció). Aquestes persones, són el 19,3% de les persones majors de 65 anys, i necessiten ajuda, en funció de la valoració del seu grau d'autonomia, per realitzar les activitats bàsiques de la vida diària.

Hi ha però un fet inesperat; en els municipis amb més pes de la població envellida no hi viu més població amb grau de dependència reconegut. Municipis com Sant Martí d'Albars, Vilanova de Sau, Rupit i Pruit, Oristà, Sant Sadurní d'Osormort, Perafita o Tavertet, es caracteritzen per tenir un pes important de població envellida, però en canvi tenen taxes de dependència baixes. Caldria analitzar millor aquest fenomen i esbrinar si es tracta de municipis on la població envellida té millors condicions de salut o bé si hi ha més xarxa familiar o comunitària que dona suport a les persones més grans en el seu dia a dia.

Juntament a l'indicador del grau de dependència, l'indicador de discapacitat, física o psíquica, de les persones de més de 65 anys, és útil per dimensionar les necessitats d'accedir a serveis de cura i salut del col·lectiu de la població de més edat. A Osona aquest indicador **s'ha incrementat un 70% en els darrers 10 anys**. Actualment hi ha 3.828 persones de més de 65 anys amb discapacitat.

MEDI AMBIENT I SALUT

Segons El Departament de Salut, amb les dades del Departament de Medi Ambient, **només la zona de la Plana de Vic ha superat el valor límit diari en ozó troposfèric**; cap zona més de Catalunya ha superat el valor límit anual. Aquest ozó troposfèric però no es genera a la Plana de Vic, sinó que té l'origen en els òxids de nitrogen que produeixen els cotxes i la indústria a l'àrea metropolitana de Barcelona, i en menor mesura les emissions de metà de la ramaderia intensiva. A la Plana de Vic la superació del límit és recurrent, especialment durant l'estiu, i aquest estiu del 2019 es van superar els màxims històrics registrats, de fa 16 anys.

Així mateix, una exposició prolongada a nivells alts d'ozó pot arribar a **reduir la capacitat pulmonar i provocar seriosos problemes respiratoris**. Els nens, els ancians i les persones amb problemes respiratoris o malalties del cor són la població més sensible a aquest contaminant, encara que no impedeix que pugui afectar persones sanes que es moguin en un ambient contaminat. En especial, els nens és la població que es pot veure més perjudicada per aquest contaminant ja que, d'una banda, els seus pulmons es troben en fase de desenvolupament i respiren molt més ràpidament i profundament que els adults. Malgrat això, encara no es disposa de dades desagregades per comarques per mesurar l'impacte d'aquest contaminant en la salut dels osonencs, si sabem que a Osona destaca alguna malaltia amb taxes de prevalença més altes, com l'esclerosi múltiple amb més de 100 casos per cada 100.000 habitants (les causes de la malaltia són desconegudes però es creu que hi influeixen tant factors genètics com ambientals).

En conclusió, s'identifiquen tres agreujants de la salut dels residents a Osona, un de l'àmbit socioeconòmic, un altre demogràfic i l'altre de l'àmbit medi ambiental:

- L'atur i la pobresa
- L'envelliment
- La contaminació

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

FACTORS ESTRUCTURALS

DEMOGRAFIA

Creixement migratori, envelliment i dualitat territorial.

- Creixement de la població fonamentada en la immigració de països del tercer món (2030)
- Projeccions demogràfiques amb més població envellida, hi hauran més de 17.000 persones de més de 64 anys en 20 anys.
- Es manté la dualitat territorial en divergències demogràfiques, la plana de Vic concentra les onades migratòries, principalment a Vic i Manlleu, mentre l'entorn a la perifèria de la plana s'envelleix i es despobla.

INFRAESTRUCTURES

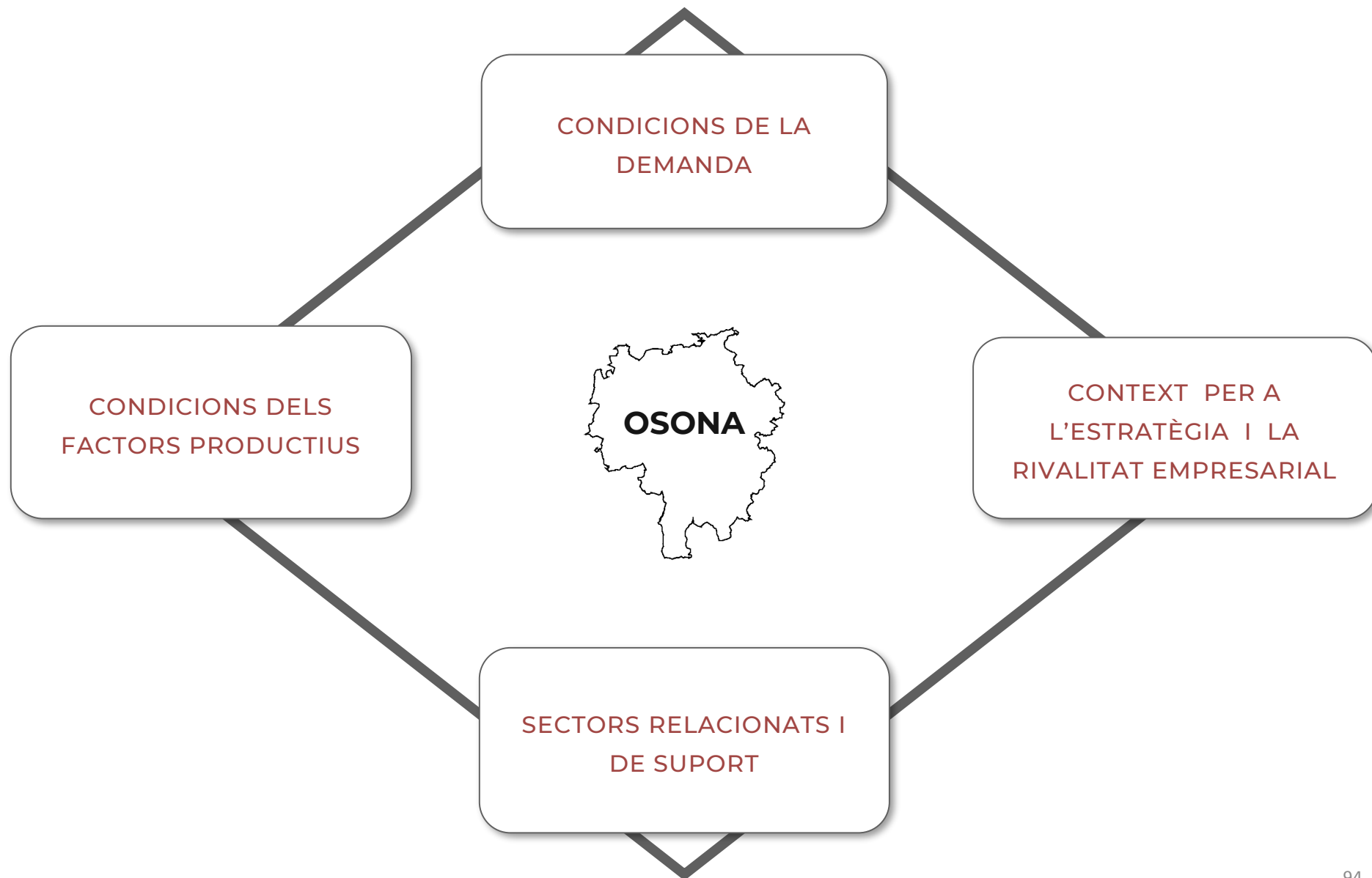
Millor connectivitat des de Vic i a la Plana, poc ús del transport públic i concentració dels centres educatius a Vic.

- La Plana de Vic està ben comunicada amb eixos viaris principals.
- El 88,2% dels desplaçaments són interns dins la comarca. Transport públic poc utilitzat i amb una oferta inadequada.
- Concentració a la Plana de Vic, i principalment a la ciutat de Vic dels centres postobligatoris.

MACROECONOMIA

Desacceleració, poc volum i valor dels serveis i poca correlació entre benefici empresarial i renda de les famílies.

- Economia i comerç mundial en desacceleració amb riscos de fort impacte cap a la indústria mundial. Canvi de cicle econòmic fins el 2020, amb creixement molt moderat i moderació de les exportacions.
- Osona creix menys que el conjunt de Catalunya pel poc volum dels serveis intensius en coneixement, que decreixen, i pel creixement més moderat de la indústria alimentària.
- El benefici empresarial de la comarca d'Osona i el creixement del PIB no manté una correlació amb el nivell de renda de les famílies.

CONDICIONS DELS FACTORS PRODUCTIUS

- Població similar a la mitjana europea però amb un nivell formatiu més baix.
- La taxa de graduació a l'ESO i la taxa d'escolarització als 17 anys són altes, però amb diferències segons la nacionalitat. Una taxa de graduació en ESO elevada no és garantia de continuïtat en el sistema educatiu.
- Més abandonament escolar en postobligatoris que a la resta de Catalunya, especialment en CFGM.
- Els graduats universitaris no es corresponen a les necessitats d'especialització que requereix el territori.
- Existeix un desencaix entre oferta formativa i necessitats del mercat de treball.
- Alta dependència a les activitats manuals industrials, amb més sinistralitat i encara temporalitat elevada.
- Alt risc d'automatització de les feines rutinàries i manuals de la indústria.
- Salaries baixos comparativament amb la mitjana catalana, amb riscos per no atraure/retenir talent.
- Atur elevat comparat amb el context europeu encara que amb una reducció constant però més lenta.
- Cronificació a l'atur especialment els majors de 55 anys, els estrangers i les dones.

CONTEXT PER A L'ESTRATÈGIA I LA RIVALITAT EMPRESARIAL

- Empreses petites, 74% amb menys de 5 treballadors i el 75% factura menys d'1 milió d'€.
- 15 empreses facturen el 49%, pertanyen principalment a la cadena agroalimentària.
- A Osona la dimensió empresarial és clau per a l'activitat exportadora.
- El 53,8% de la facturació de les empreses d'Osona prové d'empreses exportadores.
- Desacceleració del ritme de creixement dels llocs de treball i risc d'encadenar trimestres amb decreixement.
- Des de mitjans del 2019 hi ha menys llocs de treball a Osona que fa un any.
- Canvi consolidat als escorxadors des del règim d'autònoms al règim general.
- Saldo de llocs de treball negatiu i pocs llocs de treball intensius en coneixement.
- Osona ha basat el creixement en la intensitat del treball i no en la intensitat del coneixement.
- Disminueix la productivitat per treballador com a conseqüència de l'actual model de creixement.
- Salari més baixos comparativament a l'àrea metropolitana de Barcelona.

SECTORS RELACIONATS I DE SUPORT

- L'agroindústria i el metall són les agrupacions sectorials amb més nivell d'especialització a la comarca.
- Osona té una economia menys diversificada que la catalana.
- Osona té similituds amb regions europees amb molta ocupació a la indústria de baixa tecnologia i poca ocupació en serveis intensius en coneixement.
- La cadena de valor agroalimentària aporta aproximadament un quart del VAB comarcal.
- Les primeres baules de la cadena agroalimentària tenen un impacte ecològic directe en la transformació del medi natural.
- El 13% dels declarants de la DUN, concentren el 50% de les hectàrees explotades.
- En la ramaderia predomina l'explotació de porcí (35,8%). A la comarca d'Osona hi ha 6 porcs/persona.
- Osona és la 2a comarca amb més contaminació per nitrats en les seves aigües subterrànies. En els darrers 10 anys la contaminació d'aigües a Osona no ha variat.
- Mala gestió i excés de producció de residus per l'explotació ramadera i per part d'algunes indústries, amb recurrents incompliments de les inspeccions ambientals.
- Osona té dèficit de llocs de treball en sector serveis, només el comerç i la distribució mantenen un superàvit en llocs de treball.
- Osona té pocs serveis d'alta tecnologia, de mercat i financers, i els pocs es concentren a Vic.

CONDICIONS DE LA DEMANDA

- La renda mitjana d'Osona és similar a la mitjana catalana, i presenta menys desigualtat que altres comarques com el Barcelonès, el Bages i el Vallès Oriental.
- La desigualtat de rendes a Osona és inferior no per tenir una renda mitjana més elevada sinó per no tenir declarants amb rendes dels trams més elevats.
- L'accés a l'habitatge a Osona no presenta un problema comparable al que es produeix a altres territoris.
- A Osona el 13,1% de la població viu en llars sota el llindar de la pobresa, més de 20.000 persones.
- Hi ha una forta relació entre atur, altes taxes d'estrangeria i les taxes de pobresa i pobresa infantil elevades.
- La pobresa està localitzada en unes zones urbanes molt concretes.
- La pobresa a Osona afecta principalment a les llars amb població infantil.
- El fet de tenir una població envellida no significa tenir més població en risc de pobresa, sinó que aquesta depèn del tipus de pensió i la quantia d'aquesta, el fet de viure sol i l'accessibilitat a determinats serveis.
- Les condicions socioeconòmiques, fortament vinculades a l'atur, afecten a la salut mental, a les malalties cròniques i a la probabilitat de morir abans dels 65 anys.
- La Plana de Vic supera els límits diaris d'ozó troposfèric. Això té efectes en la salut, sobretot malalties respiratòries.

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

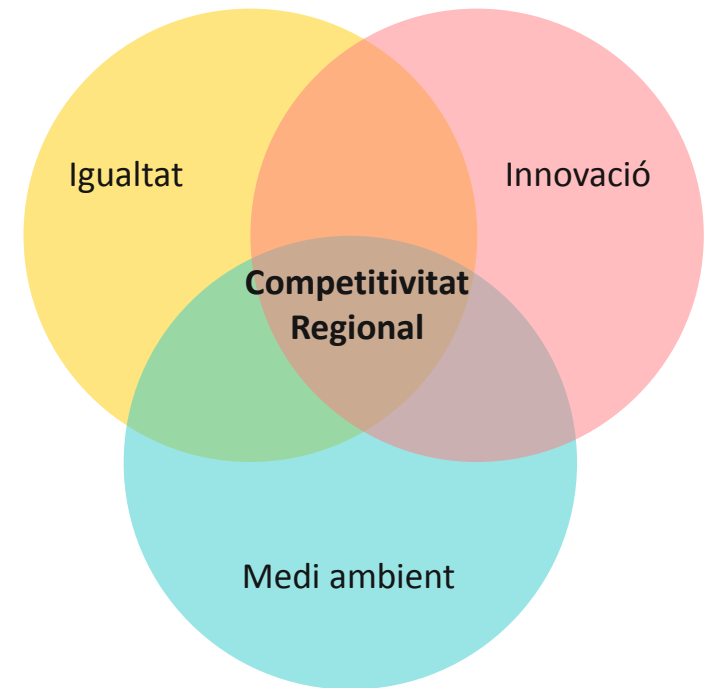
Segons explica el World Economic Forum, en el seu informe *The Global Competitiveness Report (2019)*, la competitivitat d'un territori depèn de la seva estabilitat a llarg termini, i aquesta vindrà determinada per un creixement econòmic sostingut, la cohesió social i la sostenibilitat.

Quan parlem de **creixement econòmic sostingut** parlem d'un creixement enmarcat dins un nou paradigma tecnoeconòmic basat en l'economia del coneixement que ja no depèn de la dimensió del mercat sinó de la capacitat d'**innovació** en els processos productius. Les empreses no són més competitives per tenir més presència en un mercat sinó per mantenir-se en aquest, per obtenir beneficis i per una capacitat d'adaptació als canvis de la demanda. Aquest fet requereix d'una inversió en sistemes més productius basats en el coneixement, la innovació, la creativitat i la flexibilitat.

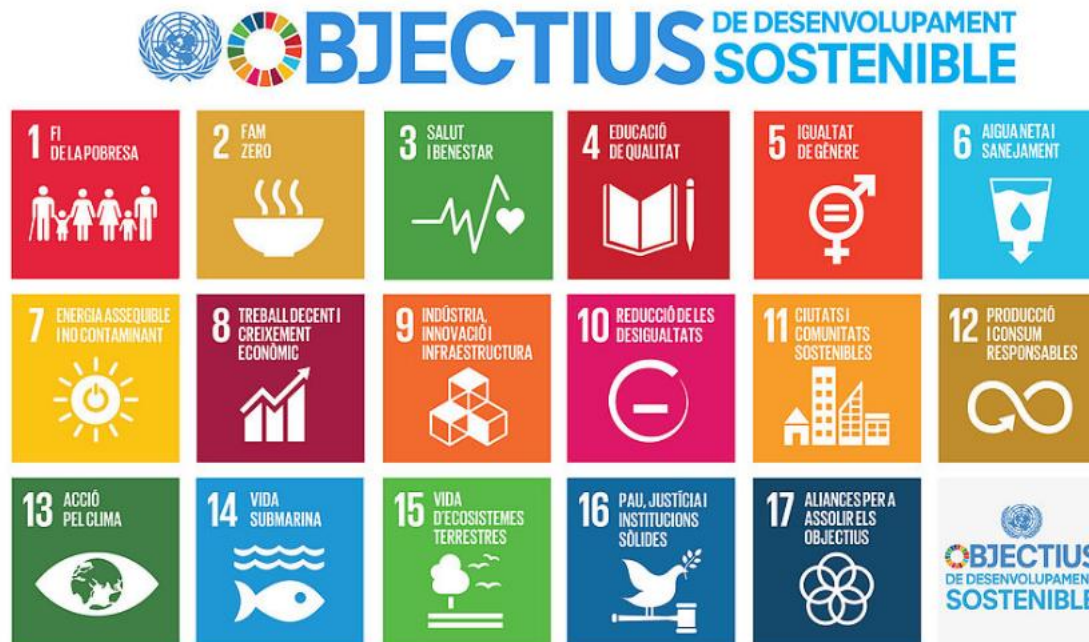
Quan parlem de **cohesió social** parlem de la correlació entre els beneficis de l'activitat empresarial i la renda de les famílies. Sobretot quan aquesta correlació incideix en la **reducció de les desigualtats** econòmiques, ja que aquestes minven la competitivitat territorial al no fer possible l'aprofitament del talent potencial del propi territori i les oportunitat de nous negocis que es generen a l'entorn del benestar de la ciutadania.

Quan parlem de **sostenibilitat** parlem de la capacitat del model productiu per adaptar-se als estàndards de l'economia circular en l'aprofitament dels residus, la reducció de la petjada ecològica i la innovació en l'economia verda basada en la protecció del **medi ambient**.

El mateix informe diu que els països més competitius són aquells més desenvolupats tecnològicament, aquells que tenen un índex Gini més baix i aquells amb menys impacte mediambiental de la seva economia.

En aquesta línia trobem en el desenvolupament sostenible un enfocament complet que uneix l'àmbit econòmic, el social i el mediambiental. La Agenda 2030 de les Nacions Unides aprovada al 2015 estableix un nou marc a nivell mundial amb 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) enfocats a la dignitat humana, l'estabilitat regional i mundial, la salut del planeta, la justícia social i la resiliència i la prosperitat de l'economia.

En aquest sentit el 5è Informe de Competitivitat de la comarca d'Osona pretén alinear la diagnosi amb un relat orientat a l'acompliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i els tres criteris establerts per mesurar la competitivitat regional.

Es fa palès que el camí per assolir el creixement de la competitivitat no només és compatible amb l'equitat social i la sostenibilitat mediambiental sinó que a més pot provocar un creixement econòmic de qualitat. El repte és implementar una agenda que reuneixi i acordi una solució compartida entre tots els agents polítics, els agents empresarials i la ciutadania. No fer-ho pot posar en perill les generacions presents i futures.

En referència als Objectius de Desenvolupament Sostenible, els indicadors presentats en aquest informe posen de manifest que la comarca d'Osona no està aliniada sota els criteris de creixement basat en la innovació, de benestar basat en la cohesió social i la reducció de les desigualtats i en la sostenibilitat medi ambiental. La diagnosi conclou que Osona ha basat el seu creixement en la intensitat del treball i no en la intensitat del coneixement.

La comarca es basa en un model empresarial amb poques empreses tractores, principalment vinculades al sector agroindustrial, les quals aprofitant el context econòmic internacional han pogut créixer exportant producte commodity sense la necessitat d'invertir en recerca i desenvolupament. Però aquest model basat en l'increment d'una quota de mercat no respon als criteris de la competitivitat ja que no garanteix l'estabilitat en el mercat, l'obtenció de beneficis a llarg termini i la flexibilitat per adaptar-se a les noves demandes del mercat. És per això que la dependència de les exportacions de producció no intensiva en coneixement genera vulnerabilitats en l'estabilitat del model productiu comarcal. Alhora aquest model productiu manté un dèficit en serveis intensius en coneixement, especialment en serveis d'alta tecnologia, de mercat i financers. Els pocs serveis que hi ha pertanyen a la sanitat, l'educació i l'administració pública, i estan concentrats a Vic.

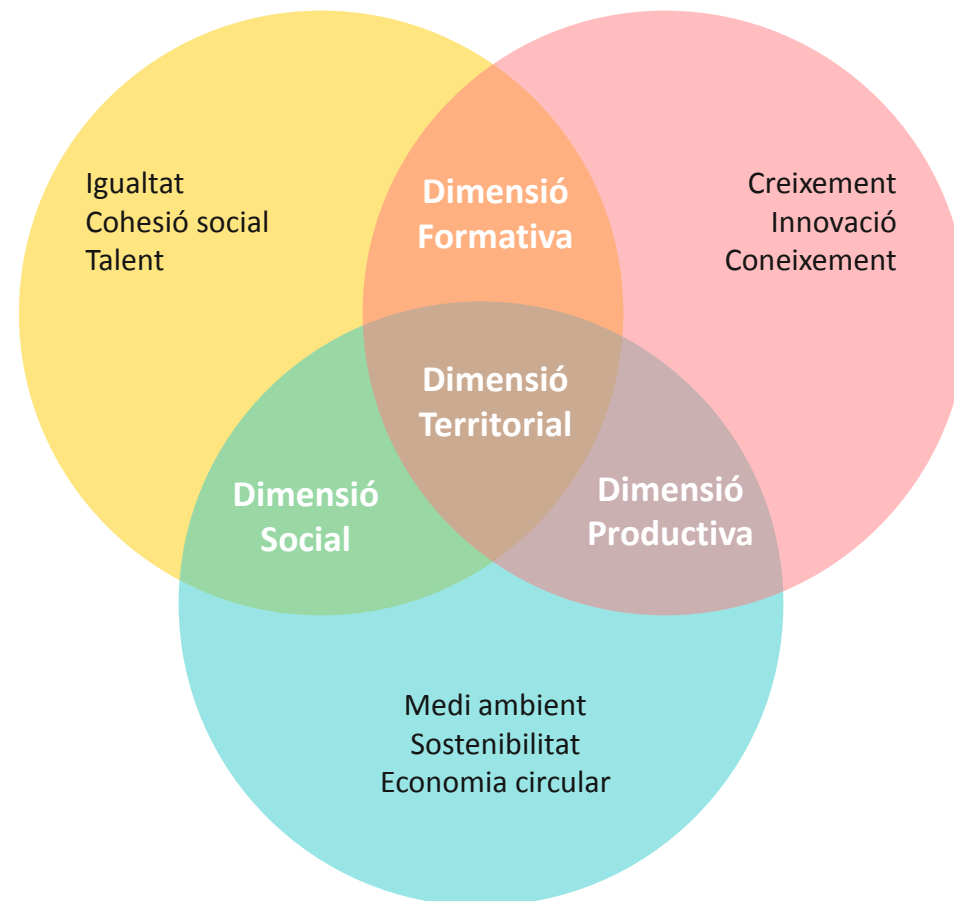
A més a més, el model s'ha basat en la contractació temporal i d'ocupacions amb tasques rutinàries i manuals, fàcilment automatitzables, les quals no ajuden a la millora del nivell formatiu de la població i a la millora de l'encaix entre oferta formativa i necessitats del teixit empresarial. Per una banda, aquest teixit empresarial que demanda perfils de baixa qualificació no afavoreix la renteció de talent ja que aquells amb estudis superiors o ocupen llocs de treball que requereixen una formació inferior i que ofereixen salaris més baixos, o opten per marxar a treballar fora de la comarca. Per altra banda, no incentiva que els treballadors amb poc nivell formatiu millorin les seves competències ja que el teixit empresarial els llocs de treball de comandament mitjà els ocupen treballadors amb estudis superiors i existeix una alta demanda per ocupacions de peonatge industrial.

Osona té una forta dependència de la cadena agroalimentària especialitzada en la indústria del porcí, fet que ha generat molts llocs de treball però també un impacte negatiu sobre el medi ambient, de fet Osona és la segona comarca catalana amb més contaminació a les aigües freàtiques. A més a més, la comarca es veu afectada per la contaminació de l'aire com a conseqüència de la proximitat a l'àrea metropolitana de Barcelona i a l'orografia del territori.

A la vegada el mercat de treball no presenta criteris d'equitat i discrimina especialment a estrangers, majors de 54 anys i dones, col·lectius més cronificats a l'atur. De fet, la pobresa afecta a aquelles zones on hi ha més aturats i població estrangera. I sobretot afecta a les llars amb infants, amb implicacions sobre la salut mental i sobre el nivell competencial. Els alumnes nascuts en una llar de baix nivell socioeconòmic presenten un risc de tenir un nivell de competències científiques sis vegades inferior d'aquells que han nascut en llars amb un nivell alt.

Per l'altra banda les àrees amb unes taxes d'envelliment més elevades presenten unes necessitats diferenciades per assolir uns nivells de benestar propis d'una economia competitiva com l'accés a determinats serveis vinculats a la cura de les persones. Les condicions socioeconòmiques afecten a la salut, a les competències formatives i en conjunt al desenvolupament econòmic sostenible.

Per tot això, la definició dels reptes de futur de la comarca d'Osona, malgrat la transversalitat de molts d'aquests, es poden classificar en quatre grans dimensions: la dimensió productiva, la dimensió formativa, la dimensió social i la dimensió territorial.

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

DIMENSIÓ TERRITORIAL

Concertar, acordar i definir **una agenda estratègica 2030** on els agents polítics, econòmics i socials d'Osona estableixin un full de ruta per abordar les línies més rellevants en l'àmbit territorial. La necessitat de concretar aquesta agenda s'ha prioritzat en totes les dimensions i en dependrà el futur del desenvolupament i benestar d'Osona. En aquest sentit cal:

- Prioritzar el **model de governança** i tendir cap a un model públic-privat per liderar els projectes estratègics de la comarca.
- Redefinir els **rols de les ciutats de la comarca** per evitar la consolidació d'un model radial i apostar cap a un model en malla amb nodes per cohesionar el territori. Cal aconseguir el desdoblament de la **línia ferroviària R3** i que Rodalies arribi fins a Torelló per tal de vertebrar la comarca; i innovar per garantir una **mobilitat menys dependent del vehicle privat** a les zones més perifèriques d'aquest eix vertebrador. També cal apostar per una **descentralització dels eixos d'activitat** de la comarca i posar en valor i incentivar l'especialització econòmica de cada àrea del territori. I definir les zones de **nova ruralitat** fent-les atractives aprofitant la baixa densitat i la relació amb el medi natural, amb la dotació de més serveis vinculats a la tecnologia.
- Prioritzar la **sostenibilitat sociodemogràfica i mediambiental**. Per un costat, mitigar la dependència de mà d'obra barata i ocupacions manuals i rutinàries provocades per l'actual model productiu que incentiva onades migratòries de països en vies de desenvolupament concentrant-les a Vic i a Manlleu; i incentiva el baix nivell formatiu de la població. I per l'altre costat, apostar per una major tecnificació i especialització de la indústria alimentària aliniada amb les noves tendències alimentàries i de sostenibilitat mediambiental per tal de reduir l'impacte ecològic al territori.
- Posar en valor les potencialitats de la transformació social a través de la **perspectiva de gènere i la multiculturalitat**. Per una banda, les dones han de tornar a tenir un paper central a la quarta revolució industrial com ho van fer a la primera. La transformació de la indústria alimentària i la introducció de nous sectors ha de fer-se sota la mirada de gènere per reduir les actuals bretxes entre homes i dones. I per l'altra banda, la diversitat cultural existent és un valor a potenciar per tal d'enriquir les mirades de transformació social i econòmica de la comarca i integrar en aquest procés a tots els col·lectius residents a Osona.

DIMENSIÓ PRODUCTIVA

Compartir i concretar una **agenda público-privada** per treballar en l'evolució del canvi de model productiu per tal de **posicionar a Osona com a referent en el canvi de model productiu** cap a una indústria més sostenible, amb més qualitat en el treball, més digitalitzada i més aliniada amb les tendències relacionades amb els canvis d'hàbits de consum, l'economia platejada, l'economia circular i l'economia col·laborativa. A la vegada, reduir la dependència a la indústria agroalimentària i diversificar l'economia.

- El repte principal és la **diversificació de les activitats en l'àmbit agroalimentari** i la **diferenciació** incrementant el valor afegit en la producció en tota la cadena, posant èmfasi en l'àmbit rural en la millora de la competitivitat dels petits productors agroalimentaris i generant nova empenedoria en aquest sector.
- Cal alinear-se a **les noves tendències de consum alimentari**, que impliquen una reducció del consum de la carn i un creixement dels productes vegetals, ecològics i lliures d'antibiòtics. A més dels clean labels i la sostenibilitat, relacionada amb **l'economia circular**, és a dir, el packaging, els residus que es generen i el cost energètic.
- Sota la **col·laboració público-privada** s'hauria d'aconseguir el finançament i el suport efectiu d'empreses del territori per tal que 5 projectes empresarials aconseguixin més impacte al territori i siguin exemples a seguir.
- Crear uns **espais d'innovació i col·laboració** per incubar nous projectes tecnològics, indústries creatives i serveis intensius en coneixement per tal de revertir el model basat en la intensitat de treball.

Promoure un **ecosistema facilitador** i atractiu que es basi en connectar persones, projectes, empreses per ajudar a captar talent.

Per això cal coordinar els agents del territori en una xarxa amb l'objectiu de:

- Dibuixar una **base de dades d'Osona** amb professionals, directius, emprenedors i investigadors i **espais de relació**, que permetin posar-se en contacte i puguin vincular-se a projectes innovadors per resoldre necessitats i generar oportunitats de negoci a la comarca.

DIMENSIÓ FORMATIVA

Desenvolupar un **model de formació professional propi a Osona** dissenyat per tots els actors implicats. L'objectiu del model és comptar amb una formació professional a la comarca que integri el doble repte de centralitzar la gestió de la FP i desconcentrar-ne la seva implementació pel territori per fer front a les barreres de mobilitat. Un model de FP que interaccioni de manera permanent amb els agents per tal de conèixer les necessitats empresarials i les vocacions professionals i millorar l'encaix entre l'oferta formativa i la demanda del mercat de treball.

Per fer-ho cal implicar els joves, els centres educatius, les empreses, i l'Administració per connectar, generar sinèrgies i treballar en clau comarcal amb l'objectiu de:

- Crear un **model de la FP en xarxa**; que s'ha de vertebrar i ha de fer de nexa connector entre tots els agents per planificar els cicles i programes formatius que s'han de realitzar a la comarca. Els centres de FP de la comarca juntament amb la UVic haurien de treballar per definir aquest model per tenir un centre integrat públic i mancomunat en xarxa que pugui competir amb els centres de FP integrats de referència a nivell europeu i per tenir més accés a nous recursos.
- Crear un **programa d'estades de professorat** de cicles formatius a les empreses de la comarca per millorar l'orientació formativa i professional (shadowing).
- Dissenyar una **estratègia per fomentar la formació contínua** dels treballadors durant tota la seva etapa professional. Aprofitar els recursos disponibles i que les empreses no estan utilitzant.

Continuar **lluitant contra l'abandonament dels estudis** i recuperar i permetre que els joves desenvolupin els seus itineraris formatius amb èxit. Per fer-ho cal una aposta dels centres educatius i les empreses per establir una figura orientadora amb coneixements de l'àmbit formatiu i l'àmbit professional amb l'objectiu de:

- Crear un programa d'Orientació acadèmica i professional per l'Educació Secundària Obligatòria a Osona per ajudar a visualitzar els itineraris formatius als joves des de l'inici de l'educació secundària mitjançant l'**orientació personalitzada**.
- Consolidar l'**observatori de les transicions educatives** a Osona. Potenciar el desplegament del Consell Orientador en línia i els XAT (Xarxes d'Acompanyament a la transició).
- Consolidar i desplegar nous programes experimentals a la comarca **que permetin la reinserció educativa** d'efectius joves que abandonen prematurament els estudis i que els connecti de nou amb els itineraris de formació existents a Osona mitjançant els suports educatius que aquest tipus de projecte els ofereix, prestant especial atenció en el potencial de la FP Dual.

DIMENSIÓ SOCIAL

Empoderar la població a través del desenvolupament de l'autonomia personal i de la igualtat d'oportunitats mitjançant un sistema de protecció que eviti l'exclusió social i garanteixi la dignitat de les persones.

Per fer-ho cal una governança inter-institucional i transversal acordada entre els diferents agents polítics i socials amb l'objectiu de:

- Desenvolupar un projecte pilot d'**atenció integrada social i sanitària** per a persones vulnerables. Haurà de compartir una mateixa visió i relat per garantir una governança generosa i un finançament adequat. Cal reconduir el model de benestar actual cap a un model de benestar més equitatiu i més adaptat a la realitat comarcal d'Osona.
- **Desenvolupar programes preventius per reduir la taxa de pobresa infantil**, que es produeix majoritàriament en entorns on els progenitors tenen feines precàries o estan en situació d'atur. Aquesta situació afecta especialment a la població d'origen estranger. La pobresa infantil té repercussió directa en les condicions de vida i la salut de les generacions futures.

Promoure la **nova economia de l'acompanyament i les cures**

- Cal aprofitar la tendència de l'**envelliment com a oportunitat**. Desenvolupar nous projectes que mitjançant la formació i el mentoratge puguin reincorporar en aquesta nova economia a col·lectius d'aturats amb baix nivell formatiu i treballadors d'ocupacions manuals i rutinàries que poden tenir risc de quedar fora del mercat laboral per l'automatització. Projectes que serveixin per donar resposta alhora a les persones envellides que viuen soles i aquelles que viuen lluny dels serveis.
- Treballar sobre el concepte de **ciutat cuidadora**. Impulsant una xarxa municipal informal que incorpori els valors de comunitat, l'acompanyament, la corresponsabilitat (joves estudiants amb necessitat d'habitatge)

- 1. INTRODUCCIÓ**
- 2. METODOLOGIA**
- 3. PRESENTACIÓ DE LA COMARCA D'OSONA**
- 4. FACTORS ESTRUCTURALS DE LA COMPETITIVITAT**
 - 4.1. Factors demogràfics
 - 4.2. Macroeconomia
 - 4.3. Infraestructures
- 5. POSICIONAMENT COMPETITIU DE LA COMARCA D'OSONA**
 - 5.1. Condicions dels factors productius
 - 5.2. Context per a l'estratègia i la rivalitat empresarial
 - 5.3. Sectors relacionats i de suport
 - 5.4. Condicions de la demanda
 - 5.5. Diamant de la comarca d'Osona
- 6. CONCLUSIONS I REPTES DE FUTUR**
 - 6.1. Creixement, benestar i sostenibilitat
 - 6.2. Principals reptes de la comarca
- 7. BIBLIOGRAFIA I ANNEXOS**

BIBLIOGRAFIA

INFORMES

AGÈNCIA DE QUALITAT I AVALUACIÓ SANITÀRIES DE CATALUNYA. Desigualtats socioeconòmiques en salut i la utilització de serveis públics en la població de Catalunya. 2017.

BBVA. Anuari econòmic comarcal 2019.

CAMBRA DE COMERÇ DE BARCELONA. Memòria econòmica de Catalunya 2018.

COTEC. Informe COTEC 2019.

C-INTEREG. Informe trimestral 2010-2019.

DEPARTAMENT DE VICEPRESIDÈNCIA I D'ECONOMIA I HISENDA. Informe anual de l'economia catalana 2018. Setembre 2019.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA. Estructura Empresarial de la demarcació de Barcelona, 2018.

OBSERVATORI DE LA INDÚSTRIA. M HERÁNDEZ. Impacte laboral de la indústria 4.0 a Catalunya.

OBSERVATORI SOCIOECONÒMIC D'OSONA. A qui, on i com s'està contractant a Osona. 2017.

OBSERVATORI SOCIOECONÒMIC D'OSONA. Estudi dels factors per a la millora de l'ocupabilitat a la comarca d'Osona. 2019.

OBSERVATORI SOCIOECONÒMIC D'OSONA. Informe de competitivitat de la comarca d'Osona, 1-4 edició.

ORKESTRA. INSTITUTO VASCO DE COMPETITIVIDAD. Informe de Competitivitat del País Vasco. 2019.

UNIVERSITAT DE VIC. UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA. Memòria anual 2018.

SERVICIO PÚBLICO DE EMPLEO ESTATAL. Informe de prospección y detección de necesidades formativas. 2018.

WORLD ECONOMIC FORUM. Annual Report 2019.

BASES DE DADES

AGÈNCIA TRIBUTÀRIA

AUTORITAT DE TRANSPORT METROPOLITÀ

DATAKOMEX

DEPARTAMENT D'AGRICULTURA, RAMADERIA, PESCA I ALIMENTACIÓ

DEPARTAMENT DE MEDI AMBIENT I HABITATGE

DEPARTAMENT DE SALUT

DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ

DEPARTAMENT D'EMPRESA I CONEIXEMENT, UNIVERSITATS I RECERCA

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

EUROSTAT

INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA (IDESCAT)

INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA (INE)

OPENROUTSESERVICE

OBSERVATORI DEL TREBALL I MODEL PRODUCTIU

REGISTRE MERCANTIL

SEGURIDAD SOCIAL, MUESTRA CONTINUA DE VIDAS LABORALES

SERVICIO PÚBLICO DE EMPLEO ESTATAL

ANNEXOS

INDICADORS

4.1. Factors demogràfics

Població

Creixement de la població

Creixement natural de la població

Saldo migratori

Distribució de la població

Índex de dependència juvenil

Índex de dependència senil

Índex de dependència global

Població estrangera

Taxa d'estrangeria

Índex d'envelliment

Índex de sobreenvelliment

Projeccions de població

4.2. Macroeconomia

PIB

Variació del PIB

Exportacions

Indústria

Comerç mundial

Renda familiar sobre el Valor afegit brut

4.3. Infraestructures

Desplaçament dels residents a Osona

Tipus de desplaçaments

Utilització dels diferents modes de transport

Oferta de transport públic

Nombre de centres d'estudis

Graus, màsters i programes de doctorat

Grups de recerca, càtedres i centres de recerca

Centres formatius de grau mitjà i superior

5.1. Condicions dels factors productius

Composició de la població

Taxa de graduació total i per nacionalitat

Taxa d'escolarització als 17 anys

Nombre d'alumnes

Matrícules als centres formatius

Nous titulats

Encaix formació – mercat de treball

Contractació i tipus

Afiliació de residents

Ocupacions segons índex sintètic

Ocupacions i sectors amb més risc d'automatització

Salari

Atur per sexe, edat i nacionalitat

ANNEXOS

INDICADORS

5.2. Context per l'estratègia i la rivalitat empresarial

Valor afegit brut

Empreses segons nombre de treballadors

Empreses segons volum de facturació

Altes i baixes empresarials

Internacionalització, nombre d'empreses

Llocs de treball

Assalariats

Autònoms

Saldo de llocs de treball

Productivitat

5.3. Sectors relacionats i de suport

VAB per sectors

Nivell d'especialització

Indústria d'alta tecnologia i serveis intensius en coneixement

Estructura empresarial de la cadena agroalimentària

Usos del sòl

Producció agrària

Producció ramadera

Inspeccions ambientals

Concentració de nitrats a les fonts d'aigua

Serveis d'alta tecnologia, de mercat i financers

5.4. Condicions de la demanda

Taxa Arope

Renda mitjana per habitant i llar

Distribució de la renda familiar

Índex Gini

Fonts principals de la renda familiar

Condicions per l'accés a l'habitatge

Població sota el llindar de la pobresa

Atur, estrangeria i taxa de pobresa

Pobresa infantil

Envelliment

Índex socioeconòmic

Malalties

Esperança de vida

Mortalitat

ANNEXOS

TAULES, GRÀFICS I MAPES

4.1. Factors demogràfics

Mapa evolució de la població 1998-2018 per municipis

Gràfic piràmide de població Osona i Catalunya

Gràfic evolució taxes creixement natural i migratori

Taula projeccions de població 2000-2018-2030

Gràfic evolució de les migracions

Taula índexs demogràfics principals 2030

Taula índex demogràfics principals mida municipi

Mapa envelliment per municipis

4.2. Macroeconomia

Taula previsions de creixement econòmic

Gràfic saldo comercial

Gràfic evolució de les exportacions catalanes

Gràfic rellotge econòmic de Catalunya i Osona

Gràfic evolució del VAB i el VAB per sectors

Gràfic PIB i renda familiar

4.3. Infraestructures

Mapa infraestructures d'Osona

Taula graus, màsters, doctorats, grups de recerca, càtedres i centres de recerca UVic

Taula centres de Cicles formatius de grau mitjà i superior

5.1. Condicions dels factors productius

Gràfic composició de la població a Osona

Gràfic distribució de l'alumnat a Osona

Gràfic taxa de graduació 4rt ESO segons origen

Gràfic alumnes que es graduen per cada 100 matriculats a l'inici de l'ensenyament

Gràfic graus universitàries amb més accés

Gràfic evolució dels nous titulats de graus i màsters residents a Osona

Taula activitats econòmiques amb millor evolució de l'ocupació

Gràfic encaix de les famílies de CFGM i CFGS al mercat laboral

Taula alumnes FP d'altres comarques estudiant a Osona

Taula alumnes FP d'Osona estudiant a altres comarques

Gràfic contractació laboral segons durada

Taula d'ocupacions amb millor índex sintètic

Taula creixement o pèrdua de llocs de treball per la digitalització

Gràfic distribució salarial a Osona

Gràfic evolució de l'atur registrat en base al màxim històric

Gràfic evolució de l'atur registrat en base al mínim històric

ANNEXOS

TAULES, GRÀFICS I MAPES

5.2. Context per l'estratègia i la rivalitat empresarial

Gràfic VAB per empresa

Gràfic evolució empreses

Gràfic empreses segons el nombre de treballadors

Gràfic empreses segons el volum de facturació

Taula empreses amb més facturació 2017

Taula altes empresarials al registre mercantil

Gràfic % de facturació provinent de l'exportació

Gràfic de variació interanual dels assalariats i els autònoms a Osona

Mapa saldo de llocs de treball

Gràfic de l'evolució del VAB per treballador

5.3. Sectors relacionats i de suport

Gràfic VAB per sectors

Gràfic empreses per sectors

Gràfic llocs de treball per sectors

Gràfic del nivell d'especialització a Osona i a Catalunya

Taula del nivell d'especialització a Osona i Catalunya

Taula comparativa amb regions europees

Gràfic de la cadena agroalimentària

Gràfic estructura cadena agroalimentària

Gràfic i mapa dels usos del sòl

Taula de la producció agrària

Gràfic producció ramadera

Mapa inspeccions ambientals

Mapa balanç de nitrogen procedent de la ramaderia

Mapa de contaminació de les fonts d'Osona i el Lluçanès

Gràfic evolució dels llocs de treball en el sector serveis

Gràfic dèficit i superàvit de llocs de treball en els serveis

Gràfic evolució dels llocs de treball a serveis intensius en coneixement

Gràfic dèficit dels llocs de treball a serveis intensius en coneixement

Mapa distribució de la facturació dels serveis intensius en coneixement

ANNEXOS

TAULES, GRÀFICS I MAPES

5.4. Condicions de la demanda

Gràfic població vulnerable per manca o baixos ingressos personals

Mapa renda mitjana familiar

Gràfic desigualtat territorial per comarques

Taula i gràfic de l'índex GINI

Gràfic esforç mitjà de la renda sobre l'habitatge

Taula taxa de pobresa per secció censal

Mapa taxa de pobresa per secció censal

Taula indicadors pobresa, atur i estrangeria

Taula taxa de pobresa infantil

Gràfic relació taxa de pobresa infantil i estrangeria

Taula renda mitjana i envelliment

Taula població amb nivell d'instrucció insuficient

Mapa municipis amb més riscos envelliment

Taula índex envelliment i sobreenvelliment

Amb el suport de :

